

ÎMPREUNĂ
MAI PUTERNICI

BULETINUL INFORMATIV AL DELEGAȚIEI UNIUNII EUROPENE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

COOPERAREA UE – R. MOLDOVA: NOUTĂȚI

APRILIE – IUNIE 2025

CUPRINS

01

MOBILITATE ȘI OAMENI

ZIUA EUROPEI 2025: „Pace, Prosperitate, Demnitate – Europa ești TU!”	10
EU4Moldova Rezilientă: Cinci orașe beneficiază de granturi pentru proiecte de revitalizare urbană	13
EU4Moldova Rezilientă: Nouă posturi de pompieri vor fi renovate cu suportul Uniunii Europene	15
Vicepreședinta Comisiei Europene în vizită la Chișinău: Erasmus+ și STEAM fără frontiere	17
EU Talks în Bălți și Cahul: tineri, antreprenori și autorități locale în dialog deschis cu Comisara Europeană pentru Extindere, Marta Kos	19
Caravana UE în Moldova – „Show Nebun”: umor, informație și spirit european în inima regiunilor	21
Informați, implicați, pregătiți: lecțiile învățate de tineri la Școala Media Youth	23
Un turneu pentru adolescenții din Moldova: explorarea educației media, pas cu pas, prin benzi desenate	25
Stagii plătite în instituții de stat, finanțate de Uniunea Europeană	27
SIMR Mediathon 2025: scriem pentru schimbare	29
Concertul „Disney & Oscar Music” transformă Cetatea Tighina într-un basm muzical	30
Acces îmbunătățit la educație: curtea liceului din Cîrnățeni a fost modernizată cu suportul financiar al Uniunii Europene	31
155 de tineri au devenit stagiați în cadrul Programelor Comune de Stagii al Uniunii Europene și Guvernului Republicii Moldova	33
Un pas important spre modernizarea traficului urban: au fost instalați primii senzori inteligenți în cadrul Centrului de Monitorizare a Traficului	34
EU Accelerator 2.0: Tinerii membri ai Centrelor de Informare UE și Euro Cluburi își dezvoltă abilitățile pentru a promova beneficiile integrării europene în comunitățile lor	36

Gala Societății Civile 2025: premii europene pentru excelență în activitate pentru șase organizații ale societății civile din Republica Moldova	38
Comunități locale mai informate și mai reziliente în fața dezinformării	41
EUPM Moldova: Parte a sprijinului acordat Moldovei de către Echipa Europa în procesul său de integrare europeană	43
Alegeri reziliente și presă liberă: conferință internațională la Chișinău	45
Combaterea discursului instigator la ură și a sexismului înainte de alegerile parlamentare	47
71 de refugiați ucraineni vulnerabili relocați în țări europene prin programul EU+Air Transfers în 2025	49
„Forumul Internațional al Romilor”: de la politici la acțiune	50
Campanie de informare lansată pentru a consolida accesul refugiaților la serviciile de sănătate	52
Asistența în numerar multifuncțională a OIM, sprijinită de UE, este o resursă vitală pentru a răspunde nevoilor imediate ale refugiaților vulnerabili	53
OIM Asistență în numerar pentru protecție susținută de UE	54
Sesiuni de informare pentru ucrainenii și migranții vulnerabili din Moldova	55
Consolidarea încrederii dintre poliție și comunitatea LGBTI din Republica Moldova	56
Formarea online promovează egalitatea de gen în guvernarea locală din Anenii Noi	57
Formarea privind acordurile de parteneriat consolidează serviciile sociale locale din Moldova	59
Formarea oferită reprezentanților Ministerului Finanțelor sprijină promovarea egalității de gen în administrația publică	61
Formarea pentru autoritățile publice centrale din Republica Moldova, finanțată de Uniunea Europeană, promovează guvernarea sensibilă la dimensiunea de gen	63
Instruirea oferită Serviciului de Informații și Securitate din Moldova promovează principiile egalității de gen și nediscriminării	65
Conferința de Implicare Civică 2025, pentru politici mai bune de participare publică și un mediu mai prielnic pentru societatea civilă	66
Programul INSPIRED Lab – OSC Helpdesk este disponibil pentru a sprijini organizațiile societății civile din Republica Moldova	68
Vocea cetățenilor la prima Adunare Cetățenească din Moldova: soluții pentru o democrație rezilientă	70
Creșterea gradului de conștientizare a populației din diferite colțuri ale Moldovei cu privire la drepturile omului și principiile nediscriminării	73

Forumul Civic din Telenești – un pas spre comunități mai puternice și mai implicate	75
„Aici învăț să-mi înțeleg emoțiile”: cum îi ajută sesiunile psihosociale pe copiii afectați de război și pe cei din comunitățile locale	77
Investiții comunitare: renovare, modernizare și extindere a serviciilor sociale în mai multe centre, cu suportul financiar al Uniunii Europene	80
Proiectul BOOST: incluziune și educație pentru toți – servicii extrașcolare de calitate pentru copiii defavorizați	82
Felicia și alte 47 de femei cu dizabilități învață să combată violența și stereotipurile de gen	83
Reprezentanții Mitropoliei Basarabiei susțin eforturile de promovare a relațiilor familiale armonioase	85
Peste 300 de tineri și tinere din Căușeni și Ștefan Vodă, implicați/te în discuții privind egalitatea de gen	87
Sprijin și Solidaritate: experiențe din Clubul Taților	89
Mecanism de raportare a hărțuirii sexuale în universitățile din Republica Moldova: Un efort colaborativ susținut de UE	91
Sprijin pentru victimele violenței sexuale: povestea Anei în drumul spre recuperare	93
Vladlena Timofti: o tânără ingineră în domeniul aeronauticii încurajează fetele să aleagă domeniul STEM	95
Fetele în STEM: cum un laborator de electronică renovat contribuie la creșterea participării fetelor în STEM	97
Podcast live despre egalitatea de gen reunește voci locale și globale	99
„Viața poate fi trăită din plin și în scaunul cu rotile”. Istoria Ludmilei Iachim despre reziliență și lupta pentru drepturi egale	101
269 de asistenți personali și asistente personale și-au îmbunătățit nivelul de pregătire pentru a proteja drepturile persoanelor cu dizabilități și a preveni violența	103
Tinerii și tinerele din Căușeni și Ștefan Vodă acționează pentru egalitatea de gen	105
Cum facilităm discuțiile sincere între tați? Cum sprijinim bărbații să fie conștienți, mai implicați și mai prezenți în viața copiilor?	107
Sensibilizarea opiniei publice despre Serviciul Regional Integrat pentru victimele violenței sexuale din Ungheni în contextul Denim Day	110
Cea de-a cincea ediție a Marșului Femeilor Rome - un apel colectiv pentru drepturi, egalitate și incluziune	111
Voci locale, valori europene: Inițiativele finanțate de UE consolidează reziliența publicului la dezinformare și sporesc gradul de conștientizare a integrării europene în Moldova	113

O Moldova modernizată, prosperă și rezilientă în familia UE – obiectivul unui nou proiect de amploare finanțat de Uniunea Europeană, lansat astăzi	116
EUPM Moldova: Consolidarea capacității Moldovei de a preveni fluxurile ilicite de criptomonede	119
CEPOL și Republica Moldova își consolidează parteneriatul	120
Profesioniștii din aplicarea legii din Republica Moldova își dezvoltă competențele pentru combaterea criminalității cu criptomonede	121
CEPEJ participă la organizarea conferinței internaționale: promovarea medierii prin cooperare în Republica Moldova	122
Operatorii bazei de date a Poliției din Republica Moldova sunt mai bine echipați pentru colectarea datelor privind infracțiunile motivate de prejudecată	123
Eforturi comune de aliniere a politicilor AML/CFT ale Republicii Moldova la standardele UE	124
Membrii Consiliului Superior al Procurorilor și-au consolidat aptitudinile de comunicare	126
Judecătorii și procurorii își îmbunătățesc cunoștințele privind dreptul UE	127
30 de ani de CCM: Provocările actuale ale Curților Constituționale Europene, în dezbatere	128
Funcționari ai Curții Constituționale a Republicii Moldova, în vizită la Curtea de Justiție a Uniunii Europene	129
Continuă instruirile privind ajutorul de stat în cadrul proiectului de Twinning	130
CyberEast+: omologii din cadrul Parteneriatului Estic și-au aprofundat cunoștințele privind programele și resursele de formare judiciară elaborate de Consiliul Europei	132
Mass-media, justiție și reformă: aspecte esențiale din cadrul reuniunii de coordonare a donatorilor în domeniul anticorupției	134
Proiectul EU4GenderEquality Reform Helpdesk sprijină reformele în domeniul egalității de gen în Republica Moldova	135
EU4LEM: Instruire specializată în securitatea la frontieră pentru 186 de ofițeri la Aeroportul Internațional Chișinău	136
În regiunea Ungheni a fost instituționalizată o Asociație de Dezvoltare Intercomunitară care sprijină colaborarea dintre localități	138
Șeful EUBAM a discutat subiectul securității regionale cu delegația Parlamentului European	140

Poliția de Frontieră a Republicii Moldova își consolidează capacitățile de control intern și planificare strategică cu suportul EUBAM	141
Grupul Regional de Coordonare Vamală salută finalizarea procesului legislativ privind Acordul în materie de control coordonat la PTF Giurgiulești-Galați	142
EUPM Moldova: Sporirea competențelor lingvistice pentru o gestionare mai eficientă a crizelor	144
Administrația publică locală, instruită în vederea accesării și gestionării fondurilor europene	145
Masă rotundă de prezentare Raportul de monitorizare a bugetelor locale din raioanele Criuleni și Dubăsari	146
Expert-Grup: „Bugetul Plus” trebuie aliniat cu principiile de bună guvernare și un model economic bazat pe valoare adăugată	147
Uniunea Europeană și Organizația Internațională a Muncii susțin consolidarea capacităților profesionale ale angajaților Ministerului Muncii și Protecției Sociale și Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă	150
Trei vehicule donate Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă cu sprijinul Uniunii Europene și al Organizației Internaționale a Muncii	152
Consolidarea siguranței la locul de muncă în Moldova printr-un program inovativ de formare pentru inspectorii muncii	153
„Consolidarea încrederii în sistemul de justiție din Moldova” - atelier de consolidare a capacităților	155
Proiectul PPF, finanțat de UE, sprijină reforma contabilității în sectorul public din Republica Moldova printr-o serie de instruiți dedicate standardelor IPSAS	157
Moldova și UE consolidează dialogul strategic privind reformele în cadrul celei de-a 9-a reuniuni a Subcomitetului de asociere privind Clusterul 1	158
Îmbunătățirea planificării investițiilor publice: perspective din țări similare	159
Consolidarea capacităților privind soldul bugetar structural în Republica Moldova	161
Restabilirea încrederii în justiție: Integritatea devine criteriul-cheie în justiția moldovenească	162
Restart pentru integritate: Comisia de evaluare a procurorilor reia audierile cu sprijinul UE	164
Consolidarea răspunsurilor transfrontaliere la criminalitatea gravă și organizată	165
Proiectul de Twinning al UE privind migrația și azilul a fost lansat în Republica Moldova	167
Trei noi ministere de resort se angajează să piloteze bugetarea sensibilă la gen	169
Uniunea Europeană sprijină vettingul pentru a consolida încrederea cetățenilor în justiția din Republica Moldova	171
Doi ani de vetting pentru judecători: un proces dificil, dar necesar	172

Uniunea Europeană și Guvernul Republicii Moldova susțin 80 de afaceri locale cu granturi în valoare totală de peste 22 milioane de lei	173
EU4Moldova Rezilientă: Granturi pentru 19 întreprinderi agricole din mediul rural	175
De la biroul de avocat la atelierele de prelucrare a lemnului: povestea unui tânăr antreprenor din Călărași, susținut de Uniunea Europeană	176
Planul de creștere economică pentru Republica Moldova – analizat în dialog cu mass-media	178
UE și UNIDO sprijină dezvoltarea sectorului agroalimentar din Moldova printr-un amplu program de instruire și consultanță	180
13 femei antreprenoare din Edineț și Strășeni au primit sprijin financiar prin programul EU4Moldova: Comunități Locale	182
La Cahul a fost inaugurat primul Centru oenologic din Republica Moldova, cu sprijinul UE și PNUD	184
Factoringul Guvernamental – o soluție pentru resuscitarea sectorului agricol din Republica Moldova, analizată în cadrul unei mese rotunde organizate de către Expert-Grup	187
Reformarea cadrului legal al antreprenoriatului – priorități propuse	189
Proiect Twinning al UE lansat pentru modernizarea sectorului agroalimentar din Republica Moldova	191
Proiectul EU4Innovation East susține Startup Moldova Summit 2025, un eveniment emblematic al startup-urilor din Moldova	193
Împuternicite să conducă: 30 de antreprenoare din toată Moldova și-au prezentat afacerile la Bălți	195

Primele rândunele: primul bloc rezidențial multietajat eficientizat energetic din Bălți - un model de succes pentru întreaga țară	197
EU4Moldova Rezilientă: Uniunea Europeană investește 12,3 milioane de lei în cinci parcuri fotovoltaice	199
Comisarul European vizitează prima locuință-pilot renovată printr-un nou program de Eficiență Energetică	200

Săptămâna Europeană a Energiei Durabile (EUSEW 2025) în localitățile semnate ale Convenției Primarilor din Moldova	201
Primarii din Moldova vor soluții pentru climă și energie verde – concluzii din a patra ședință a Platformei pentru Dezvoltare Locală	203
Micii exploratori Ivy, Alex, Scout și Luna îi învață pe copii despre soluții ecologice – prin video educative și o carte de colorat	205
Primul punct de trecere a frontierei din Moldova cu reziliență energetică, cu sprijinul UE	206
Granturi pentru eficiență energetică în valoare de 87.000 € fiecare oferite de Uniunea Europeană pentru 35 de organizații ale societății civile din Moldova	207

06

MEDIU ȘI CLIMĂ

Programul „EU4Moldova: Comunități Locale”: lansarea Stației de Tratare a Apei din Edineț, Conferința anuală a partenerilor programului și modernizarea canalizării în r. Strășeni	209
Consolidarea capacităților privind gestionarea ecologică rațională a substanțelor chimice în Republica Moldova	211
Practici de succes din Finlanda în protecția mediului și calitatea aerului, prezentate autorităților din Republica Moldova	212
Cantemir și Ceadâr-Lunga – localități mai reziliente cu sprijinul Uniunii Europene	214
Programul finanțat de UE „EU4Green Recovery East” sprijină tranziția verde a Moldovei și eforturile de aliniere la normele UE	215
Servicii de apă și canalizare mai eficiente și de mai bună calitate la Ungheni, datorită sistemului SCADA, instalat cu sprijinul financiar al UE	217
Justiția Climatică și Drepturile Omului în prim-plan la Școala Europeană de Primăvară, ediția a II-a	219

EUPM Moldova: Capacitățile digitale ca promotori ai securității și stabilității în contextul turbulențelor geopolitice	220
Moldova Cybersecurity Forum 2025: două zile de dialog, instruire și angajament comun pentru un spațiu digital sigur	221
Consolidarea încrederii și a rezilienței digitale în cadrul Moldova Digital Summit	223
CyberEast+: Factori de decizie din Republica Moldova analizează beneficiile instrumentelor comune pentru gestionarea incidentelor/probelor și a investigațiilor digitale	224
CyberEast+: Avocații apărării din Republica Moldova participă la cursul de formare HELP privind criminalitatea informatică și probele electronice	225
Exercițiu colectiv de securitate cibernetică pentru sectorul public din Republica Moldova	226
Sărbătorind Ziua Europei 2025 prin promovarea securității digitale și a valorilor europene în Moldova	228
EU4Digital ajută Agenția Invest Moldova să desfășoare o 'expoziție itinerantă' de investiții în Lituania	229
Strategia Agenției Invest Moldova avansează: al doilea atelier de co-creare al EU4Digital	230
Noul Inotek, creat cu suportul Uniunii Europene, își deschide oficial porțile: sudul Moldovei intră într-o nouă etapă a inovației și digitalizării	232

MOBILITATE ȘI OAMENI

ZIUA EUROPEI 2025: „Pace, Prosperitate, Demnitate – Europa ești TU!”

Anul acesta, Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, împreună cu ambasadele statelor membre ale UE, a sărbătorit Ziua Europei 2025 în mai multe regiuni ale țării, sub genericul **„Pace, Prosperitate, Demnitate – Europa ești TU!”**. Tradiționalul

Orășel European a fost organizat anul acesta la Chișinău, pe 9 mai, și la Căușeni, pe 17 mai, oferind activități educative, creative și interactive, precum și numeroase surprize pentru toate generațiile.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Ziua Europei 2025 a marcat valorile fundamentale care au stat la baza formării și dezvoltării Uniunii Europene – principii care au transformat cele 27 de state membre în țări prospere, dedicate promovării drepturilor omului, păcii și progresului. Totodată, Ziua Europei 2025 celebrează și 75 de ani de la Declarația Schuman (9 mai 1950), care a pus bazele Uniunii Europene așa cum o cunoaștem astăzi.

La Chișinău, Orășelul European a avut loc pe 9 mai, în Piața Marii Adunări Naționale. Douăzeci și una de state membre ale UE și-au prezentat tradițiile culturale și culinare vizitatorilor. Șaizeci de proiecte finanțate de Uniunea Europeană au ilustrat sprijinul oferit de UE în diverse sectoare – de la dezvoltare rurală la creștere economică și socială – oferind informații utile beneficiarilor actuali și potențiali.

Comisara europeană pentru extindere, Marta Kos, a participat la activitățile dedicate Zilei Europei 2025, reafirmând angajamentul ferm al Uniunii Europene față de parcursul european al Republicii Moldova. Comisara Kos a subliniat sprijinul constant al UE pentru reformele, reziliența și viitorul Moldovei ca parte a familiei europene.

Festivitățile s-au încheiat cu un concert de seară, avându-i în prim-plan pe Vali Boghean, Marej, trupa ucraineană Vopli Vidopliassova, îndrăgiții artiști moldoveni LUPII lui Calancea alături de surorile Osoianu, și trupa Zdob și Zdub.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Căușeni a găzduit propriul său Orașel European pe 17 mai, transformând centrul orașului într-un adevărat centru al spiritului

european. Evenimentul s-a încheiat cu un concert de excepție susținut de Valeria Pașa, Pasha Parfeni și Zdob și Zdub.

Atât la Chișinău, cât și la Căușeni, vizitatorii s-au bucurat de bucătăria europeană, alături de o varietate de activități culturale și interactive dedicate copiilor, tinerilor, adulților și seniorilor. De la dans și sport până la sesiuni despre nutriție și sănătate, activitățile au antrenat persoane de toate vârstele.

Iar pentru a delecta publicul cineast, între 9 și 31 mai s-a desfășurat Festivalul Filmului și Culturii Europene în numeroase orașe și localități din întreaga Moldova. Accesul gratuit a oferit publicului ocazia să savureze filme europene, reprezentații de dans, concerte și expoziții, aducând spiritul european mai aproape de comunitățile locale.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

EU4Moldova Rezilientă: Cinci orașe beneficiază de granturi pentru proiecte de revitalizare urbană

Uniunea Europeană susține transformarea durabilă a spațiului urban din Republica Moldova printr-o investiție de peste 17 milioane de lei, direcționată către cinci proiecte de revitalizare urbană în orașele Rîșcani, Nisporeni, Ceadîr-Lunga, Cimișlia și

Hîncești. Aceste inițiative sunt realizate în cadrul proiectului „EU4Moldova Rezilientă: Stat sigur, comunități puternice”, implementat de Solidarity Fund PL în Moldova.

În orașul Rîșcani, barajul lacului de acumulare este reconstruit după mai bine de 50 de ani, grație unei finanțări de aproape 2,7 milioane de lei. Proiectul presupune modernizarea sistemului de evacuare a apei și consolidarea structurii barajului, pentru a reduce riscul de inundații și a proteja infrastructura din zonă. Lucrările au demarat în aprilie 2025 și vor fi finalizate până în noiembrie.

La Nisporeni, proiectul vizează modernizarea accesului către Spitalul Raional și Centrul de Sănătate prin construcția unei parcuri moderne de 3200 m², cu 105 locuri. Inițiativa va fluidiza traficul din zonă și va reduce timpul de intervenție pentru ambulanțe. Totodată, sunt amenajate spații verzi adiacente. Investiția Uniunii Europene în acest proiect este de 3 milioane de lei.

Orașul Cimișlia beneficiază de construcția a două stadioane multifuncționale pentru baschet, volei și tenis de câmp. Acestea vor fi dotate cu tribune accesibile, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități, și vor deveni centre de activități sportive și sociale pentru întreaga comunitate. Bugetul alocat de UE este de 3,8 milioane de lei.

În orașul Hîncești, grădinița „Albinuța” este renovată complet pentru a oferi un mediu sigur și eficient energetic. Sunt izolați pereții și planșeul, este schimbat acoperișul și modernizat sistemul de încălzire, iar întreaga zonă exterioară este reabilitată. Proiectul are o valoare de peste 3,8 milioane de lei.

Și grădinița orașului Ceadăr-Lunga este reabilitată energetic, prin izolarea termică a clădirii, instalarea unor panouri solare de 30 kW și modernizarea completă a teritoriului. Investiția se ridică, de asemenea, la peste 3,8 milioane de lei.

Orașele beneficiare au fost selectate în urma unui apel public de granturi desfășurat în 2024 de Solidarity Fund PL în Moldova. Aceste investiții reflectă angajamentul Uniunii Europene de a contribui la dezvoltarea urbană sustenabilă și la creșterea calității vieții în comunitățile din Republica Moldova.

EU4Moldova Rezilientă: Nouă posturi de pompieri vor fi renovate cu suportul Uniunii Europene

Nouă posturi teritoriale și voluntare de pompieri din Republica Moldova vor fi renovate datorită sprijinului financiar al Uniunii Europene, în cadrul proiectului „EU4Moldova Rezilientă: Stat sigur, comunități puternice”.

Fiecare localitate selectată a accesat fonduri de până la 418 mii de lei, contribuind astfel la modernizarea infrastructurii de intervenție și la îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru echipele de salvatori.

Localitățile beneficiare sunt: Mereni (Anenii Noi), Sireți (Strășeni), Larga (Briceni), Scoreni (Strășeni), Răzeni (Ialoveni), Cărpineni (Hâncești), Tomai (Ceadâr-Lunga), Lalova (Rezina) și Geamăna (Anenii Noi). Acestea au fost selectate în urma unui apel de granturi lansat în decembrie 2024 de către Solidarity Fund PL în Moldova.

Lucrările de renovare includ îmbunătățirea infrastructurii existente, cum ar fi reparația tavanelor, pardoselilor, sistemelor de ventilație și izolație, precum și modernizarea

spațiilor sanitare sau a zonelor de odihnă. Aceste intervenții vor îmbunătăți condițiile de muncă pentru pompieri, oferindu-le un mediu mai sigur, mai confortabil și mai bine echipat pentru desfășurarea activităților zilnice.

De asemenea, posturile de pompieri vor fi dotate cu echipamente moderne de intervenție și sisteme performante de comunicare, ceea ce va contribui la creșterea nivelului de pregătire profesională al pompierilor și salvatorilor voluntari.

Prin această investiție, condițiile de instruire, reacție rapidă și coordonare a intervențiilor vor fi semnificativ îmbunătățite.

La finalul implementării, rețeaua națională a posturilor teritoriale și voluntare de pompieri va fi extinsă de la 25 la 35 de unități, consolidând capacitatea Republicii Moldova de răspuns rapid în situații de urgență, în special în mediul rural.

Lucrările de renovare se vor finaliza în luna septembrie 2025, iar bugetul alocat în acest sens este de peste 3,7 milioane de lei.

Proiectul „EU4Moldova Rezilientă: Stat sigur, comunități puternice” este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Solidarity Fund PL în Moldova. Inițiativa are drept scop întărirea rezilienței Republicii Moldova în fața provocărilor de securitate și sprijinirea comunităților locale în construirea unui viitor mai sigur.

Vicepreședinta Comisiei Europene în vizită la Chișinău: Erasmus+ și STEAM fără frontiere

Universitatea Tehnică a Moldovei a găzduit la 10 iunie un eveniment de amploare dedicat promovării inovației în educație și valorificării impactului programelor europene, precum Erasmus+, în prezența Vicepreședintei Executive a Comisiei Europene, Roxana Mînzatu.

Evenimentul a debutat cu o expoziție a proiectelor europene în domeniul STEAM și a proiectelor Erasmus+ de consolidare a capacităților și Jean Monnet implementate în Republica Moldova. Astfel au fost prezentate rezultatele obținute și a contribuția acestora la modernizarea învățământului general și superior din țară.

Un punct central al zilei a fost sesiunea EU Talks #Youth4Europe, care a creat un spațiu de dialog direct între tineri și oficiali. Participanții prezenți au adresat întrebări,

au împărtășit experiențe, iar beneficiarii Erasmus+ și ai inițiativelor STEAM au prezentat istoriile lor de succes.

Evenimentul s-a încheiat cu o **reuniune de tip cluster**, dedicată proiectelor Erasmus+ de consolidare a capacităților în învățământul superior (CBHE) și Jean Monnet, implementate până în prezent în Republica Moldova. La discuții au participat coordonatorii și echipele naționale de proiect, alături de Adrien Olszak-Olszewski, ofițer în politici în cadrul Direcției Generale pentru Educație, Tineret, Sport și Cultură a Comisiei

Europene (DG EAC), și Giuseppe Paglione, ofițer de program în cadrul Delegației UE în Republica Moldova.

Evenimentul a evidențiat angajamentul comun pentru o educație europeană de calitate, accesibilă și relevantă, care depășește granițele geografice și aduce mai aproape de tineri oportunitățile Uniunii Europene.

EU Talks în Bălți și Cahul: tineri, antreprenori și autorități locale în dialog deschis cu Comisara Europeană pentru Extindere, Marta Kos

Comunitățile din nordul și sudul Moldovei s-au reunit în perioada 10-11 mai pentru a discuta cu Comisara Europeană pentru Extindere, Marta Kos, despre procesul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, perspectivele de integrare și sprijinul oferit de UE pentru dezvoltarea națională și locală.

La Bălți, peste 250 de participanți – tineri, antreprenori și primari locali – au adresat întrebări directe despre reforme, oportunitățile pentru generația lor și rolul activ pe care îl pot juca în parcursul european al țării.

La Cahul, în cadrul unei întâlniri desfășurate la Universitatea de Stat, comisara Marta Kos a purtat un dialog deschis cu tinerii și reprezentanții societății civile din sudul țării. Discuțiile au vizat parcursul european al Moldovei, oportunitățile de dezvoltare și

așteptările tinerei generații față de viitorul țării. Comisara a subliniat importanța vocilor puternice ale tinerilor și societății civile, evidențiind rolul lor esențial în construirea unui viitor democratic și prosper.

Sesiunile EU Talks reprezintă o platformă importantă pentru schimbul de opinii, întărind legătura dintre autorități, tineri și

comunități, și reafirmând angajamentul Uniunii Europene de a sprijini parcursul european al Republicii Moldova.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Caravana UE în Moldova – „Show Nebun”: umor, informație și spirit european în inima regiunilor

Uniunea Europeană vine mai aproape de oameni, în cel mai distractiv și interactiv mod posibil! În perioada mai-iulie, Caravana UE în Moldova pornește la drum cu evenimentul

„Show Nebun”, un format inedit de comunicare și divertisment menit să aducă mesajele pro-europene în comunitățile locale sincere și cu un strop de umor.

Organizată de Europe Cafe, Centrul de Informare al Uniunii Europene, această campanie are un scop clar: interacțiunea directă cu oamenii, într-o atmosferă relaxată și pozitivă, unde se discută despre Uniunea Europeană nu prin discursuri sau prelegeri, ci prin spectacole de comedie, quiz-uri, activități interactive și multe zâmbete.

Ce aduce Show Nebun?

La baza fiecărui eveniment stau două elemente-cheie: informare și divertisment. Protagonștii campaniei, Zebra Show și Gabriel Nebunu, demontează mituri despre UE, combat stereotipuri și arată, într-o manieră ironică și accesibilă, beneficiile concrete ale parcursului european al Republicii Moldova.

Printre activitățile cheie se numără:

- ▶ Spectacol umoristic Zebra Show;
- ▶ Quiz interactiv despre UE și sprijinul oferit Moldovei – cu premii cu vizibilitate europeană pentru cei mai inspirați participanți;
- ▶ EU Info Corner – spațiu dedicat informării despre programele UE: granturi, oportunități de afaceri, proiecte comunitare;
- ▶ Spectacol al artiștilor locali și al lui Gabriel Nebunu;
- ▶ Crearea unei rețele locale de influențeri – tineri, vârstnici, antreprenori, profesori sau activiști care vor deveni ambasadori locali ai valorilor europene.

Caravana a acoperit 5 raioane (Soroca, Edineț, Cantemir, Sîngerei, Căușeni), următoarea destinație fiind Rezina pe 28 iulie.

Evenimentele sunt dedicate întregii comunități: tineri, părinți, bunici, antreprenori, lideri locali sau autorități publice. Toți cei care vor să afle mai multe despre sprijinul Uniunii Europene pentru Moldova, dar și să înțeleagă de ce valorile europene contează, sunt invitați să participe. Intrarea este gratis.

Mai multe detalii găsiți pe paginile Facebook și Instagram ale Europe Café.

Împreună mai puternici

Informați, implicați, pregătiți: lecțiile învățate de tineri la Școala Media Youth

În perioada 23–27 iunie 2025, Rețeaua Națională a Consiliilor Locale ale Tinerilor din Moldova, în parteneriat cu People in Need Moldova, a organizat Școala Media Youth, o inițiativă desfășurată în cadrul proiectului „INSPIRĂ Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană.

Timp de cinci zile, 20 de tineri din 14 localități ale Republicii Moldova au fost instruiți în domeniul gândirii critice, prin vizionarea de filme documentare și ateliere interactive. Aceștia au explorat fenomene precum știrile false, dezinformarea, manipularea

și propaganda, dar și metodele prin care acestea pot fi recunoscute și combătute.

„În cadrul acestei școli am învățat cât de important este să ne informăm din surse sigure, cât de periculoasă este propaganda și că, uneori, suntem influențați fără să ne dăm seama. De asemenea, am descoperit portaluri de știri credibile și instrumente utile pentru verificarea informației,”

**a povestit Ioana Bolea,
participantă.**

Un alt pilon important al instruirii a fost educația civică și electorală. Tinerii au discutat despre dreptul la vot, despre responsabilitatea de a participa în mod conștient la alegeri, dar și despre implicarea în procesele decizionale. Aceștia au participat la sesiuni de creare de conținut media și au elaborat propriile materiale video cu mesaje motivaționale adresate tinerilor alegători.

„Această școală a fost esențială pentru dezvoltarea gândirii critice în rândul tinerilor, mai ales în contextul crizei informaționale cu care se confruntă Republica Moldova. Prin metode inovatoare, cum ar fi metodologia OWIS, impactul activităților a fost mult mai profund,”

**a menționat Ion Leonte,
formator al Școlii Media Youth.**

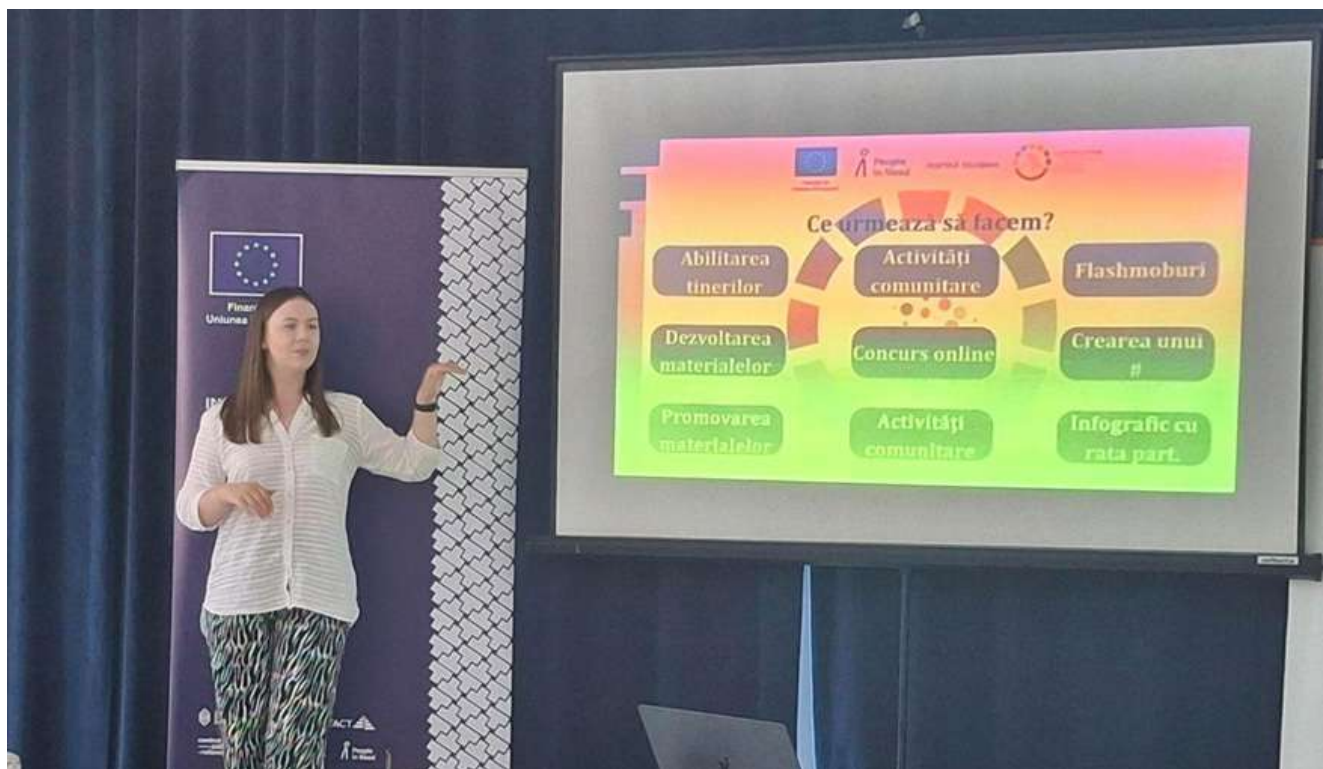

Împreună mai puternici

Evenimentul s-a încheiat cu lansarea campaniei „+1 Tânăr Votează”, menită să mobilizeze tinerii pentru alegerile parlamentare din toamna anului 2025, consolidând astfel cultura participării civice în rândul noii generații.

Proiectul INSPIRĂ Moldova este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de

European Partnership for Democracy (EPD), Asociația Europeană pentru Democrație Locală (ALDA), Centrul Național de Asistență și Informare a ONG-urilor din Moldova CONTACT, Centrul de Politici și Reforme (CPR Moldova), Democracy Reporting International (DRI) și People in Need (PIN).

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Un turneu pentru adolescenții din Moldova: explorarea educației media, pas cu pas, prin benzi desenate

În aprilie-mai 2025, peste 500 de elevi din Moldova au explorat în mod distractiv educația media – citind benzi desenate, dezbătând idei și concurând pentru premii în cadrul unor quiz-uri Kahoot.

Turneul MIL Comics Roadshow, realizat de Centrul Media pentru Tineri (CMT), este un format elaborat de DW Akademie cu sprijinul UE, în cadrul proiectului TRIMEDIA – Jurnalism de încredere, mass-media de impact, comunități implicate.

Cu două noi ediții ale benzii desenate MIL Comics create în proiectul TRIMEDIA în acest scop, turneul și-a propus să promoveze banda desenată ca instrument de educație media și digitală atât în rândul elevilor, cât și al profesorilor.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Participanții au apreciat dezbaterile și quiz-urile animate, o tânără subliniind:

„Mi-a plăcut mult interactivitatea exercițiilor, comunicarea activă și mediul plăcut. Voi fi, desigur, mai atentă de acum înainte la știrile de pe social media.”

Deși majoritatea adolescenților nu avuseseră experiență anterioară cu formatul benzilor desenate, ei au înțeles valoarea acestuia:

„Ideea de comicsuri ca material e ingenioasă și mai motivațională decât un pliant sau o prezentare PPT.”

Reflecțiile unor elevi au arătat o înțelegere mai profundă a nevoii lor de siguranță:

„Mi-a dat idei despre cum trebuie să-mi protejez datele personale.”

Povestea din jurul MIL Comics Roadshow a prins viață printr-un autobuz personalizat, decorat cu personaje de banda desenată, care a marcat itinerarul între comunități și a captat atenția adolescenților.

Intervenția a cuprins 16 licee din comunitățile vorbitoare de limbă română și rusă: Fălești; Drochia; Otaci (Ocnîța); Florești; Glodeni; Doroțcaia (Dubăsari); Strășeni; Hîncești; Orhei; Căușeni; Nisporeni; Taraclia; Abaclia (Basarabeasca); Ceadâr-Lunga; Comrat; și Slobozia Mare (Cahul). Tinerii din alte comunități au putut vizualiza benzile desenate pe Tineri.md și au putut urmări campania online desfășurată de CMT, care a strâns 50.000 de vizualizări și peste 2.700 de aprecieri pe rețelele de socializare.

Stagii plătite în instituții de stat, finanțate de Uniunea Europeană

Cea de-a patra ediție a Programului comun de stagii al Uniunii Europene și Guvernului Republicii Moldova – o oportunitate unică pentru tineri de a obține experiență din prima sursă în instituțiile de stat ale țării sub îndrumarea Înaltilor Consilieri UE – a fost lansată oficial în aprilie la Universitatea de Stat din Moldova.

Studentii, masteranzii și proaspeții absolvenți pot petrece două luni de vară lucrând cot la cot cu funcționari publici și experți din UE, explorând ce înseamnă administrația publică. Stagiarii vor primi o bursă lunară de 200 de euro, finanțată de Uniunea Europeană.

Programul a fost prezentat de Ambasadorul UE Jānis Mažeiks și secretarul de stat al Guvernului Ana Calinici, care și-au împărtășit istoriile motivante ale carierei lor. Evenimentul a fost marcat și de semnarea festivă a unui Memorandum de înțelegere între Guvern, Consiliul Rectorilor și proiectul finanțat de UE „Moldova este Europa – Sprijin pentru integrarea în UE”.

La finalul stagiului, absolvenții vor primi certificate care atestă participarea lor la program. Mai

mult decat atât, absolvenții pot beneficia de oportunitatea de a se angaja în funcția publică fără concurs și fără perioadă de

probă: pentru aceasta, trebuie să facă încă o lună de stagiul și să aplice la un post în aceeași subdiviziune.

 UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Edițiile anterioare ale Programului s-au dovedit a fi de mare succes, aducând deja un număr de tineri în administrația publică a țării: absolvenții Programului sunt acum angajați ai Cămarilor de Stat, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Educației, Ministerului Finanțelor, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei și altor entități. Programul de stagii comun al Uniunii Europene și Guvernului Republicii Moldova se desfășoară în paralel cu programul Guvernului de stagii plătite în instituțiile

publice – ambele inițiative fiind prezentate astăzi la peste 100 de studenți ai Universității de Stat din Moldova, precum și la aproximativ 100 de studenți ai Universității de Stat din Cahul. Campania de promovare a programelor de stagii a continuat în luna mai în Universitatea de Stat din Bălți cu aproape 100 studenți, Academia de Studii Economice cu peste 200 studenți, Universitatea Liberă Independentă din Moldova cu aproape 100 tineri, precum și online pentru studenții din diaspora, fiind privită de peste 2000 utilizatori.

SIMR Mediathon 2025: scriem pentru schimbare

Timp de trei zile – între 27 februarie și 1 martie 2025 – SIMR Mediathon a reunit jurnaliști independenți pasionați din Moldova și reprezentanți ai societății civile care generează schimbare, pentru a colabora asupra proiectelor media cu impact, pentru a facilita dialogul public și a încuraja schimbarea.

Mediathonul a fost organizat în cadrul proiectului „Susținem Mass Media Independentă și Publicarea Conținutului de Calitate în Moldova (SIMR)”, implementat de ERIM, în parteneriat cu CU SENS și cu sprijinul financiar al Uniunii Europene.

Mediathonul a început cu o serie de prezentări inspiraționale, inclusiv intervenții din partea activiștilor din domenii precum egalitatea de gen, sănătatea mintală, lupta împotriva corupției și protecția mediului. Una dintre sesiunile remarcabile l-a avut ca invitat pe Ion Preașca (RISE.MD), care a prezentat un studiu de caz captivant despre jurnalismul de investigație realizat în colaborare cu societatea civilă.

A doua zi a fost dedicată atelierelor de fact-checking cu Dima Stoianov, tehnici avansate de investigație cu Felicia Crețu și strategii de monetizare și sustenabilitate media cu Marian Olari (Independent Media House).

În a treia zi, participanții au format echipe și și-au dezvoltat ideile și și-au prezentat conceptele de proiecte media de investigație. Toate echipele au depus proiecte și au fost selectate pentru finanțare cu granturi de până la 5.000 de euro pentru implementare.

Mediathonul nu doar că a oferit un spațiu pentru colaborare și învățare, ci a contribuit la inițierea unor investigații reale despre probleme locale, care vor ajunge în curând la publicul din Moldova. Toate cele 8 investigații sunt în desfășurare și urmează a fi publicate către sfârșitul anului 2025.

SIMR Mediathon 2025 demonstrează că atunci când jurnaliștii și societatea civilă colaborează, pot produce povești care nu doar informează, ci inspiră schimbarea.

Concertul „Disney & Oscar Music” transformă Cetatea Tighina într-un basm muzical

Notele muzicale și farmecul poveștilor din copilărie au transformat Cetatea Tighina (Bender) într-o scenă desprinsă din filmele Disney, pentru o singură zi. Evenimentele culturale marca Moldovan National Youth

Orchestra (MNYO), devenite deja o tradiție la cetate, au fost și de această dată organizate cu sprijinul programului UE „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD.

Concertul din 1 iunie „Disney & Oscar Music” a fost dedicat familiilor venite din diverse localități de pe ambele maluri ale Nistrului, dar reunite la cetate de acordurile muzicii simfonice.

Prima parte a concertului a inclus o selecție de melodii din filmele Disney, ulterior prin acorduri muzicale a fost făcută trecerea la coloana sonoră a filmelor de Oscar.

„Disney & Oscar Music” este cel de-al șaptelea concert organizat de MNYO cu sprijinul UE și PNUD. După restaurarea și conservarea cetății în prima etapă, realizată cu suportul

programului UE „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD a crescut și mai mult potențialul turistic al Cetății Tighina (Bender), concertele și evenimentele culturale organizate pe teritoriul cetății asigurând sustenabilitatea acestora.

Programul „Măsuri de Promovare a Încrederii”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD, contribuie la consolidarea încrederii între locuitorii de pe ambele maluri ale râului Nistru, prin implicarea lor în proiecte comune de dezvoltare.

Acces îmbunătățit la educație: curtea liceului din Cîrnățeni a fost modernizată cu suportul financiar al Uniunii Europene

Elevii Liceului Teoretic „Grigore Grigoriu” din Cîrnățeni, raionul Căușeni, au avut parte de un careu deosebit. Ultimul sunet a răsunat, pentru prima dată în ultimii 35 de ani, într-o curte renovată și modernizată cu susținerea programului Uniunii Europene „Măsurile de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD.

Valoarea investițiilor include 93.000 EUR oferiți de Uniunea Europeană și o cofinanțare a administrației publice locale de 25.900 EUR.

„Investițiile în proiectele de infrastructură școlară asigură în primul rând accesul elevilor la o educație de calitate, care le permite să învețe eficient și să se dezvolte armonios.

Practic, punem bazele unui mediu unde învățarea devine o experiență pozitivă și unde potențialul fiecărui elev poate fi atins. Felicit locuitorii satului Cîrnățeni cu această realizare și sunt sigur că bunele practici din proiectele europene vor fi suportul prin care vom asigura durabilitatea inițiativei civice în localitatea noastră”

**a spus Oleg Savca,
primarul satului Cîrnățeni.**

Instituția de învățământ din Cîrnățeni deservește un număr de peste 350 de elevi, peste 40 de cadre didactice, printre care și personal venind din stânga Nistrului.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Localitatea Cîrnățeni, alături de alte 11 comunități de pe ambele maluri ale Nistrului, beneficiază de susținere pentru dezvoltarea locală sustenabilă, din primăvara anului 2024. De atunci, grupul de inițiativă format a fost asistat la identificarea, formularea și planificarea inițiativelor locale. Așa au putut participa la concursul de selectare a proiectelor de infrastructură finanțat de programul UE „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD.

La inițiativa de modernizare a curții școlii, au contribuit financiar inclusiv locuitorii și cei din diasporă, colectând suma de peste 87 mii de lei. Din acești bani urmează să fie instalat un gard nou pe perimetrul care definește curtea instituției de învățământ.

„Pentru liceenii și tinerii din Cîrnățeni, inclusiv membrii consiliului tinerilor, implicarea oamenilor a fost un exercițiu plin de provocări și oportunități. A fost nevoie de multă muncă, creativitate și insistență pentru a obține implicarea locuitorilor. Prin mesaje

distribuite, am reușit să creăm o platformă de dialog și acțiune care a reunit diverse categorii de cetățeni”,

**a adăugat Anatolie Savca,
elev în clasa a XII-a.**

Programul UE „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD susține nu doar proiectele de infrastructură, dar și alte activități de impact în domeniul educațional. Prin Platforma Educație susținută de UE și PNUD, competențele digitale ale peste 1400 de cadre didactice de pe ambele maluri ale Nistrului au fost îmbunătățite.

Anterior, în anul 2016 Liceul Teoretic „Grigore Grigoriu” din Cîrnățeni a beneficiat de un alt proiect de infrastructură, și anume reparația fațadei și acoperișului la blocul A. Lucrările de atunci au fost realizate de asemenea cu sprijinul programului UE „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD.

155 de tineri au devenit stagiaari în cadrul Programelor Comune de Stagii al Uniunii Europene și Guvernului Republicii Moldova

A patra ediție a Programului Comun de Stagii al Uniunii Europene și Guvernului Republicii Moldova a fost lansată oficial la 30 iunie, cuprinzând 155 de tineri profesioniști selectați printr-un proces competitiv. Ceremonia de lansare a avut loc în prezența Prim-ministrului Dorin Recean și a Ambasadorului UE, Jānis Mažeiks, care și-au exprimat sprijinul pentru inițiativă, considerându-l un pas valoros în formarea următoarei generații de lideri ai serviciului public din Republica Moldova.

Programul de stagii de două luni oferă tinerilor oportunitatea de a lucra alături de funcționarii publici din instituțiile publice centrale, sub îndrumarea Înalților consilieri UE. Această experiență practică este concepută pentru a consolida abilitățile profesionale ale participanților și a le îmbunătăți perspectivele de angajare pe termen lung. Programul include, de asemenea, sesiuni regulate de formare,

seminarii și ateliere pentru a îmbunătăți cunoștințele teoretice și practice ale stagiariilor despre administrația publică, în special în contextul integrării europene.

În discursul său adresat stagiariilor, Prim-ministrul Recean a declarat: "Prin intermediul programului, profesionalizăm administrația publică și pregătim o generație de lideri tineri instruiți, energici și motivați să modernizeze și să capaciteze statul în calea noastră de aderare la Uniunea Europeană. Sunt convins că, doar împreună, putem construi un stat european cu instituții puternice și profesioniști."

Având în vedere stadiul actual al procesului de integrare în UE în care se află Republica Moldova, ediția din 2025 a programului va include conținut tematic legat de negocierile de aderare la UE. Stagiarii vor primi, de asemenea, o bursă lunară, finanțată integral de Uniunea Europeană.

Participanții selectați includ studenți, masteranzi și absolvenți recenți atât de la universități din Republica Moldova, cât și din străinătate - tineri dornici să înceapă o carieră în serviciul public și să contribuie la dezvoltarea și modernizarea țării. Expuși practicilor de guvernare și îndrumați de experți UE, stagiarii vor aduce perspective noi, competențe digitale și o mentalitate

orientată spre rezultate în administrația publică. Contribuția lor vine să consolideze capacitatea instituțională și să sprijine implementarea unor reforme cheie, în special în contextul parcursului european al Republicii Moldova. Edițiile anterioare ale programului s-au dovedit a fi de succes, un număr de foști stagiaari fiind acum angajați în instituții de stat.

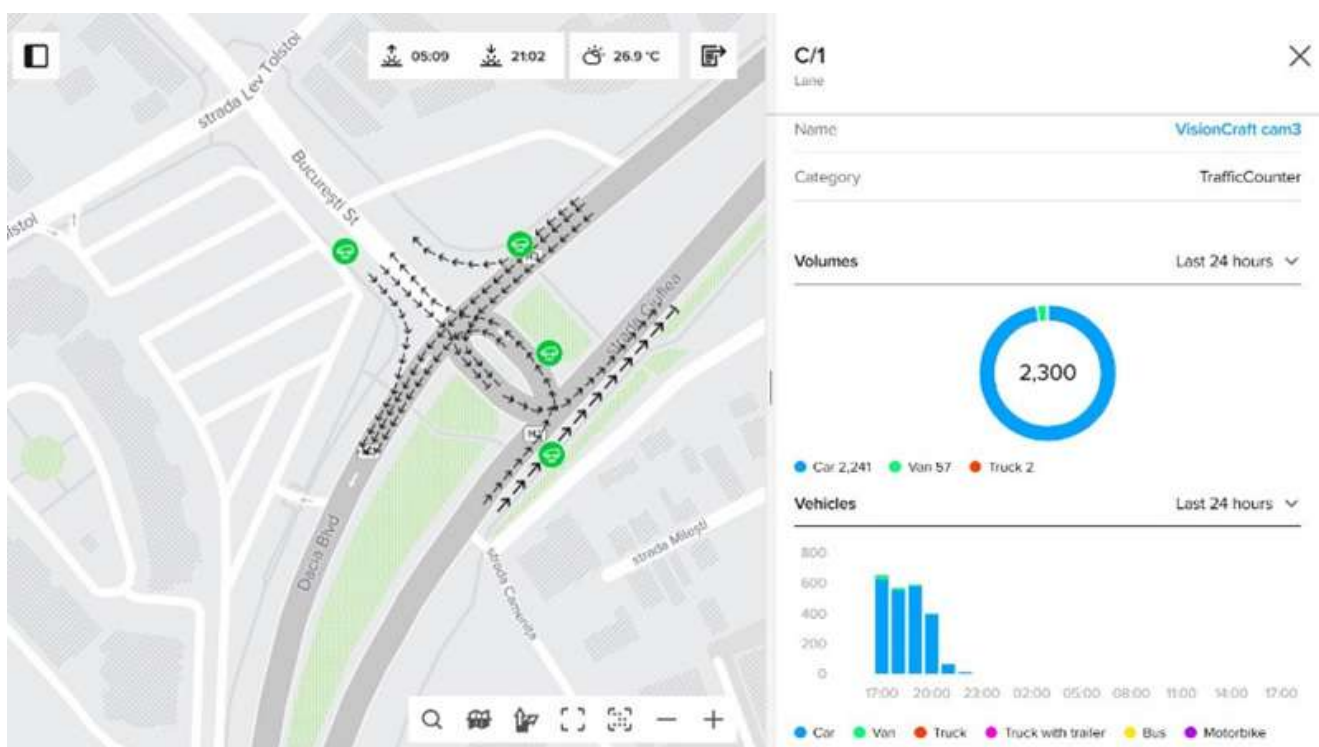
Un pas important spre modernizarea traficului urban: au fost instalați primii senzori inteligenți în cadrul Centrului de Monitorizare a Traficului

Primii senzori inteligenți de trafic au fost instalați în Chișinău, în cadrul Centrului de Monitorizare a Traficului (CMT), creat în toamna anului 2024 cu sprijinul Uniunii Europene. Inițiativa face parte din proiectul „MOVE IT like Lublin”, implementat de Primăria municipiului Chișinău în parteneriat cu Primăria orașului Lublin, Polonia.

Într-o primă etapă, au fost instalați 4 senzori în intersecția bd. Dacia – str. București – str. Ciuflea, una dintre cele mai intens circulate zone ale orașului. În perioada următoare, vor fi instalați încă 2 senzori suplimentari pe tronsonul bd. Dacia – str. Ciuflea, în puncte

considerate strategice pentru completarea vizibilității asupra fluxurilor de trafic din zonă.

Senzorii utilizați sunt dispozitive de înaltă performanță, concepute pentru a colecta date importante în timp real, fără a înregistra imagini sau a încălca confidențialitatea participanților la trafic. Mai exact, acești senzori: înregistrează numărul total de vehicule care traversează intersecțiile, detectează direcțiile de deplasare ale vehiculelor și efectuează clasificarea vehiculelor în funcție de tip: autoturisme, transport public, vehicule grele, biciclete etc.

În următoarele luni, specialiștii CMT vor analiza datele pentru a crea un model digital al intersecției, care va ajuta la testarea și implementarea unor soluții pentru optimizarea traficului, reducerea ambuteiajelor și creșterea siguranței rutiere.

Pe lângă rolul său de colectare a datelor, CMT oferă suport tehnic și analitic pentru luarea deciziilor legate de planificarea și gestionarea traficului urban. Prin utilizarea tehnologiilor moderne și a datelor în timp real, centru contribuie la dezvoltarea unui oraș inteligent, cu o infrastructură adaptată nevoilor reale ale locuitorilor.

Centru a fost creat prin intermediul proiectului „MOVE IT like Lublin”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Primăria municipiului Chișinău în parteneriat cu Primăria orașului Lublin din Polonia. Proiectul va fi implementat până în anul 2025 și va oferi sprijin pentru a transforma serviciile de transport public din oraș într-un sistem de transport mai incluziv, mai sigur, mai rezistent și mai durabil. Bugetul total al proiectului este în valoare de 3.500.000 de euro, dintre care 3.325.000 de euro este contribuția Uniunii Europene în formă de grant, iar 175.000 de euro sunt alocați de către Primăria municipiului Chișinău.

EU Accelerator 2.0: Tinerii membri ai Centrelor de Informare UE și Euro Cluburi își dezvoltă abilitățile pentru a promova beneficiile integrării europene în comunitățile lor

Tinerii participanți la programul EU Accelerator 2.0 continuă să facă pași importanți în consolidarea rolului lor de promotori ai valorilor europene în comunitățile din care provin. În ultimele luni, aceștia au fost implicați activ într-o serie de activități menite să le dezvolte abilitățile de leadership, comunicare și creare de conținut,

pentru a sprijini promovarea beneficiilor integrării europene.

După un prim training plenar dedicat comunicării eficiente și strategiilor de promovare a valorilor UE, tinerii au realizat un sondaj local pentru a înțelege mai bine percepțiile comunităților lor despre Uniunea Europeană.

Ulterior, în cadrul unei activități de două zile, 60 de tineri din Rețeaua Centrelor de Informare UE și Euro Cluburi s-au reunit pentru a-și consolida cunoștințele și implicarea civică în sprijinul integrării europene. Participanții au analizat rezultatele sondajului realizat în luna aprilie, identificând percepțiile și nevoile comunităților lor legate de UE.

Pe baza acestor concluzii, au început elaborarea unor planuri structurate de acțiune pentru a întări înțelegerea și sprijinul față de valorile europene la nivel local.

Cei mai activi dintre participanți au fost selectați pentru Școala Comunicatorilor UE, un program avansat de instruire media.

Timp de două zile, aceștia au participat la sesiuni practice, ateliere și activități de echipă, învățând cum să creeze conținut atractiv și eficient pentru rețelele sociale și cum să planifice evenimente locale de vizibilitate.

EU Accelerator 2.0 este o inițiativă dinamică ce își propune să sprijine tinerii din Republica Moldova cu cunoștințele, abilitățile și motivația necesare pentru a contribui activ la procesul de integrare europeană al țării. Printr-un program bine structurat ce combină instruirea, implicarea și cercetarea, inițiativa își propune să fortifice o comunitate de tineri

care să sprijine discuții constructive despre Uniunea Europeană (UE) la nivel local.

Prin capacitatea tinerilor cu o înțelegere solidă a valorilor, instituțiilor și politicilor UE, EU Accelerator 2.0 urmărește să combată narativele false și dezinformarea, să promoveze gândirea critică în rândul tinerilor și să încurajeze dialogul privind drumul Moldovei în procesul de integrare europeană.

Programul va culmina cu organizarea unei serii de evenimente de vizibilitate, menite să aducă mai aproape de comunități mesaje și oportunitățile oferite de Uniunea Europeană.

Gala Societății Civile 2025: premii europene pentru excelență în activitate pentru șase organizații ale societății civile din Republica Moldova

Gala Societății Civile 2025, organizată anual de către Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, este un eveniment de referință dedicat promovării și recunoașterii acelor organizații ale societății civile (OSC) și inițiative care generează transformări profunde, influențează politici publice și contribuie la consolidarea democrației, incluziunii sociale și dezvoltării durabile în comunitățile în care activează prin valorificarea eficientă a fondurilor europene.

Prin urmare, șase organizații ale societății civile din Republica Moldova care s-au evidențiat prin excelență profesională, inițiative de impact și bune practici în implementarea proiectelor, au fost recunoscute și premiate în cadrul celei de-a opta ediții a Galei Societății Civile.

Evenimentul a reunit reprezentanți ai sectorului asociativ, ai autorităților publice, ai partenerilor de dezvoltare și ai mass-mediei, pentru a onora inițiativele care au demonstrat excelență în implementare, transparență și impact real în comunități.

Premianții ediției a opta a Galei Societății Civile, organizată de Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, sunt:

- AO "Henri Capitant" - **Premiul Guvernare mai Puternică,**
- AO "Paideia" din Florești - **Premiul Societate mai Puternică,**
- AO "Pino" din s. Molovata Nouă, r. Dubăsari - **Premiul Economie mai Puternică,**
- AO „EcoContact” – **Premiul Dezvoltare Sustenabilă și Energie Verde,**
- AO „Motivație” - **Premiul Promovarea Egalității de Gen,**
- AO „Rețeaua Națională a Consiliilor Locale ale Tinerilor din Moldova” - **Premiul Reziliență la Dezinformare.**

UE sprijină societatea civilă din Republica Moldova de peste 20 de ani. Sprijinul bilateral al UE pentru societatea civilă, acordat în cadrul Facilității pentru societatea civilă a Parteneriatului estic, al Programului tematic pentru OSC și al Programului tematic privind drepturile omului și democrația, se ridică la 28 de milioane de euro pentru perioada 2021-2024, în timp ce peste 35 milioane de euro sunt bugetate pentru perioada 2025-2027. În plus, UE oferă aproximativ 10 milioane EUR pe an societății civile din regiunea Parteneriatului estic, inclusiv Moldovei, prin proiecte regionale, cu scopul de a promova societăți incluzive, reziliante și democratice. În prezent, Uniunea Europeană susține 20 de acțiuni de grant cu peste 200 de sub-granturi pentru organizații ale societății civile din Republica Moldova, în valoare de cca 38 milioane de euro. Acestea acoperă diverse domenii, inclusiv consolidarea participării democratice și a implicării societății civile în procesele decizionale, creșterea egalității de gen și participarea incluzivă a tinerilor, dezvoltarea unor servicii sociale mai bune pentru a sprijini persoanele vulnerabile, consolidarea accesului la justiție pentru grupurile vulnerabile, monitorizarea

politicilor și reformelor implementate, cum ar fi reforma justiției, reforma socială, creșterea eficienței energetice în serviciile sociale, sprijinirea măsurilor active de ocupare a forței de muncă și dezvoltarea serviciilor de îngrijire a copiilor, construirea unor mass-media reziliante și independente și combaterea dezinformării.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Gala Premiilor Uniunii Europene pentru Societatea Civilă are scopul de a recunoaște rolul societății civile în calitate de promotor al schimbărilor pozitive și de impact în beneficiul cetățenilor. De asemenea, premiile europene pentru societatea civilă sunt oferite ONG-urilor care au demonstrat rezultate tangibile

și sustenabile ale inițiativelor finanțate de UE atât la nivel național, regional cât și local, și care au avut un impact pozitiv și de durată asupra democrației, dezvoltării economice și coeziunii sociale din Republica Moldova și au promovat valorile europene.

UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Comunități locale mai informate și mai reziliente în fața dezinformării

În raionul Ungheni și orașul Taraclia, în raioanele Edineț și Cimișlia, în municipiul Bălți, precum și în mai multe sate din raioanele Leova, Cahul, Rezina, Căușeni, Florești, Fălești, Călărași, Drochia, Sângerei, Dondușeni și Glodeni – în doar două luni, în perioada mai–iunie 2025, peste 400 de persoane din diferite regiuni ale Republicii Moldova, în special din mediul rural, au participat la aproape 30 de activități dedicate prevenirii și combaterii dezinformării. Toate aceste evenimente au fost organizate în cadrul proiectului „Consolidarea rezilienței în Moldova” (BRIM), finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Institute for War & Peace Reporting (IWPR), în parteneriat cu Asociația Presei Independente (API).

Oameni de diferite vârste, ocupații și etnii au aflat de la colaboratorii Campaniei împotriva informației false și tendențioase STOP FALS! (www.stopfals.md), desfășurată de API, ce înseamnă dezinformare, manipulare, propagandă etc., care este deosebirea dintre acestea, cum se manifestă și cum pot fi prevenite și combătute. Colaboratorii STOP FALS! (bibliotecare, cadre didactice, jurnaliști, reprezentanți ai unor ONG-uri etc.), care au fost organizatorii și moderatorii discuțiilor, împreună cu participanții la evenimente, au identificat exemple concrete de narațiuni false pe diverse platforme sociale, dar și în mass-media.

Beneficiarii instruirilor (cei mai mulți dintre ei au spus că participă pentru prima dată la astfel de activități de prevenire a dezinformării) au mai învățat cum să își protejeze datele personale și să nu devină victime ale escrocheriilor online, dar și cum să depisteze fotografiile sau videourile truate cu ajutorul inteligenței artificiale. Aceste subiecte, precum și alte teme abordate au

trezit un interes deosebit printre participanții la evenimentele organizate de noi. Mai mulți participanți la cele aproape 30 de sesiuni de informare ne-au sugerat să organizăm astfel de evenimente și în alte localități, ceea ce se va întâmpla în viitorul apropiat. Totodată, ei au spus că vor împărtăși din cunoștințele acumulate rudelor, prietenilor și colegilor.

EUPM Moldova: Parte a sprijinului acordat Moldovei de către Echipa Europa în procesul său de integrare europeană

La 9 mai, EUPM Moldova a fost încântată să participe la evenimentele de sărbătorire

a Zilei Europei, care au avut loc în capitala Republicii Moldova, la Chișinău.

Ca parte a Orășelului European, am fost bucuroși să interacționăm direct cu cetățenii moldoveni, explicându-le mandatul misiunii noastre și modul în care colaborăm, cot

la cot, cu autoritățile moldovene pentru a sprijini reziliența Moldovei la crize și în fața amenințărilor hibride.

Am pregătit și un quiz distractiv care a testat percepția și înțelegerea vizitatorilor noștri cu privire la definiția conceptului de reziliență,

gestionarea crizelor și amenințările hibride, precum și la ceea ce înseamnă consolidarea rezilienței țării.

Bineînțeles, ne-am alăturat tuturor în spiritul sărbătorii Zilei Europei!

Împreună suntem mai puternici, mai siguri și mai rezilienți!

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Alegeri reziliente și presă liberă: conferință internațională la Chișinău

Pe 11 iunie 2025, la Chișinău, a avut loc conferința internațională *„Integritatea electorală a Republicii Moldova în 2025: noi provocări pentru mass-media”*, organizată de Asociația Presei Independente (API), International Media Support (IMS) și Institutului pentru Raportare despre Război și Pace (IWPR), în cadrul proiectului *„Consolidarea rezilienței în Moldova”* (BRIM), co-finanțat de Uniunea Europeană. Evenimentul a reunit jurnaliști, experți, oficiali, cadre universitare și reprezentanți ai societății civile din Republica Moldova și din străinătate.

Printre vorbitori s-au numărat ambasadorul UE, Jānis Mažeiks, și reprezentanta Ambasadei Regale a Danemarcei, Jasmin Frentzel Sørensen, care au reafirmat sprijinul partenerilor europeni pentru alegeri sigure, o presă liberă și combaterea manipulării.

Discuțiile au fost structurate în trei sesiuni tematice, axate pe vulnerabilitățile electorale în contextul dezinformării, consolidarea capacităților instituționale și contribuția mass-mediei și a societății civile la reziliența democratică.

În prima sesiune, experți precum Ana Revenco (Centrul pentru Comunicare Strategică), Dana Munteanu (CEC), Andrei Curăraru (WatchDog), Vasile Cantarji (VBS-Research) și Constantin Hairetidinov (SP Bălți) au prezentat date și exemple privind riscurile informaționale din perioada preelectorală. Concluzia generală: vulnerabilitatea la manipulare poate submina încrederea publică și legitimitatea proceselor democratice.

A doua sesiune, moderată de experta Tatiana Puiu, a evidențiat necesitatea unui cadru instituțional solid și a unui răspuns legislativ adecvat. Aneta Gonța (Consiliul Audiovizualului) și Liliana Nicolaescu-Onofrei (Parlament) au pledat pentru consolidarea capacităților autorităților de reglementare și pentru implicarea activă a instituțiilor media în apărarea interesului public.

În ultima parte, experți naționali și internaționali – printre care Petru Macovei (API), Olga Guțuțui (IMS), Alexandru Manoli (GIZ), Natalia Grîu (educație media), Besar Likmeta (BIRN Albania) și

Vukosava Crnjanski (Serbia) – au discutat despre bune practici privind combaterea propagandei externe, protecția redacțiilor, rolul influencerilor și importanța educației media.

Printre principalele rezultate ale conferinței se numără: identificarea punctelor vulnerabile ale sistemului electoral în fața dezinformării, angajamente de colaborare între instituții și presă, apeluri la reacții mai ferme și rapide din partea statului și nevoia de a consolida capacitatea de reacție a redacțiilor locale și regionale.

Evenimentul a reflectat consensul larg că reziliența democratică presupune un efort colectiv, coordonat și sustenabil – în care Uniunea Europeană rămâne un partener-cheie.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Combaterea discursului instigator la ură și a sexismului înainte de alegerile parlamentare

Cea de-a treia ediție a campaniei anti-discriminare lansată de Consiliul Europei în parteneriat cu Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova și UN Women, susținută de Uniunea Europeană, a reunit peste 60 de participanți reprezentând autorități naționale și locale, partide politice, mass-media,

precum și societatea civilă. Scopul a fost de a aborda în comun măsurile necesare pentru combaterea discursului instigator la ură, a sexismului și a intoleranței bazate pe gen, pe baza lecțiilor învățate în contextul alegerilor prezidențiale și al referendumului legat de UE din toamna anului 2024.

“Discursul instigator la ură și retorica sexistă nu doar că afectează profund persoanele vizate – în special femeile și membrii grupurilor vulnerabile – dar subminează încrederea publică în instituțiile democratice și otrăvesc climatul dezbaterii politice. De aceea sunt puțin îngrijorat că văd aproape doar femei la discuția de astăzi; sincer vorbind, persoanele care folosesc discursul sexist nu sunt, cel mai des, femei. Alegerile reprezintă piatra de temelie a democrației – atunci când vocile cetățenilor trebuie să fie auzite liber,

corect și fără teamă, cu toate acestea, știm că acest proces esențial poate fi subminat atunci când ura, discriminarea și sexismul pătrund în spațiul public. Masa rotundă de astăzi este mai mult decât o simplă discuție. Este un angajament colectiv de a acționa. Prin reunirea reprezentanților factorilor de decizie din Moldova, societății civile și mass-mediei, creăm condițiile necesare pentru un progres semnificativ”,

**a menționat Jānis MAŽEIKS,
Ambasadorul UE în Republica Moldova.**

Discuțiile s-au axat pe rezultatele și tendințele în urma monitorizării discursului instigator la ură și sexism în perioada electorală 2024 în mass-media audiovizuală și online, storytelling privind prevenirea și combaterea sexismului la nivel local, prevenirea violenței bazate pe gen împotriva candidaților electorali și a aleșilor locali, inițiativelor legale așteptate pentru combaterea acestor fenomene, inclusiv în perioadele electorale.

Ca rezultat al evenimentului, participanții au convenit asupra importanței continuării cooperării și unirii eforturilor pentru combaterea discursului instigator la ură, a sexismului și a oricărei alte forme de discriminare, asigurând drepturi egale pentru toți, în special în contextul viitoarelor alegeri parlamentare din 28 septembrie 2025 din Republica Moldova.

Acest eveniment a fost organizat de Consiliul Europei și UN Women Moldova, în cooperare cu Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova. Masa rotundă este parte a unei inițiative comune a proiectului CoE

["Îmbunătățirea practicilor electorale în Republica Moldova, 2025-2028"](#), EU/CoE proiect ["Combaterea discriminării, discursului de ură și a crimelor motivate de prejudecată în Republica Moldova"](#) (parte a programului comun a Uniunii Europene și Consiliului Europei [Parteneriat pentru Bună Guvernare](#)), CoE Congress proiect ["Consolidarea culturii dialogului și a guvernării locale deschise și etice în Republica Moldova"](#), CoE proiect ["Sprijin în implementarea Convenției de la Istanbul în Republica Moldova - faza II"](#).

Împreună mai puternici

71 de refugiați ucraineni vulnerabili relocați în țări europene prin programul EU+Air Transfers în 2025

Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) din Republica Moldova asistă refugiații ucraineni vulnerabili, migranții și resortisanții țărilor terțe (TCN) în relocarea în statele membre ale Uniunii Europene (UE) și ale Spațiului Economic European (SEE) prin programul EU+Air Transfers.

Înainte de plecare, grupul a participat la sesiunea de informare și a efectuat controlul medical obligatoriu înainte de îmbarcare, organizat de Departamentul de Sănătate pentru Migrație.

Datorită sprijinului financiar generos acordat de Uniunea Europeană, de la începutul anului 2025, un total de 71 de ucraineni au beneficiat de asistență în relocarea lor.

„Forumul Internațional al Romilor”: de la politici la acțiune

Pe 2 aprilie, Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) din Republica Moldova a contribuit la Forumul Internațional „Cooperarea Europeană pentru Incluziunea Romilor: De la Politici la Acțiune” în calitate de membru activ al Grupului de lucru pentru romi.

Forumul, onorat de cuvântul de deschidere al Președintei Maia Sandu și organizat cu sprijinul OIM în cadrul unui proiect finanțat de UE, a reunit reprezentanți ai organizațiilor internaționale și naționale, autorităților publice, mediatorilor comunitari și organizațiilor care promovează drepturile comunității rome.

Contribuția OIM la sărbătorile Săptămânii Romilor

În cadrul sărbătorilor Săptămânii Romilor, OIM Moldova, în colaborare cu autoritățile locale și ONG-urile WeWorld Moldova și Civic Aid, a organizat trei evenimente în toată țara, și anume în Soroca, Otaci și Edineț.

Evenimentul a reunit peste 300 de repatriați romi, refugiați romi și membri ai comunității non-romi pentru a discuta despre importanța educației și a înscrierii copiilor la școală, incluziunea socială, siguranța online a copiilor, prevenirea discriminării, migrația, precum și riscurile migrației nereglementate.

Visând la o viață fără discriminare în Moldova

Svetlana, în vârstă de 37 de ani, provine din Edinet, un oraș înfloritor din nordul Moldovei, care găzduiește o comunitate romă numeroasă. A crescut și a călătorit prin Moldova, Germania, Rusia, Țările de Jos, apoi s-a întors în Moldova înainte de a se muta în Ucraina, unde l-a întâlnit pe dragostea vieții sale, Ivan, cu care a trăit acolo timp de 10 ani.

Cu speranța comună de a-și construi o familie, Svetlana și Ivan tânjeau după stabilitate și incluziune în societate, fără discriminare, și au decis, în interesul copiilor lor, să-și reconstruiască viața de familie în Moldova, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene.

Citiți povestea completă a Svetlanei și a familiei sale [Visând la o viață fără discriminare în Moldova | Moldova](#)

Campanie de informare lansată pentru a consolida accesul refugiaților la serviciile de sănătate

OIM Moldova, în colaborare cu Organizația Mondială a Sănătății, Ministerul Sănătății, Compania Națională de Asigurări de Sănătate și Inspectoratul General pentru Migrație, a lansat campania de informare dedicată îmbunătățirii accesului la servicii de sănătate pentru refugiații din Ucraina.

În cadrul evenimentului de lansare, au avut loc discuții pe tema accesului la sistemul de sănătate, incluzând subiecte precum asigurarea de sănătate, importanța vaccinării și serviciile oferite femeilor însărcinate, precum și modul de înregistrare la un medic de familie.

Această campanie face parte din proiectul „Îmbunătățirea accesului la servicii de sănătate pentru refugiații și persoanele strămutate din Ucraina care beneficiază de protecție temporară”, realizat cu sprijinul financiar generos al Uniunii Europene și al Guvernului Elveției.

UE sprijină mediatorii în domeniul sănătății ai OIM în furnizarea de informații esențiale privind sănătatea pentru refugiați

Cu sprijinul Uniunii Europene, OIM Moldova continuă să ofere refugiaților ucraineni cunoștințe esențiale despre accesul la asistență medicală în Moldova. În cadrul unei sesiuni recente organizate la Bălți, 14 refugiați ucraineni au primit îndrumări practice privind navigarea în sistemul local de sănătate.

Sesiunea, condusă de mediatoarea în domeniul sănătății a OIM Moldova, a acoperit subiecte cheie precum înregistrarea la un medic de familie, accesul la servicii medicale gratuite și obținerea de medicamente rambursabile pe baza statutului de protecție temporară.

Din aprilie 2024, peste 453 de astfel de sesiuni au fost organizate în toată țara, la care au participat peste 6.800 de refugiați.

Instruirea susținută de UE îmbunătățește serviciile de sănătate mintală în Ștefan Vodă

Echipa mobilă de sănătate mintală și sprijin psihosocial (MHPSS) a OIM Moldova a organizat o sesiune de instruire la Centrul de cazare pentru refugiați (RAC) din Popeasca, Ștefan Vodă, reunind personalul RAC, al școlilor și al grădinițelor care lucrează direct cu persoane cu dizabilități și probleme de sănătate mintală.

Condusă de un psihiatru de la Centrul Comunitar de Sănătate Mintală, sesiunea s-a axat pe înțelegerea și gestionarea tulburărilor de sănătate mintală, ajutând participanții să-și consolideze capacitatea de a sprijini persoanele care au nevoie de ajutor.

Această inițiativă a fost posibilă datorită sprijinului financiar generos din partea Uniunii Europene.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Asistența în numerar multifuncțională a OIM, sprijinită de UE, este o resursă vitală pentru a răspunde nevoilor imediate ale refugiaților vulnerabili

"Acest sprijin ne permite să plătim terapia logopedică pentru copilul nostru și medicamentele vitale pentru soțul meu. Nu trebuie să renunțăm".

Oxana, din Odesa, a fugit de războiul din Ucraina împreună cu familia sa.

Din mai 2024, datorită sprijinului financiar al Uniunii Europene, OIM Moldova 986 de persoane - 662 de femei și 324 de bărbați au beneficiat de asistență financiară lunară prin intermediul programului MPCA.

Urmăriți materialul video: [Video story](#)

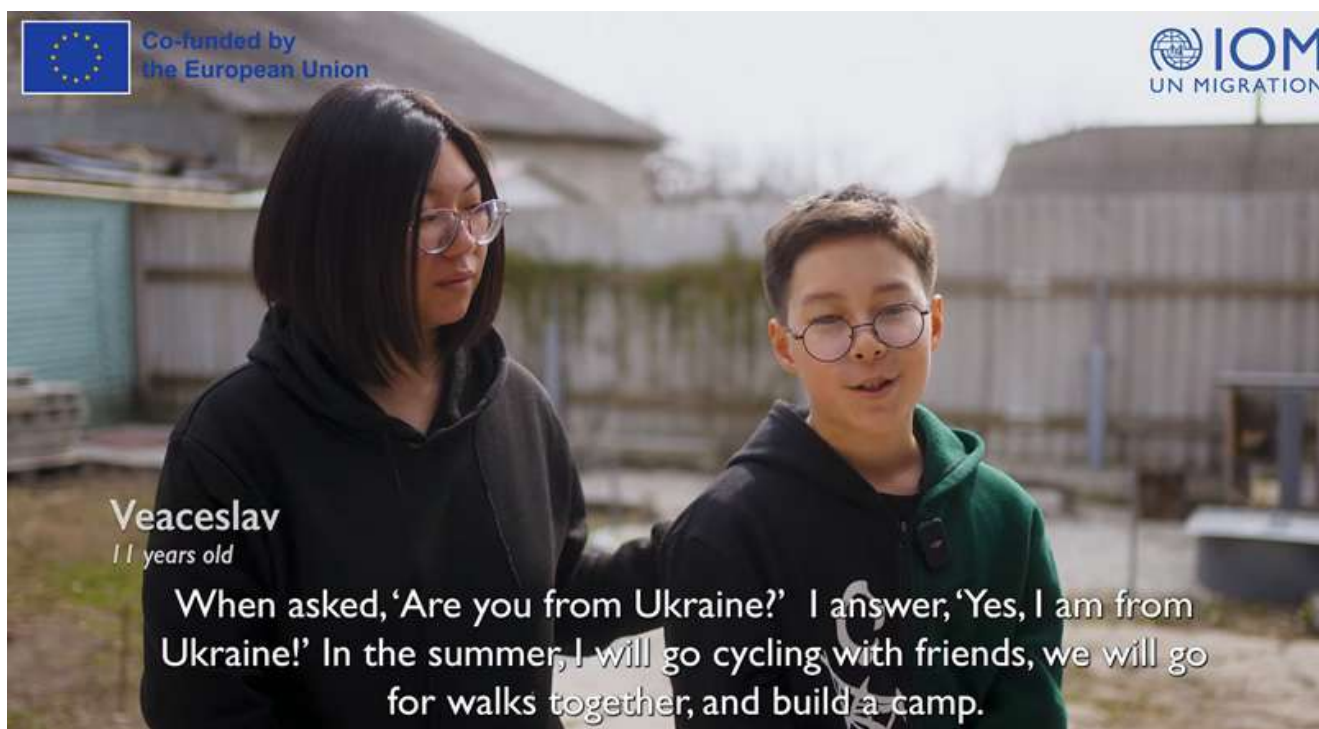
OIM Asistență în numerar pentru protecție susținută de UE

Când a început războiul, Bela din Uzbekistan și familia ei locuiau în Odesa. După ce și-a pierdut locul de muncă, Bela a decis să folosească economiile familiei sale pentru a merge în Moldova și a se stabili în satul Cupcini, unde s-a născut soțul ei. Aici, datorită sprijinului Uniunii Europene, Bela a primit asistență în numerar din partea OIM

pentru a acoperi nevoile de bază ale familiei sale.

De la începutul anului 2025, datorită programului „Cash for Protection” finanțat cu generozitate de Uniunea Europeană, 131 de cetățeni vulnerabili din țări terțe care fug din Ucraina au primit sprijin.

Urmăriți materialul video: [Video story](#)

Sesiuni de informare pentru ucrainenii și migranții vulnerabili din Moldova

Ca parte a proiectului finanțat de UE „Abordarea nevoilor umanitare urgente ale refugiaților vulnerabili și ale resortisanților țărilor terțe în Republica Moldova”, echipa mobilă de protecție OIM Moldova organizează sesiuni de informare pentru ucrainenii și migranții vulnerabili care

locuiesc în Moldova. Participanții au aflat despre criteriile de accesare a asistenței, precum și despre riscurile și măsurile de prevenire legate de traficul de persoane, violența în bază de gen. De asemenea, aceștia au posibilitatea de a beneficia de asistență socială și juridică.

Consolidarea încrederii dintre poliție și comunitatea LGBTI din Republica Moldova

A doua masă rotundă menită să promoveze dialogul și să consolideze cooperarea dintre poliție și comunitatea LGBTI din Republica Moldova a fost organizată împreună cu Inspectoratul General al Poliției și Centrul de Informare GENDERDOC-M la Chișinău, la 16 mai 2025.

Evenimentul s-a axat pe abordarea efectelor negative ale intoleranței bazate pe orientarea sexuală, identitate, expresie de gen și caracteristici sexuale. O astfel de intoleranță duce adesea la grave încălcări ale drepturilor omului împotriva persoanelor LGBTI, cu consecințe juridice și sociale.

În cadrul discuțiilor, șeful Oficiului Consiliului Europei la Chișinău, Falk Lange, care a participat la eveniment, a subliniat importanța promovării respectului reciproc și a cooperării dintre poliție și comunitatea LGBTI, prin crearea unei societăți sigure pentru fiecare persoană.

Alexandru LUPAN, șeful adjunct al Inspectoratului General al Poliției, a reiterat angajamentul instituției față de dialogul deschis, recunoscând contribuțiile valoroase ale organizațiilor societății civile la facilitarea sesiunilor informative în cadrul formărilor pentru personalul din domeniul aplicării legii.

Manuel PENALDO, expert al Consiliului Europei și președinte al Gaylespol, Asociația Națională a Polițiștilor LGBTI+ din Spania, a susținut o prezentare în cadrul acestei mese rotunde, împărtășind experiența și informațiile privind bunele practici ale poliției spaniole în acest domeniu. El a subliniat importanța consolidării încrederii și

cooperării între agențiile de aplicare a legii și comunitatea LGBTI. Penaldo se numără, de asemenea, printre coautorii celui mai recent manual privind [Combaterea infracțiunilor motivate de ură împotriva persoanelor LGBTI: Formare pentru un răspuns profesionist al poliției](#).

Masa rotundă a reunit polițiști, experți locali și internaționali, reprezentanți ai OSC, activiști civici și alte părți interesate cheie. Discuțiile au evidențiat faptul că construirea de parteneriate solide între forțele de ordine și societatea civilă este benefică pentru ambele părți. O astfel de colaborare nu numai că îmbunătățește înțelegerea provocărilor cu care se confruntă persoanele LGBTI, în special în situații în care acestea se pot simți în nesiguranță sau reticente să se adreseze autorităților, dar contribuie și la creșterea încrederii și la îmbunătățirea raportării infracțiunilor motivate de ură.

Formarea online promovează egalitatea de gen în guvernarea locală din Anenii Noi

Proiectul EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă (Faza II), finanțat de Uniunea Europeană, a oferit un curs de instruire online cu tema „Egalitatea de gen în administrația publică locală: Cadre juridice, politici locale și mobilizarea comunității pentru dezvoltare durabilă” (15-16 aprilie 2025) pentru Clusterul de Amalgamare Telița-Roșcani-Calfa din regiunea Anenii Noi, Republica Moldova. Formarea a consolidat cunoștințele și abilitățile a 30 de participanți (23 femei și 7 bărbați) – printre care funcționari publici locali din toate cele trei primării (Roșcani, Telița și Calfa) și reprezentanți ai șase organizații locale ale societății civile (OSC) – pentru integrarea

egalității de gen în procesele locale de elaborare a politicilor, furnizare a serviciilor și dezvoltare comunitară.

Salutând formatul interactiv al instruirii, exemplele locale relevante și instrumentele practice oferite, participanții s-au angajat să aplice cunoștințele dobândite atât în activitatea lor zilnică, cât și în procesul de fuziune aflat în derulare. Acest pas important spre o guvernare locală incluzivă, echitabilă și durabilă în raionul Anenii Noi face parte din sprijinul oferit de Serviciul de Asistență pentru reforma administrației publice locale din Republica Moldova, în concordanță cu strategia de descentralizare.

The screenshot displays a Zoom meeting interface. On the left, a presentation slide titled "Scopul și obiectivele instruirii" (Purpose and objectives of the training) is visible. The slide content includes:

- SCOPUL:** Sporirea competențelor teoretice și practice ale participanților în abordarea integratoare de gen în activitățile strategice și operaționale ale administrației publice centrale.
- OBIECTIVELE:**
 - CONȘTIENTIZAREA
 - PERCEPȚIA PROBLEMATICII
 - SETUL DE INSTRUMENTE
 - ACTUALIZAREA ȘI APLICAREA
 - INTEGRAREA ȘI TRANSFORMAREA
- PROVOCĂRILE:**
 - Gradul de cunoaștere și participare anterioră
 - Mediul, mentalitatea și conștientizarea;
 - Atitudinea față de schimbare și de deschidere.

At the bottom of the slide, there is a small European Union flag logo and text indicating the project is funded by the European Union.

On the right side of the Zoom window, a list of participants is shown under the title "Участники (22)". The list includes names and initials, each with a status icon (e.g., microphone, video). The participants listed are:

- Cristina Juravski
- Cuduc Nicolae primăria Telița
- Daniela Maria
- Diana Chelmenciu
- Frunza Vitalie
- GORNET VIOLETA
- Leagun Galina, primăria Telița
- Ludmila Chelmenciu
- Maria Balanescu
- Palienco Alexandru
- Pavel Prutean
- Primăria Telița - Liudmila
- Rusu Rodica, Telița
- Utilizator-Public
- Valentina Costetchi

At the bottom of the participant list, there are buttons for "Пригласить" (Invite) and "Выключить звук для всех" (Mute all).

Formarea a început cu un modul dedicat conceptelor de bază privind egalitatea de gen, incluzând exemple locale relevante despre stereotipurile de gen și impactul acestora asupra accesului la servicii publice, oportunităților de angajare și participării în guvernarea locală. Al doilea modul a abordat legislația națională și mecanismele instituționale care susțin egalitatea de gen în Republica Moldova. Participanții au fost instruiți să utilizeze un instrument practic, „Lista de verificare privind integrarea dimensiunii de gen”, ce ajută autoritățile locale să evalueze dacă politicile și programele lor răspund cerințelor naționale privind egalitatea de gen. Modulele interactive au analizat provocările integrării perspectivei de gen la nivel local, prin exerciții de grup ce au vizat evaluarea eficacității instrumentelor juridice și de politici, identificarea lacunelor, elaborarea de recomandări pentru îmbunătățire și combaterea stereotipurilor prezente în atitudinile comunității.

Un modul dedicat statisticilor de gen a prezentat participanților indicatorii relevanți, sursele de date și metodele de utilizare a datelor dezagregate pe sexe în elaborarea politicilor publice, prin alinierea obiectivelor de dezvoltare locală la indicatorii naționali de gen și la Obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD). Totodată, participanții au învățat să folosească instrumentele de analiză și evaluare a impactului de gen pentru a măsura cât de bine răspund strategiile, programele și serviciile locale la dimensiunea de gen. Formarea a oferit orientări practice și o metodologie detaliată, pas cu pas, pentru integrarea egalității de gen în politicile publice locale și în procesele decizionale. Participanții au revizuit strategiile locale existente și au redactat obiective și indicatori sensibili la dimensiunea de gen pentru planificarea viitoare. Totodată, formarea a introdus conceptul de bugetare sensibilă la gen la nivel local și a abordat subiecte precum egalitatea de șanse la locul de muncă, discriminarea pe criterii de gen și hărțuirea la locul de muncă.

Formarea privind acordurile de parteneriat consolidează serviciile sociale locale din Moldova

În colaborare cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, Proiectul EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă (Faza II), finanțat de Uniunea Europeană, a organizat două sesiuni de instruire față în față pentru Agențiile Teritoriale de Asistență Socială (ATAS) din Moldova (pe 4 aprilie 2025, în municipiul Bălți, și pe 14 aprilie, în orașul Căușeni). În cadrul instruirilor, 55 de membri ai personalului ATAS (50 de femei și 5 bărbați) au dobândit cunoștințe practice, instrumente și strategii de negociere pentru a îmbunătăți planificarea, gestionarea și transparența acordurilor de parteneriat

încheiate între serviciile publice de asistență socială și organizațiile neguvernamentale (ONG-uri) active în sprijinirea victimelor, incluziunea socială și furnizarea de servicii comunitare. Prin consolidarea competențelor personalului care lucrează direct cu populații vulnerabile la nivel local și regional, formarea a contribuit la dezvoltarea unui sistem de asistență socială mai eficient, coordonat și sensibil la nevoile victimelor. Participanții au apreciat relevanța temelor abordate, exprimându-și interesul pentru instruirii suplimentare axate pe monitorizarea parteneriatelor și integrarea perspectivelor de gen în acordurile de servicii.

Cursurile de formare au evidențiat importanța evaluării nevoii de servicii înainte de inițierea parteneriatelor. Formatorii au prezentat o metodologie practică și tehnici specifice pentru identificarea nevoilor, care includ analiza contextului, examinarea datelor administrative și consultările directe cu beneficiarii – în special cu supraviețuitorii violenței și alți membri vulnerabili ai comunității.

Participanții au învățat cum să identifice situațiile în care serviciile existente în zonele lor sunt insuficiente sau inexistente, să prioritizeze nevoile urgente și să cartografieze capacitățile operaționale ale ONG-urilor active la nivel local, regional și național.

Formările au examinat modul de definire a unor obiective clare de colaborare și de

identificare a tipurilor de servicii care pot fi externalizate sau implementate în comun, inclusiv modalități practice de evitare a duplicării și de identificare a punctelor comune de acțiune între TSAA și ONG-uri. Participanții au analizat exemple de parteneriate de succes în furnizarea de servicii sociale, atât din Republica Moldova, cât și din țările învecinate, extrăgând lecții relevante legate de planificarea comună, cartografierea integrată a serviciilor și coordonarea interinstituțională periodică. Sesiunile interactive au inclus tehnici de negociere și abordări privind gestionarea financiară în cadrul acordurilor de colaborare, precum și exerciții de tip joc de rol axate pe soluționarea conflictelor.

Cursurile au oferit recomandări esențiale privind aspectele financiare ale acordurilor de parteneriat, inclusiv mecanisme de

partajare a costurilor, elaborarea unor bugete realiste, precum și asigurarea transparenței și responsabilității în raportarea financiară. Participanții au primit sfaturi practice pentru gestionarea provocărilor frecvente, cum ar fi întârzierile în transferurile de fonduri, costurile neprevăzute și necesitatea de flexibilitate în cadrul parteneriatelor pe termen lung. Modulul final a abordat structura și conținutul acordurilor de parteneriat, subliniind importanța includerii unor clauze-cheie, precum clauza de confidențialitate pentru protejarea datelor personale ale beneficiarilor. De asemenea, participanții au învățat cum să prevină și să gestioneze riscurile potențiale, să mențină o comunicare deschisă, să stabilească mecanisme eficiente de soluționare a litigiilor și să realizeze evaluări regulate ale performanței parteneriatului.

Formarea oferită reprezentanților Ministerului Finanțelor sprijină promovarea egalității de gen în administrația publică

Proiectul EU4 Gender Equality: Serviciul de Asistență pentru Reformă (Faza II), finanțat de Uniunea Europeană, a instruit 19 funcționari publici din cadrul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în cadrul cursului „Promovarea drepturilor omului și a egalității de gen în administrația publică” (27–28 mai 2025). Formarea față-în-față a fost destinată coordonatorilor de gen, membrilor unităților de gen și reprezentanților unităților structurale din cadrul ministerului. Reafirmând angajamentul ministerului pentru un sector public incluziv, sesiunea a oferit personalului cunoștințe și instrumente practice necesare promovării drepturilor omului și egalității de gen în administrația publică. Participanții au apreciat formarea oferită, care le-a consolidat competențele,

și și-au exprimat angajamentul de a implementa practici echitabile.

Formarea a început cu explorarea conceptelor fundamentale legate de drepturile omului și egalitatea de gen. Exercițiile interactive au oferit participanților oportunitatea de a reflecta asupra modului în care aceste concepte se reflectă în cadrul politic și în cultura instituțională, precum și asupra influenței prejudecăților asupra deciziilor și practicilor la locul de muncă. Ulterior, după prezentarea progreselor înregistrate la nivel internațional, regional și național privind egalitatea de gen, formarea a analizat diferențele cantitative și calitative ale indicatorilor de gen între sectoare, identificând lacunele și tendințele ce modelează mediul politicilor.

Unul dintre cele mai practice module de formare s-a concentrat pe cadrul juridic național și mecanismele instituționale pentru promovarea egalității de gen. Participanții au analizat angajamentele internaționale ale Republicii Moldova, strategiile naționale și responsabilitățile autorităților competente în asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați. De asemenea, au evaluat

impactul cadrului juridic asupra activităților Ministerului Finanțelor, evidențiind atât realizările, cât și domeniile care necesită îmbunătățiri. Participanții au făcut schimb de opinii privind provocările instituționale și lecțiile învățate, contribuind la o înțelegere colectivă a celor mai bune practici în materie de integrare a egalității de gen în cadrul gestionării finanțelor publice.

Formarea a explorat utilizarea statisticilor de gen în elaborarea politicilor publice, subliniind necesitatea îmbunătățirii colectării, analizei și utilizării datelor pentru a asigura politici bazate pe dovezi și sensibile la dimensiunea de gen. A oferit o prezentare generală a instrumentelor de integrare a dimensiunii de gen și a introdus o metodologie practică pentru includerea acestora în politici, programe și planuri de acțiune, împreună cu o „Listă de verificare privind integrarea dimensiunii de gen” pentru a evalua conformitatea instituțională și domeniile care necesită îmbunătățiri.

O altă sesiune a demonstrat modalitățile de integrare a egalității de gen în procesele decizionale, atât externe, cât și interne, din cadrul Ministerului de Finanțe, incluzând o „Listă de verificare pentru instituționalizarea egalității de gen” pentru evaluarea procedurilor interne, practicilor la locul de muncă și integrării abordărilor sensibile la gen în sistemele de management. Sesiunile finale au abordat standardele internaționale și europene privind egalitatea de gen la locul de muncă, precum și aspectele practice ale nediscriminării și egalității de șanse.

Formarea pentru autoritățile publice centrale din Republica Moldova, finanțată de Uniunea Europeană, promovează guvernanta sensibilă la dimensiunea de gen

Proiectul EU4Gender Equality: Serviciul de Asistență pentru Reformă, finanțat de Uniunea Europeană, a consolidat capacitățile autorităților publice centrale din Republica Moldova prin organizarea unui curs de instruire cu tema „Integrarea perspectivei de gen în politicile publice și instituțiile publice” (19–20 iunie 2025). Evenimentul online, desfășurat pe parcursul a două zile, a instruit 146 de participanți (111 femei și 33 de bărbați) din șapte instituții: Cancelaria de Stat, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală,

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Serviciul Vamal și Procuratura Generală.

Această instruire a oferit autorităților publice din Republica Moldova instrumente actualizate și cunoștințe practice pentru integrarea perspectivei de gen în politicile, serviciile și culturile instituționale proprii. Participanții au apreciat relevanța formării, care sprijină reformele naționale aflate în derulare, vizând consolidarea capacităților instituționale în domeniul egalității de gen și al guvernantei bazate pe drepturile omului.

EU4Gender Equality Reform Helpdesk (faza a 2-a)

UE pentru Egalitatea de Gen: Serviciul de Asistență pentru Reforme

- Finanțare (UE)
- Implementare (NIRAS)
- Durată (august 2024 - august 2027)
- Unde lucrăm? (Moldova, Ucraina, Belarus*, Georgia*, Armenia, Azerbaidjan)
- Cine lucrează în Helpdesk? (experți locali și străini)
- Cu cine lucrează în Helpdesk? (Delegațiile UE, APC, APL, societatea civilă)
- Ce poate face Helpdesk? Cum Helpdesk vă poate oferi asistență?

© European Union/EU Neighbourhoods East Flickr page

Această publicație a fost produsă cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestei reprezentă responsabilitatea exclusivă a proiectului „UE pentru egalitatea de gen Serviciul de asistență pentru reforme”, implementat de NIRAS și finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul publicației aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.

2

UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Primul modul a analizat progresul înregistrat la nivel global, regional și național în domeniul egalității de gen, inclusiv evoluțiile reflectate în Raportul „Decalajul global de gen” pentru anul 2024 și în Indicele egalității de gen al Republicii Moldova. Formatorii au prezentat cadrul juridic și instituțional al țării pentru integrarea dimensiunii de gen, subliniind rolul grupurilor de coordonare și al unităților de gen din cadrul autorităților publice centrale. Participanții au fost instruiți să utilizeze o „Listă de verificare privind integrarea dimensiunii de gen”, ca instrument de evaluare a conformității politicilor și instituțiilor.

Un modul dedicat a abordat dimensiunea externă a integrării perspectivei de gen, punând accent pe condițiile, etapele și metodologia de încorporare a considerațiilor de gen în politicile publice, programe, acte normative și procese decizionale. Participanții au învățat să identifice cauzele inegalităților de gen, să utilizeze date dezagregate pe sexe și să aplice instrumente de analiză și evaluare a egalității de gen, în scopul estimării relevanței și impactului politicilor.

Un alt modul s-a concentrat pe dimensiunea internă a integrării perspectivei de gen, prin promovarea egalității de gen în cadrul instituțiilor publice. Participanții au analizat procesul de elaborare a planurilor de acțiune instituționale privind egalitatea de gen, au revizuit standardele internaționale și europene privind nediscriminarea la locul de muncă și au examinat cadrul legal din Republica Moldova pentru asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați în administrația publică. De asemenea, aceștia au învățat despre gestionarea resurselor umane dintr-o perspectivă de gen și despre utilizarea unui limbaj neutru în actele normative.

Un alt modul dedicat a abordat problematica discriminării bazate pe gen la locul de muncă. Participanții au învățat să distingă între comportamentele acceptabile și cele inadecvate în mediul profesional, cum ar fi hărțuirea sexuală, punându-se accent pe riscuri, consecințe și mecanismele de protecție disponibile în cadrul instituțiilor publice.

Instruirea oferită Serviciului de Informații și Securitate din Moldova promovează principiile egalității de gen și nediscriminării

Douăzeci de reprezentanți ai Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova (15 femei și 5 bărbați) au participat, pe 12 iunie 2025, la o instruire față-în-față pe tema „Egalitatea de gen și prevenirea discriminării în sectorul de securitate și apărare”, organizată de proiectul EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă (Faza II), finanțat de Uniunea Europeană. Participanții au apreciat această formare pentru că le-a oferit cunoștințe și instrumente practice necesare integrării perspectivei de gen și a principiului nediscriminării în sectorul securității. Aceștia au exprimat un mare interes pentru organizarea de ateliere de consolidare, sesiuni de schimb între colegi și integrarea subiectelor legate de egalitatea de gen în programele de formare internă pentru noii angajați și personalul de conducere. Această formare reprezintă un pas important către construirea unui sector de securitate modern, bazat pe respectul drepturilor omului, în cadrul eforturilor naționale de consolidare a integrității instituționale și de implementare a angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conform Agendei „Femeile, Pacea și Securitatea” (WPS).

Formarea a început prin sublinierea importanței integrării unei perspective de gen în sectorul securității și apărării, ca răspuns la diversele preocupări legate de securitatea femeilor, bărbaților și grupurilor vulnerabile – fie că este vorba despre siguranța comunității, protecția frontierelor sau combaterea extremismului violent. A fost evidențiată necesitatea unor abordări sensibile la dimensiunea de gen în elaborarea politicilor, gestionarea crizelor și operațiunile de menținere a păcii. Participanții și-au aprofundat înțelegerea

cadrelor juridice naționale al Republicii Moldova privind egalitatea de gen, nediscriminarea și siguranța la locul de muncă, precum și a reformelor recente în domeniu și a standardelor internaționale relevante.

Un modul referitor la egalitatea de gen, discriminare și violența bazată pe gen la locurile de muncă din sectorul securității a evidențiat modalitățile de recunoaștere a diferitelor forme de hărțuire sexuală – de la comentarii nepotrivite până la abuzuri grave de autoritate. Formatorii au explicat cum o cultură instituțională care tolerează limbajul sexist sau respinge plângerile de hărțuire afectează bunăstarea angajaților și compromite eficiența operațională, credibilitatea instituțională și rezultatele în domeniul securității naționale. Discuțiile s-au concentrat și pe cadrul juridic și politic din Moldova destinat eliminării discriminării și hărțuirii, inclusiv drepturile și responsabilitățile angajaților și conducerii pentru menținerea unui mediu de lucru sigur, echitabil și profesional.

Formarea a abordat și legătura dintre cultura organizațională și egalitatea de gen, prezentând exemple de bune practici internaționale și regionale pentru promovarea unor medii de lucru incluzive și bazate pe respectarea drepturilor în sectorul securității. Au fost discutate procedurile de documentare și raportare a cazurilor de hărțuire sexuală și discriminare, cu un accent deosebit pe confidențialitate, protecția victimelor și reacții instituționale prompte. Participanții au analizat studii de caz din Republica Moldova și din țările vecine, evidențiind modul în care intervenția timpurie și măsurile preventive pot reduce frecvența acestor incidente și pot contribui la îmbunătățirea culturii organizaționale.

Conferința de Implicare Civică 2025, pentru politici mai bune de participare publică și un mediu mai prielnic pentru societatea civilă

La Chișinău, peste 160 participanți/te – activiști/ste civici/e, reprezentanți/te ai/ale autorităților centrale și locale, experți/te internaționali/e și locali/e, precum și lideri/e de organizații neguvernamentale din Belgia, Polonia, România, Republica Moldova și

din alte țări s-au întrunit, la cea de-a doua ediție a Conferinței de Implicare Civică, pentru o democrație și o societate civilă mai puternice și o participare reală a cetățenilor/elor în deciziile publice.

La Chișinău, peste 160 participanți/te – activiști/ste civici/e, reprezentanți/te ai/ale autorităților centrale și locale, experți/te internaționali/e și locali/e, precum și lideri/e de organizații neguvernamentale din Belgia, Polonia, România, Republica Moldova și

din alte țări s-au întrunit, la cea de-a doua ediție a Conferinței de Implicare Civică, pentru o democrație și o societate civilă mai puternice și o participare reală a cetățenilor/elor în deciziile publice.

Atelierele tematice au oferit participanților și participantelor spații interactive de învățare și schimb de experiență pe subiecte precum:

- Adunările cetățenești ca mecanism de consultare publică;
- Bugetarea participativă la nivel local;
- Monitorizarea alegerilor în era digitală;
- Protejarea apărătorilor și apărătoarelor drepturilor omului;
- Utilizarea tehnologiilor pentru implicare civică și digitalizarea ONG-urilor;
- Petițiile colective și campaniile;
- Transparența și participarea la nivel local prin îmbunătățirea relațiilor între organizațiile societății civile și autorităților publice;
- Strategii de apărare a spațiului civic.

Pentru a consolida participarea civică și pentru a proteja spațiul de acțiune al societății civile din Moldova, următorii pași sunt necesari:

- Participarea publică începe de la accesul la informație, iar autoritățile trebuie să se asigure că informația ajunge la fiecare cetățean/ă.

Autoritățile trebuie să asigure publicului infrastructuri de participare care să includă toate vocile din societate, care să conecteze opiniile și experiențele de la nivel local și să le aducă la nivel național, regional, național sau chiar global.

Autoritățile trebuie să se asigure că platformele de participare electronică nu există doar de formă, că cetățenii/ele au suficient timp să se exprime și că opiniile lor sunt luate în considerare.

Societatea civilă poate să amplifice vocile oamenilor, să crească nivelul de participare a fiecărui om în viața publică și, deci, trebuie să fie mai proactivă în comunicarea cu publicul.

Centrul de Politici și Reforme a organizat Conferința de Implicare Civică în cadrul proiectului INSPIRĂ Moldova și beneficiază de suport instituțional din partea Suediei.

Proiectul INSPIRĂ Moldova este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de European Partnership for Democracy (EPD), Asociația Europeană pentru Democrație Locală (ALDA), Centrul Național de Asistență și Informare a ONG-urilor din Moldova CONTACT, Centrul de Politici și Reforme (CPR Moldova), Democracy Reporting International (DRI) și People in Need (PIN).

Programul INSPIRED Lab – OSC Helpdesk este disponibil pentru a sprijini organizațiile societății civile din Republica Moldova

La doar două luni de la lansare, Programul „INSPIRED Lab – OSC Helpdesk” înregistrează rezultate remarcabile: peste 230 de organizații ale societății civile din întreaga țară au beneficiat de consultații, instruirii și mentorat specializat.

Programul lansat de Centrul CONTACT în cadrul proiectului „INSPIRĂ Moldova” finanțat de Uniunea Europeană, vine în sprijinul OSC-urilor prin asistență gratuită în domenii esențiale pentru dezvoltarea și profesionalizarea sectorului.

Printre cele mai solicitate servicii oferite în cadrul programului se numără instruirile în scriere de proiecte, care au atras un număr mare de participanți, sesiunile interactive de mentorat dedicate mecanismului 2%, precum și consultațiile online de grup, axate pe subiecte practice precum management financiar, digitalizarea activității și elaborarea rapoartelor anuale. De asemenea, multe organizații au beneficiat de consultații individuale, prin care au primit sprijin personalizat în domenii precum management financiar și dezvoltare organizațională.

CONSULTAȚII PENTRU ONG-URI

DIRECȚII:

- ✓ Dezvoltare organizațională
- ✓ Management financiar

ÎNREGISTREAZĂ-TE!

UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Impresiile beneficiarilor:

„Datorită sesiunii de informare despre elaborarea raportului de activitate am înțeles cum să-l facem, cât este de important și ce să conțină. Noi nu avem experiență în elaborarea rapoartelor, însă în acest an vrem să-l publicăm”.

„Vrem să devenim beneficiari 2%. În septembrie vom depune dosarul, iar apoi vom realiza campania de colectare de resurse prin desemnarea procentuală, așa cum am învățat în cadrul sesiunii organizate de CONTACT”.

Interesul ridicat și participarea activă confirmă necesitatea și impactul programului în întărirea capacității organizaționale a OSC-urilor din Moldova. Centrul CONTACT va continua să ofere suport practic și adaptat

realităților din teren, pentru ca organizațiile să devină mai eficiente, mai transparente și mai pregătite să contribuie la dezvoltarea comunităților.

Ești parte dintr-o organizație și ai nevoie de sprijin? Programează-te gratuit la consultații și accesează resursele de care ai nevoie pentru a avansa. [Completează formularul de înscriere disponibil pe platforma Centrului CONTACT](#) – noi suntem aici să te ajutăm!

Proiectul INSPIRĂ Moldova este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de European Partnership for Democracy (EPD), Asociația Europeană pentru Democrație Locală (ALDA), Centrul Național de Asistență și Informare a ONG-urilor din Moldova CONTACT, Centrul de Politici și Reforme (CPR Moldova), Democracy Reporting International (DRI) și People in Need (PIN).

Vocea cetățenilor la prima Adunare Cetățenească din Moldova: soluții pentru o democrație rezilientă

Pentru prima dată, 38 de cetățeni și cetățene din toată țara, selectați/te aleatoriu, reprezentând diferite regiuni, medii socioeconomice, limbi, genuri și vârste, s-au întrunit la Adunarea Cetățenească și au elaborat împreună recomandări privind prevenirea riscurilor dezinformării asupra democrației și, respectiv, consolidarea statului de drept.

În cadrul Adunării Cetățenești, participanții/tele au lucrat în grupuri și, cu ajutorul

facilitatorilor/oarelor, explorat întrebări precum: ce înseamnă democrația pentru ei/ele; cum dezinformarea le afectează viața de zi cu zi; cum societatea din Republica Moldova poate deveni mai puternică în fața acestui fenomen. Discuțiile au fost îmbogățite prin dialoguri cu experți/te în domeniul mass-media și al drepturilor omului, inclusiv avocatul poporului al Republicii Moldova.

În a doua zi a Adunării, cetățenii/ele au interacționat direct cu reprezentanți/te de nivel înalt din instituții publice-cheie, precum Consiliul Audiovizualului, Președinția, deputați din comisiile parlamentare pentru securitate națională și educație, precum și

Centrul pentru Comunicare Strategică și Combaterea Dezinformării. Reprezentanții/tele grupurilor de cetățeni/e a adresat întrebări, contribuind la formularea și clarificarea recomandărilor finale.

Recomandările finale au fost adoptate cu sprijinul a cel puțin 70% dintre participanți/te. Acest prag ridicat de aprobare este în conformitate cu standardele internaționale și urmărește să asigure că fiecare recomandare reflectă un sprijin solid și colectiv. La finalul celor două zile de lucru, acestea au fost recomandările aprobate:

1 Instituțiile statului să asigure transparența în procesul decizional, menținând cetățenii/ele bine informați/te și activ implicați/te în viața politică națională, cu sprijinul unor mecanisme solide de verificare a faptelor și printr-o comunicare consecventă la nivel local, regional și național. **(38 voturi pentru – unanimitate)**

2 Ministerul Educației și Cercetării să introducă un modul dedicat dezinformării în cadrul orelor de educație pentru societate și tehnologia informației, ca parte a curriculumului național, destinat elevilor și elevelor din învățământul liceal și gimnazial. **(36 pentru, 1 abținere, 1 împotrivă)**

3 Comisia parlamentară pentru mass-media, în parteneriat cu societatea civilă, să sprijine crearea unui departament specializat în cadrul Consiliului

Audiovizualului (CA), dedicat combaterii dezinformării online. Acest departament ar fi responsabil de monitorizarea conținutului digital și coordonarea cu platformele sociale online pentru a aplica măsuri adecvate – precum avertismente, amenzi și recomandări pentru suspendarea conturilor, atunci când este necesar. De asemenea, ar trebui să funcționeze ca un canal pentru recepționarea și procesarea sesizărilor cetățenilor/elor, prin filtre tematice, promovând, în același timp, informații corecte și sporind conștientizarea publicului cu privire la riscurile și impactul dezinformării. **(30 pentru, 4 abțineri, 4 împotrivă)**

4 Instituțiile statului să sprijine eforturile experților/telor și ale jurnaliștilor/stelor în combaterea informațiilor false difuzate online. **(34 pentru, 4 abțineri, 0 împotrivă)**

Propunerile comune adoptate de Adunarea Cetățenească reflectă un consens general asupra necesității unor acțiuni concrete împotriva dezinformării și subliniază importanța soluțiilor identificate de cetățeni/e pentru apărarea democrației din Moldova.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Adunările Cetățenești reprezintă o metodă de democrație participativă, reunind un segment divers și reprezentativ al societății pentru a aborda probleme complexe prin deliberări atent gândite. Acest model s-a dovedit deja eficient în țări precum Irlanda, Spania și Belgia — influențând decizii legate de acțiuni climatice, planificare urbană sau politici sociale, de exemplu — și câștigă tot mai mult teren la nivel mondial ca o modalitate de revitalizare a democrației.

Adunarea a fost organizată în cadrul proiectului INSPIRED Moldova, finanțat

de Uniunea Europeană și implementat de European Partnership for Democracy (EPD), Asociația Europeană pentru Democrație Locală (ALDA), Centrul Național de Asistență și Informare a ONG-urilor din Moldova CONTACT, Centrul de Politici și Reforme (CPR Moldova), Democracy Reporting International (DRI) și People in Need (PIN). Conținutul exprimat în cadrul evenimentului nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.

Creșterea gradului de conștientizare a populației din diferite colțuri ale Moldovei cu privire la drepturile omului și principiile nediscriminării

Oficiul ONU pentru Drepturile Omului are un mandat unic din partea comunității internaționale de a promova și proteja toate drepturile omului pentru toate persoanele.

Începând cu luna februarie 2024, Oficiul ONU pentru Drepturile Omului în Moldova implementează proiectul „Consolidarea drepturilor minorităților în Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană.

Ca parte a eforturilor sale mai ample, proiectul desfășoară campanii de informare publică menite să crească gradul de conștientizare în rândul diferitelor grupuri ale populației cu privire la drepturile omului, principiile nediscriminării, precum și activitățile și contribuția proiectului la promovarea drepturilor minorităților în Republica Moldova.

Lunile mai și iunie au fost deosebit de bogate în evenimente publice organizate în capitală și în centrele regionale: municipiul Chișinău, orașele Căușeni și Strășeni. Implicarea noastră a contribuit la dobândirea de către peste 350 de persoane a unei mai bune înțelegeri a drepturilor omului, în special a drepturilor minorităților din Republica Moldova.

Pe 9 mai (la Chișinău) și pe 17 mai (la Căușeni), am avut onoarea de a participa la târgul dedicat Zilei Europei 2025. Echipa noastră a prezentat informații scurte cu privire la activitatea proiectului, a intrat în dialog cu participanții prin diverse metode interactive și a creat o atmosferă creativă pentru un schimb deschis de opinii și idei.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

„Când echipa Oficiului ONU pentru drepturile omului mi-a arătat cartonașele care enumeră toate drepturile pe care le are o persoană, am realizat cât de multe lucruri încă nu știu. Suntem obișnuiți să credem că drepturile omului înseamnă asistență medicală sau educație, dar acum am aflat că libertatea de mișcare, libertatea de asociere sau dreptul la odihnă fac, de asemenea, parte din drepturile noastre.”

**- S. Margarita, 55 de ani,
participantă la târgul din Chișinău.**

Pe 18 mai, Oficiul nostru s-a alăturat Caravanei Drepturilor Omului, organizată de Oficiul Avocatului Poporului. Am profitat de această ocazie pentru a informa locuitorii din Strășeni despre proiect, despre rolul mediatorilor comunitari în promovarea drepturilor omului ale romilor, precum și despre sprijinul nostru tehnic și de expertiză oferit instituțiilor de stat în domeniul drepturilor omului. Evenimentul a stârnit un interes deosebit în rândul participanților și a fost întâmpinat cu numeroase reacții pozitive.

„Datorită participării la quiz, am aflat că avem mediatori comunitari și despre problemele cu care se confruntă romii. Până acum nu m-am gândit că, din cauza diferitelor stereotipuri, acest grup este cu adevărat vulnerabil și are nevoie de sprijin.”

**- M. Dumitru, 35 de ani,
participant la târgul din Strășeni.**

O atenție deosebită ar trebui acordată sesiunii de informare dedicate comunității rome, organizate pe 20 iunie la Bender, ca parte a proiectului. Sesiunea a fost condusă de un mediator comunitar rom de pe malul stâng al râului Nistru pentru 25 participanți.

În cadrul acestor sesiuni de tip întrebări și răspunsuri, participanții au beneficiat de consultații juridice profesionale oferite de un avocat pe subiecte care privesc în mod special populația romă. Acestea au inclus obținerea sau redobândirea actelor de identitate, înscrierea copiilor în instituții de educație timpurie și generală și multe altele.

Participarea la aceste evenimente a contribuit în mod cert la creșterea gradului de conștientizare publică cu privire la drepturile omului și la sporirea vizibilității proiectului „Consolidarea drepturilor minorităților în Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană.

  UE-Moldova:

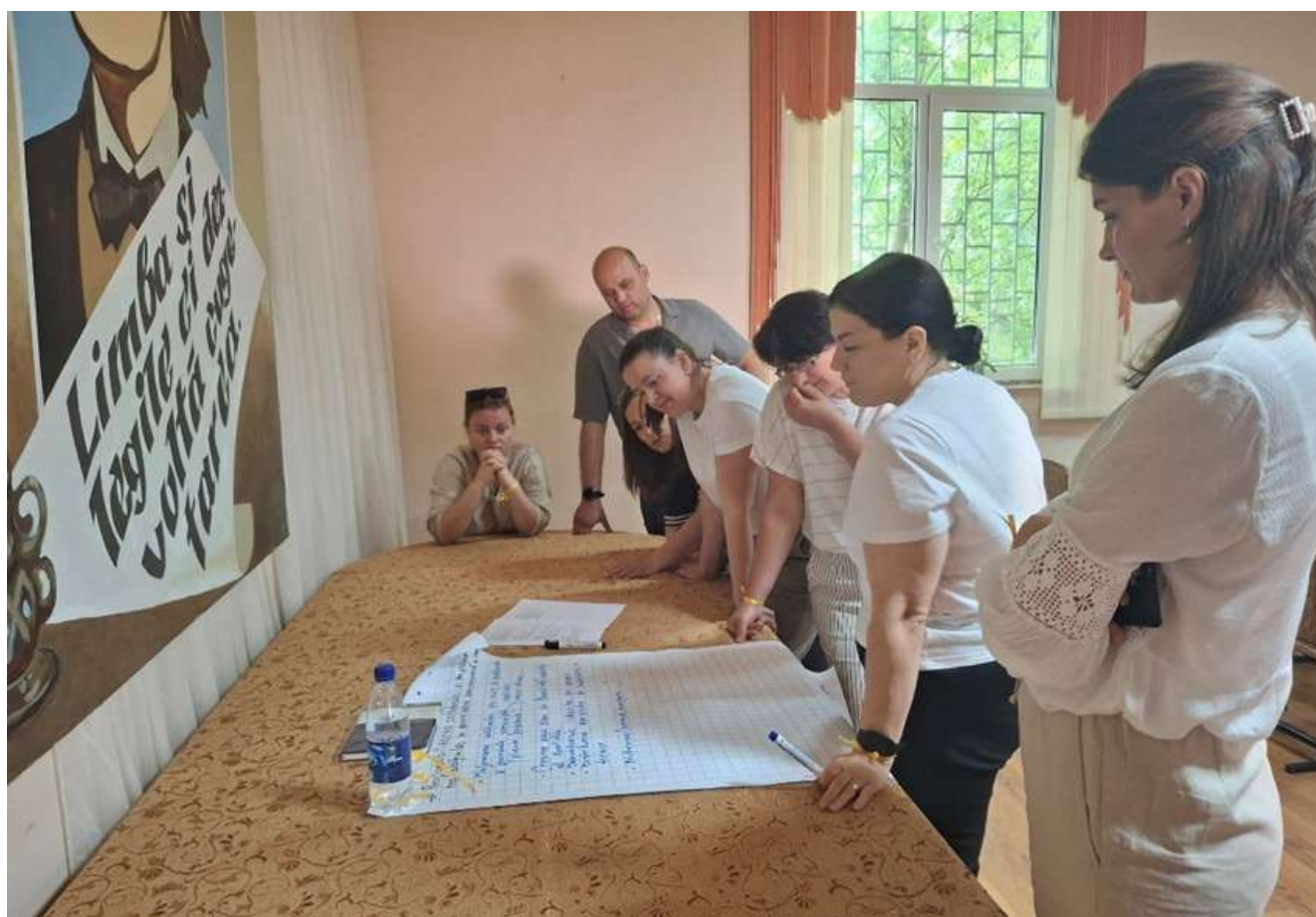
Împreună mai puternici

Forumul Civic din Telenești – un pas spre comunități mai puternice și mai implicate

Pe 25 iunie 2025, la Telenești a avut loc Forumul Civic „Vocea Cetățeanului Continuă: Parteneriate Durabile pentru Comunități Puternice” – un eveniment dedicat consolidării participării civice și cooperării dintre cetățeni, autorități locale și parteneri de dezvoltare.

Forumul a fost organizat de AO Concordia, în parteneriat cu People in Need Moldova și cu sprijinul financiar al Uniunii Europene.

Peste 100 de participanți din Telenești și localitățile învecinate – Inești, Ciulucani, Mîndrești și Sărătenii Vechi – au participat la grupuri de lucru tematice pentru a discuta nevoile reale ale cetățenilor, soluțiile testate în cadrul proiectului și acțiunile viitoare pentru o dezvoltare durabilă în domenii precum educația, sănătatea, cultura, mediul și economia locală.

„Parteneriatele create pe parcursul proiectului sunt semințele unei implicări civice pe termen lung și ale unei guvernări locale mai eficiente. Cu exemple solide și sprijinul partenerilor, putem dezvolta nu doar raionul Telenești, ci întreaga țară,”

a declarat Iurie Tulgara, Președintele Consiliului Raional Telenești, în deschiderea evenimentului.

Directorul People in Need Moldova a subliniat importanța implicării civice:

„Acest forum ne reamintește că atunci când oamenii sunt incluși și încurajați să-și facă

vocea auzită, iar autoritățile sunt dispuse să asculte – comunitățile noastre devin mai puternice, mai unite și mai sănătoase.”

Evenimentul a oferit un spațiu deschis pentru dialog și co-creare, reafirmând angajamentul tuturor partenerilor de a susține comunități active și decizii incluzive.

Mulțumiri speciale au fost adresate participanților, autorităților locale și partenerilor de dezvoltare pentru contribuția și colaborarea continuă în sprijinul unui viitor mai bun în Republica Moldova.

„Aici învăț să-mi înțeleg emoțiile”: cum îi ajută sesiunile psihosociale pe copiii afectați de război și pe cei din comunitățile locale

Într-o lume plină de provocări, uneori un simplu gest de sprijin emoțional poate face diferența dintre teamă și încredere, dintre izolare și prietenie... Într-o sală luminoasă din Liceul Teoretic „A. Pușkin” din Anenii Noi, mai mulți copii stau în cerc, fiecare cu o foaie

de hârtie colorată în față. Desenează emoții. Nu e o oră obișnuită de desen – e parte a unei sesiuni psihosociale organizate de People in Need Moldova, în cadrul Spațiului Prietenos Copiilor, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene.

Pe durata vacanței de vară, psihologii organizației desfășoară sesiuni interactive de suport emoțional pentru copii și adolescenți refugiați din Ucraina, dar și pentru cei din comunitățile gazdă. Activitățile au scopul de a le oferi sprijin în procesul de adaptare, integrare și dezvoltare personală.

„Îmi place foarte mult aici. La sesiunea de astăzi, spre exemplu, am aflat cum să ne controlăm emoțiile, ce să facem atunci când ne înfuriem”,

povestește cu entuziasm Daniil,

un băiat de 12 ani din Anenii Noi, care frecventează acest spațiu deja de doi ani, împreună cu sora sa, Mașa.

„Iar mie mi-a plăcut cel mai mult activitatea în care am desenat emoțiile noastre”,

adaugă Mașa, în vârstă de 8 ani.

Sesiunile includ exerciții individuale, jocuri de grup și discuții moderate de psihologi, abordând teme precum stresul, emoțiile complexe, comunicarea, prietenia și soluționarea conflictelor.

Împreună mai puternici

Cursul complet cuprinde opt sesiuni și este aplicat atât în Spațiile Prietenoase Copiilor, cât și în taberele de vară din capitală, organizate de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, în colaborare cu Primăria municipiului Chișinău.

Pentru Eva, o tânără de 12 ani refugiată în Republica Moldova din Odesa, aceste întâlniri au un rol mult mai profund.

„De două săptămâni vin aici și pot spune că-mi este foarte interesant. Îmi plac mult sesiunile interactive, le aștept cu nerăbdare. Astăzi, de exemplu, am învățat cum ne putem gestiona emoțiile. Sunt teme care mă ajută cu adevărat”,

spune ea.

Eva a ajuns în țara noastră cu mama sa în primele zile de război, după ce a văzut pe străzile orașului său tehnică blindată, a auzit alarmele aeriene și exploziile rachetelor. Amprenta lăsată de acele momente nu poate fi ștearsă cu ușurință, dar spațiile sigure și activitățile cu sens oferă un început de vindecare.

„Acest sprijin este esențial pentru sănătatea mintală a copiilor, ajutându-i să-și regăsească echilibrul și să se dezvolte armonios”,

**afirmă Polina Stratev,
psiholog la People in Need Moldova.**

Aceste sesiuni nu sunt doar despre lecții de viață sau dezvoltare emoțională – sunt intervenții timpurii care pot preveni probleme psihologice serioase. Copiii care au trăit

experiențe traumatizante sunt observați atent de specialiști, iar în caz de nevoie, părinții sunt informați pentru a apela la sprijin psihologic specializat.

Sesiunile de suport emoțional sunt desfășurate în cadrul proiectului PLACE II, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de People in Need Moldova, în

consorțiu cu organizațiile Acted Moldova, REACH (IMPACT Initiatives), NRC-Norwegian Refugee Council și INTERSOS Moldova.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Investiții comunitare: renovare, modernizare și extindere a serviciilor sociale în mai multe centre, cu suportul financiar al Uniunii Europene

10 organizații ale societății civile din Republica Moldova au primit sprijin financiar non-rambursabil în valoare de peste 3,3 milioane MDL, oferit de Uniunea Europeană, pentru îmbunătățirea accesului la servicii publice de calitate și a coeziunii sociale.

Suportul este oferit în cadrul proiectului „M. ASSIST”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de People in Need Moldova, în cooperare cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Obiectivul principal al acestei inițiative este de a spori colaborarea eficientă a actorilor societății civile cu autoritățile publice pentru a îmbunătăți accesul egal la serviciile publice, inclusiv pentru cele mai marginalizate și vulnerabile grupuri.

Granturile primite de cele 10 organizații ale societății civile, în valoare totală de 3,32 milioane MDL, vor fi utilizate pentru lucrări de renovare și modernizare, echipamente și mobilier modernizate, dezvoltarea de servicii specializate, implicarea comunității și evenimente comunitare, formarea personalului și consolidarea capacităților acestora.

„Aceste eforturi cuprinzătoare reflectă angajamentul ministerului nostru de a îmbunătăți infrastructura publică și de a consolida serviciile sociale prin procese transparente, colaborare interinstituțională și un accent profund pe dezvoltarea centrată pe comunitate”,

**a menționat Alexei Buzu,
Ministrul Muncii și Protecției Sociale.**

Activitățile planificate vor fi implementate în cooperare cu cele 10 Agenții Teritoriale de Asistență Socială la nivel național, iar realizarea lor este estimată până la 31 august 2025.

Fiecare proiect local este sprijinit printr-un grant de cca **353 mii MDL** și își propune să sprijine cel puțin unul dintre următoarele grupuri vulnerabile: persoane cu dizabilități fizice și/sau psihice, persoane în vârstă (inclusiv cele cu capacitate limitată de autoîngrijire), adolescenți în situație de risc, membri ai comunității rome, copii separați de părinți sau în situații vulnerabile, supraviețuitori ai violenței domestice, femei din grupuri dezavantajate, refugiați, persoane marginalizate social și alți adulți vulnerabili.

"Aceste 10 granturi UE sunt un exemplu puternic al modului în care sprijinul strategic pentru infrastructură și servicii sociale poate transforma vieți. Uniunea Europeană crede cu tărie că schimbările pozitive, de durată, încep prin investiții în oameni și comunități, în special în cele mai vulnerabile. Apreciem profund parteneriatul nostru cu autoritățile locale și naționale și îi felicităm pe toți cei implicați pentru angajamentul, profesionalismul și

rezultatele concrete pe care le obțin pentru viitorul Moldovei",

**a declarat Jānis Mažeiks, ambasadorul
Uniunii Europene în Republica Moldova.**

"Suntem mândri să anunțăm lansarea unei serii de inițiative menite să îmbunătățească infrastructura socială și serviciile pentru unii dintre cei mai vulnerabili membri ai comunităților noastre. Cu sprijinul generos al donatorilor noștri și în parteneriat strâns cu autoritățile locale și naționale, ne-am propus să aducem în comunitățile locale - spații mai sigure, mai incluzive și mai bine echipate. În timp ce munca este abia la început, angajamentul nostru este puternic - suntem pregătiți să construim schimbări durabile, împreună",

**a menționat Rafal Chibowski, Director de
țară, People in Need Moldova.**

Unul din scopurile primordiale ale proiectului M. ASSIST este de a sprijini reforma RESTART și reforma sistemului educațional prin consolidarea serviciilor publice în domeniile sociale, cu sprijinul organizațiilor societății civile.

Reforma RESTART și-a propus să îmbunătățească guvernanta și transparența în sistemul de asistență socială și să asigure accesul uniform și echitabil al populației vulnerabile la servicii sociale de calitate. Asistența socială trebuie uniformizată pe tot teritoriul Republicii Moldova, astfel încât să existe servicii calitative și suficiente în toate raioanele și pentru toate categoriile de beneficiari din rândul populației vulnerabile, în special pentru copii, vârstnici și persoane cu dizabilități.

Proiectul BOOST: incluziune și educație pentru toți – servicii extrașcolare de calitate pentru copiii defavorizați

În luna mai 2025, Fundația Terre des hommes Moldova a dat startul unui nou proiect ambițios – „BOOST – o experiență extrașcolară memorabilă”. Cu sprijinul financiar al Uniunii Europene, inițiativa se va desfășura până în 2028 și are ca scop să le ofere copiilor din comunități locale șanse egale de dezvoltare personală și socială prin activități extracurriculare și extrașcolare.

Proiectul este realizat în parteneriat cu Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei și Junior Achievement Moldova. Împreună, cei trei parteneri ai proiectului vor lucra pentru a consolida organizațiile comunitare din țară – prin formare, finanțare și expertiză – astfel încât acestea să poată oferi servicii educaționale și sociale de calitate, mai ales pentru copiii aflați în situații de vulnerabilitate: copii cu dizabilități, de etnie romă, refugiați sau din familii cu venituri mici.

BOOST se bazează pe strategia 1-2-3: „învăță, gândește, acționează”. Printre obiectivele principale se numără dezvoltarea capacităților ONG-urilor, creșterea accesului la programe educaționale și consolidarea rezilienței organizațiilor implicate. Proiectul vine cu o serie de activități care să susțină aceste obiective, precum o analiză a legislației naționale în domeniul educației

extrașcolare, o vizită de studiu în Franța pentru schimb de idei și bune practici, formare pentru educatori și crearea unui Consiliu Consultativ al Copiilor, pentru ca copiii și adolescenții să participe direct la deciziile care îi privesc.

Un element-cheie este componenta de granturi: cel puțin 10 organizații vor primi finanțări de până la 60.000 de euro fiecare, împreună cu mentorat și instruire, pentru a crea programe dedicate copiilor din comunitățile lor. Prin aceste inițiative, peste 2.400 de copii vor avea acces la activități educative și sociale de calitate.

Proiectul urmărește și crearea a cel puțin 10 parteneriate strategice între ONG-uri, școli și autorități locale, pentru ca aceste schimbări să fie durabile și să contribuie la dezvoltarea unor comunități mai incluzive. Totodată, se dorește și influențarea politicilor publice, pentru a îmbunătăți modul în care sunt gândite și puse în practică programele extrașcolare la nivel național, inspirându-se din modele europene de succes.

Prin BOOST, Terre des hommes și partenerii săi își propun să îmbunătățească accesul copiilor în situații de vulnerabilitate la învățare și dezvoltare, precum și să contribuie la schimbări sistemice în domeniul educației extrașcolare din țară.

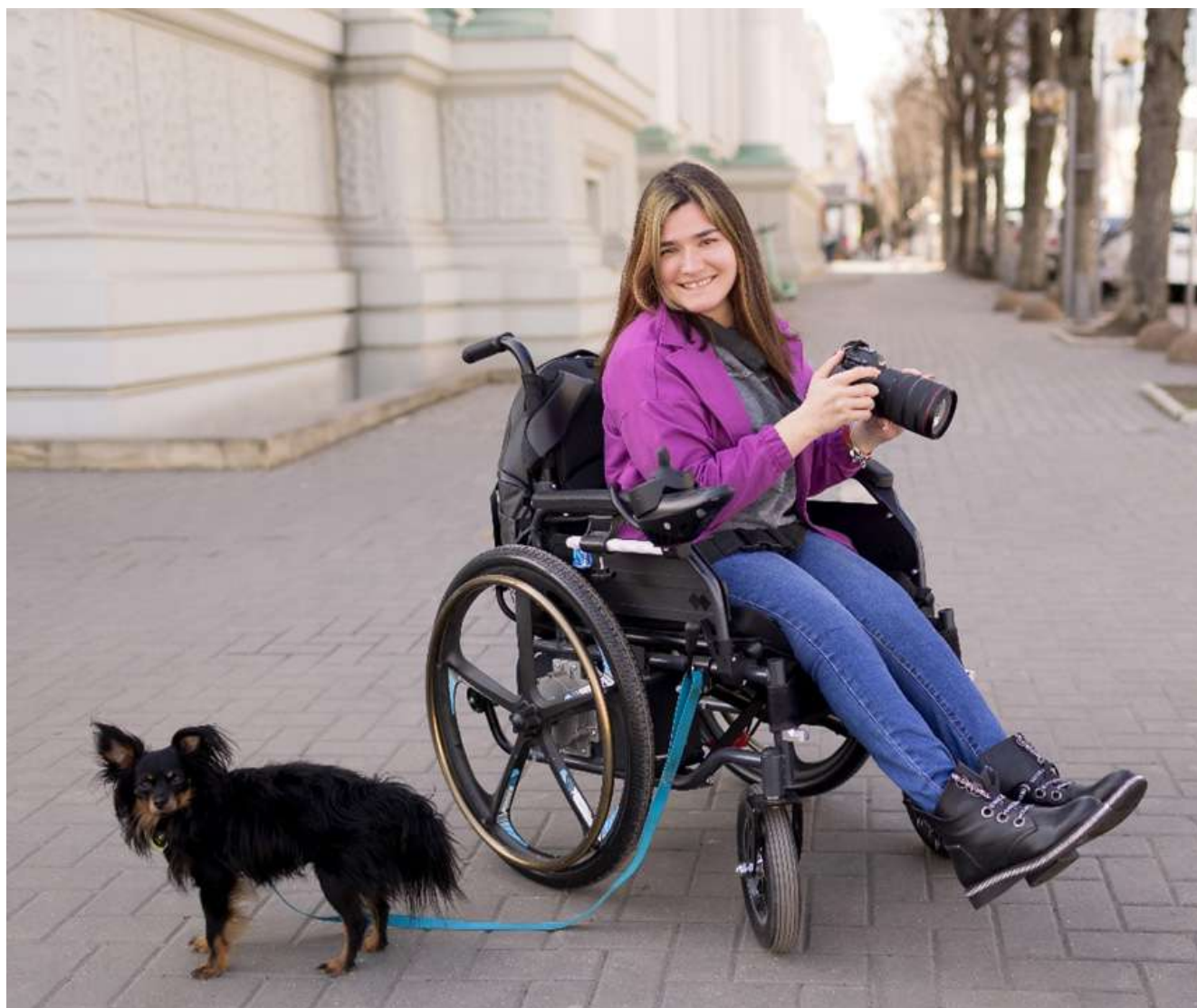

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Felicia și alte 47 de femei cu dizabilități învață să combată violența și stereotipurile de gen

48 de femei și fete cu dizabilități din diferite regiuni ale țării sunt acum mai bine informate despre metodele de prevenire și combatere a diferitor forme de violență și a stereotipurilor în bază de gen, datorită instruirilor desfășurate de Asociația „Motivație” cu sprijinul Uniunii Europene, prin intermediul programului „EU4GenderEquality: Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen”, implementat în comun de UN Women și UNFPA.

Printre acestea se numără și Felicia Bulmaga, o tânără cu dizabilități din or. Ialoveni în vârstă de 33 ani. Născută cu paralizie cerebrală infantilă și abandonată la naștere, Felicia și-a petrecut primii 28 de ani din viață într-un centru de plasament din orașul Hâncești. Din 2020, aceasta locuiește într-o locuință protejată din orașul Ialoveni, împreună cu alte fete cu dizabilități. Felicia este fotografă în cadrul Primăriei mun. Chișinău și poate fi văzută des la evenimente, însoțită de una dintre colege și, neapărat, de un mic prieten patruped.

La fel ca și multe persoane cu dizabilități, aceasta beneficiază de asistența Asociației „Motivație”, care reprezintă unul dintre partenerii UN Women în eforturile de abilitare a femeilor și fetelor cu dizabilități. Felicia ne-a relatat că, datorită cunoștințelor dobândite la instruire, se simte și mai încrezătoare, deoarece acum cunoaște mai bine care îi sunt drepturile și cum să procedeze în eventualitatea unor situații de violență sau discriminare.

„Un moment important pe care îl transmit semenelor mele de fiecare dată când am ocazia este că nimeni nu are dreptul să ne constrângă să facem ceva împotriva voinței noastre”, a punctat Felicia cu referire la importanța consimțământului.

„La sesiunile de instruire am primit multe resurse informative, printre care și numărul de încredere pentru femei și fete: 0 8008 8008, pentru a cere sprijin sau ajutor.”

un masterclass de automachiaj, „Am deprins unele trucuri practice care, cu siguranță, ne vor prinde bine pe viitor”, a povestit cu entuziasm tânăra. După sesiunea practică, participantele au purtat o discuție deschisă despre stereotipurile de gen și miturile legate de violența împotriva femeilor și fetelor cu dizabilități. „Am descoperit atât de multe informații valoroase! Mi-a plăcut faptul că expertele au folosit un limbaj simplu, pe înțelesul tuturor.”

„Datorită activităților desfășurate în cadrul programului, am reușit să scoatem în evidență dificultățile cu care se confruntă femeile și fetele cu dizabilități, oferindu-le ocazia de a-și face auzită vocea, iar instruirile și sesiunile de informare le ajută să devină mai informate, mai abilitate și mai pregătite să facă față provocărilor”,

a menționat Ludmila Iachim, directoarea executivă a Asociației „Motivație”.

Ca parte a seriei de activități de coeziune, în scopul sporirii autonomiei femeilor și fetelor cu dizabilități, desfășurate de Asociația „Motivație”, Felicia a participat, pe 4 martie, la

UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Reprezentanții Mitropoliei Basarabiei susțin eforturile de promovare a relațiilor familiale armonioase

Datorită asistenței UE, 10 reprezentanți ai Mitropoliei Basarabiei au participat la cursul de formare de formatori „Violența în familie și combaterea stereotipurilor în lumină ortodoxă”, care a avut loc la Chișinău în perioada 17-18 februarie. Instruirea a urmărit consolidarea cunoștințelor preoților, astfel încât să poată contribui cât mai eficient la eforturile de prevenire și

combatere a violenței în familie. Evenimentul a fost organizat de către Misiunea Socială „Diaconia” ca parte din programul regional „EU4GenderEquality: Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen” (etapa a doua), finanțat de Uniunea Europeană și implementat de UN Women Moldova și UNFPA Moldova.

În cadrul sesiunii, formatorii din România, Părintele Ciprian-Ion Ioniță, Consilier Patriarhal și specialist în combaterea traficului de ființe umane Claudia Predut au prezentat aplicarea învățăturilor Bisericii Ortodoxe în combaterea violenței în familie și promovarea egalității de gen, fiind abordate și percepțiile eronate legate de religie și violența în familie. De asemenea, au fost prezentate bunele practici la nivel internațional de implicare a reprezentanților comunităților religioase în prevenirea violenței împotriva femeilor și protejarea persoanelor afectate.

În acest context, participanții au aflat mai multe despre serviciile sociale unde ar putea fi direcționate victimele și supraviețuitoarele violenței în familie într-o sesiune facilitată de reprezentanta Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie.

Potrivit părintelui Andrei Apetrei din Cahul, Biserica joacă un rol esențial în promovarea armoniei și a echilibrului în societate și familie, bazându-se pe învățătura creștină despre demnitatea egală a bărbatului și a femeii.

„Implicarea Bisericii în promovarea armoniei familiale și în combaterea violenței în familie nu este doar o opțiune socială, ci o responsabilitate profundă, întemeiată pe învățătura Sfintei Evanghelii și pe Tradiția Sfinților Părinți. Familia creștină trebuie să fie o icoană a iubirii dintre Hristos și Biserică, iar orice formă de violență sau dominație contravine acestei viziuni”,

a menționat părintele.

„Este esențial să înțelegem că violența nu rezolvă nimic. Nu ar fi fost nevoie de acest curs dacă oamenii ar fi trăit în pace”,

constată părintele Radu Storoja de la Biserica Sf. Ierarh Nicolae din Chișinău.

„Pot spune cu certitudine și sunt sigur că colegii mei ar fi de acord, că aceasta este o inițiativă excelentă. Oportunitatea de a învăța de la specialiști care știu mult mai multe decât noi în acest domeniu este de neprețuit”, **a menționat acesta.**

După ce au fost instruiți, preoții urmează să realizeze o serie de activități și inițiative la nivelul comunităților locale. Una dintre activitățile de acest gen a avut loc pe 14 martie, la Cimișlia, unde câțiva preoți au discutat cu peste 20 de elevi și eleve din clasele liceale. Evenimentul și-a propus să informeze tinerii și tinerele despre rolul bisericii în cadrul unei comunități, precum și necesitatea promovării relațiilor de familie armonioase și bazate pe respect.

Anterior, proiectul „Dragostea pentru aproapele: Rolul comunității religioase în prevenirea violenței în familie în comunitățile rurale” a reunit într-o conferință peste 90 de lideri religioși, experți și experte în protecția drepturilor femeilor și protecția copilului, reprezentanți și reprezentante ai/ale autorităților centrale din Republica Moldova și organizațiilor de filantropie inclusiv din România.

Peste 300 de tineri și tinere din Căușeni și Ștefan Vodă, implicați/te în discuții privind egalitatea de gen

343 de elevi și eleve au participat la discuțiile despre rolul tinerei generații în combaterea stereotipurilor și a violenței în bază de gen. Este bilanțul celor 10 sesiuni de discuții comunitare desfășurate în cinci instituții de învățământ din raioanele Căușeni și Ștefan Vodă. Evenimentele au fost organizate de AO „Institutum Virtutes Civilis” în cadrul celei de-a doua etape a programului „EU4GenderEquality: Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază

de gen”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat în comun de UN Women și UNFPA.

În cadrul discuțiilor, participanții și participantele au analizat concepte legate de egalitatea de gen, discriminare și violența în bază de gen, inclusiv pe rețelele sociale. La fel, grupurile participante au împărtășit idei și perspective legate de impactul stereotipurilor de gen și au contribuit la discuții despre cum pot fi depășite.

„Când ne naștem suntem toți egali. Din păcate, la maturitate, stereotipurile de gen ne împing să adoptăm comportamente inegale. Este important să înțelegem că totul depinde de noi și să promovăm o cultură a egalității pentru toți”,

susține Adrian, 14 ani, elev al liceului „Alexei Mateevici” din comuna Zaim, Căușeni.

„Egalitatea de gen este importantă pentru o dezvoltare armonioasă a societății și pentru a ne asigura că fiecare dintre noi, indiferent de gen, avem acces la aceleași oportunități și drepturi”,

spune Cristina, elevă în gimnaziul din satul Volintiri, Ștefan Vodă.

Fedora Cioban este Directoarea Gimnaziului „Academicianul Mitrofan Ciobanu” din satul Copceac, Ștefan Vodă și a participat la una dintre discuțiile cu elevii și elevele din instituția pe care o conduce.

„În satul nostru, sunt prima femeie care a fost aleasă în funcția de director de gimnaziu.

Consider că mulți ani în urmă, când am acceptat această funcție, am spart și eu stereotipul, potrivit căruia doar bărbații pot deține funcții de conducere. M-aș bucura să văd tot mai multe fete urmându-și visurile. Egalitatea de șanse este esențială pentru a construi o societate echilibrată și prosperă, unde fiecare persoană are dreptul să își atingă potențialul maxim, indiferent de gen”, **a menționat directoarea.**

Datorită proiectului „În calea spre egalitatea de gen, depășim obstacole și promovăm respectul”, participanții și participantele au beneficiat de sesiuni de formare și ateliere interactive care au abordat teme de actualitate precum stereotipurile de gen și utilizarea eficientă a rețelelor sociale pentru a promova egalitatea. Astfel, tinerii și tinerele au fost încurajați/te să devină mai activi/e și mai vocali/e atunci când vine vorba de protejarea drepturilor fetelor și băieților și schimbarea mentalității privind rolul femeilor și fetelor în societate.

Sprijin și Solidaritate: experiențe din Clubul Taților

Pentru mulți bărbați, Clubul Taților este mai mult decât un loc de întâlnire – este o comunitate care oferă suport emoțional, resurse și o nouă perspectivă asupra paternității. Prin experiențe personale și povești inspiraționale, tații învață să își depășească temerile, să își susțină copiii în momentele dificile și să promoveze egalitatea în familie, într-o societate unde implicarea activă a taților este esențială pentru creșterea armonioasă a copiilor.

Mihai, participant la Clubul Taților își amintește cum întreaga lui lume s-a schimbat într-o clipă.

„Când am devenit director adjunct la teatru, credeam că am reușit să îmi stabilesc o carieră solidă. Însă vestea că mezină noastră a fost diagnosticată cu autism ne-a răsturnat întreaga lume. Autismul era un termen necunoscut pentru noi, iar realitatea cu care ne-am confruntat părea copleșitoare.

Terapia ABA pentru fițița noastră era indispensabilă, dar extrem de costisitoare. Salariul meu nu acoperea nici pe departe cheltuielile necesare, așa că am fost forțați să regândim complet viața noastră. Soția mea a decis să revină la muncă, iar eu am renunțat la proiectele mari pentru a mă ocupa mai mult cu fiica noastră. A fost un moment de transformare profundă, nu doar în viața noastră de familie, ci și în felul în care îmi vedeam rolul de tată și partener.

Când am auzit de Clubul Taților, am simțit că ar putea fi răspunsul la nevoia mea de sprijin și înțelegere. Îmi doream să învăț cum să fiu un tată mai bun într-o situație atât de complexă. La început, eram reticent – ce ar putea să-mi ofere un astfel de club? Dar încă de la primele ateliere, am realizat că nu sunt singur. Am întâlnit alți tați care treceau prin experiențe

similare și am descoperit că împărtășirea fricilor, provocărilor și speranțelor poate aduce alinare.

Un moment care m-a marcat profund a fost povestea unui tată din club, care are un fiu de 30 de ani diagnosticat cu autism. Cuvintele lui „La început, nu știam ce ne așteaptă. Dar am învățat să trăim cu asta” mi-au dat o nouă perspectivă. Am început să mă gândesc nu doar la provocările curente, dar și la viitorul fiicei mele și la ce pot face acum pentru a-i oferi cele mai bune șanse.

Viața cu un copil cu autism nu presupune soluții rapide, ci un proces continuu de adaptare. La Clubul Taților am învățat că nu există răspunsuri simple și că fiecare poveste este unică. Aici am găsit un spațiu în care puteam discuta despre cum să sprijinim dezvoltarea copiilor noștri, cum să facem față

comportamentelor lor și despre provocările legate de tehnologie. Fiecare discuție era un pas înainte, iar sprijinul reciproc ne învăța cum să fim alături de copii în momentele lor de nevoie.

Fiecare copil este unic, cu visele, nevoile și potențialul său. Ca tată, am învățat că nu există un drum universal pentru a crește un copil, fiecare are ritmul său. Este datoria mea să fiu un model de empatie, răbdare și sprijin, să fiu prezent în fiecare etapă a dezvoltării fiicei mele, încurajând-o să-și exprime emoțiile și să-și urmeze visurile.

Pentru mine, ca scenograf, munca a fost întotdeauna despre perfecțiune și detalii. Dar viața alături de un copil cu autism m-a învățat să îmbrățișez imperfecțiunile și să prețuiesc micile victorii. Am învățat să îmi împart timpul astfel încât să fiu alături de fiica mea în momentele importante și să continui să lucrez, chiar dacă la un alt ritm.

Soția mea le spune fetelor noastre: „Căutați un băiat care să semene cu tata.” Aceste cuvinte mă motivează să fiu un exemplu mai bun pentru ele – să le arăt ce înseamnă prezența, implicarea și dedicarea.

Clubul Taților nu este doar un loc de întâlnire. Este o comunitate, un spațiu în care fiecare

poveste contează. Aici am înțeles că schimbarea începe cu noi, tații, și că implicarea noastră poate rupe stereotipurile de gen. Fiecare pas mic pe care îl facem împreună contribuie la o viață mai bună pentru copiii noștri și familiile noastre.

Astăzi, știu că nu sunt singur. Împreună, învățăm să înfruntăm provocările și să acceptăm că, sprijinindu-ne unii pe alții, putem deveni mai puternici decât orice stereotip.”

Clubul Taților oferă un spațiu în care tații și viitorii tați primesc resurse și sprijin pentru a se implica activ nu doar în creșterea și educarea copiilor, ci și în sarcinile casnice, promovând egalitatea în familie și prevenind violența. Cluburile Taților sunt organizate în raioanele Fălești, Ștefan Vodă, Ialoveni, Căușeni și în municipiul Chișinău.

Clubul Taților este un proiect dezvoltat în cadrul programului regional „EU4GenderEquality: Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței pe bază de gen”, finanțat de Uniunea Europeană, implementat de UNFPA Moldova și UN Women Moldova cu suportul CIDDC.

UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Mecanism de raportare a hărțuirii sexuale în universitățile din Republica Moldova: Un efort colaborativ susținut de UE

Uniunea Europeană și Ambasada Danemarcei în Republica Moldova sprijină dezvoltarea unui mecanism de raportare a hărțuirii sexuale în instituțiile de învățământ superior, o inițiativă lansată de Ministerul Educației și Cercetării. Scopul acestui mecanism este de a institui un cadru robust pentru raportarea și prevenirea hărțuirii sexuale, sporind siguranța și bunăstarea studenților și studentelor, profesorilor și profesoarelor, precum și a personalului auxiliar. Centrul Internațional „La Strada” dezvoltă acest mecanism în cadrul proiectului EVOLVE4GE, finanțat de UE și implementat de UN Women Moldova.

Mecanismul este creat printr-o abordare participativă, implicând direct studenți și studente, profesori și profesoare, pentru a reflecta experiențele și necesitățile acestora. În total 135 de studenți și studente au participat la 10 discuții de tip focus-grup organizate la Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Tehnică a Moldovei și Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”. Pe parcursul acestor sesiuni, participanții și participantele au analizat percepțiile și experiențele lor legate de hărțuire sexuală, au identificat barierele din calea raportării și au propus soluții pentru un sistem de raportare mai accesibil și de încredere.

Rezultatele consultărilor au arătat un nivel ridicat de conștientizare a hărțuirii sexuale în rândul studenților și studentelor, deseori asociate cu contact fizic nepotrivit, glume cu tentă sexuală și avansuri nedorite. „Studentele, mai ales cele care se îmbracă într-un anumit fel, sunt adesea reținute mai mult la tablă când sunt chestionate”, a

relatat o studentă. „Un profesor a comentat la una dintre pozele mele: Arăți sexy”, a adăugat o altă studentă. Deși majoritatea au recunoscut că hărțuirea poate afecta pe oricine, studentele au fost identificate drept principalele victime, iar cadrele universitare - ca fiind cele mai frecvent menționate în calitate de agresori. „Un profesor a întrebat

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

unde se află o studentă, a sunat-o și i-a spus că este gelos,” a relatat un student.

Studentii și studentele au evidențiat experiențe tulburătoare, subliniind că dezechilibrul de putere și teama de consecințe îi/le descurajează să raporteze. Mulți au invocat frica de constrângeri (note scăzute, exmatriculare sau stigma socială), lipsa de închidere în autoritățile universitare și convingerea că raportarea nu va duce la schimbări semnificative. „Ne este frică să raportăm pentru că profesorii sunt cei care vor fi crezuți, mai ales că și așa sunt atât de puțini”, a spus un student.

Pe baza acestor constatări, **peste 72 de cadre didactice și 73 de studenți și studente** au participat la ateliere de lucru la tema „Prevenirea și reducerea riscurilor violenței bazate pe gen și a hărțuirii sexuale”. Aceste sesiuni interactive au abordat influența normelor sociale asupra percepțiilor de gen, formele și impactul hărțuirii sexuale, cadrul legal și responsabilitățile instituțiilor, precum și strategiile eficiente de prevenire și răspuns.

Sprijin pentru victimele violenței sexuale: povestea Anei în drumul spre recuperare

Supraviețuitoarele violenței sexuale se confruntă adesea cu bariere copleșitoare, inclusiv frică, rușine, stigmă socială și lipsa încrederii în sistemul de justiție. Primul Serviciu Integrat Regional pentru Victimele Violenței Sexuale din Ungheni oferă sprijin cuprinzător pentru a ajuta victimele să depășească aceste provocări. Serviciul este finanțat de Uniunea Europeană prin proiectul EVOLVE4GE, implementat de UN Women în parteneriat cu autoritățile publice și societatea civilă.

Ana, una dintre cele 58 de beneficiare asistate în primul an de activitate al serviciului, își amintește parcursul său:

„Când am ajuns aici, psihologa m-a întâmpinat și mi-a explicat următorii pași și ce servicii pot accesa. Faptul că am avut parte de asistență juridică, medicală și ginecologică într-un singur loc mi-a oferit un sentiment de siguranță. Medicul legist a efectuat un examen ginecologic, iar ulterior am discutat cu o avocată care a continuat să mă sprijine.

Nu a fost ușor să vorbesc despre ceea ce s-a întâmplat, dar prin consiliere psihologică am învățat să îmi exprim emoțiile și să îmi găsesc liniște. Ședințele m-au ajutat să mă simt mai încrezătoare și capabilă să merg mai departe”.

Cristina Ghizdari, directoarea serviciului, subliniază impactul profund al acestei abordări centrate pe supraviețuitoare:

„Crearea unui spațiu sigur și prietenos le permite victimelor să se simtă acceptate și respectate. Odată ce trec pragul instituției noastre, ele înțeleg că nu vor fi singure pe parcursul procesului de recuperare. În cadrul serviciului, Ana a beneficiat de asistență psihologică de criză, asistență medicală și medico-legală, asistență juridică, audiere și sesiuni de reabilitare psihologică”.

Ana a aflat despre serviciu de la asistenta socială din localitate și a fost însoțită de o prietenă de încredere. Pentru ea, acest sprijin complex a devenit o adevărată salvare.

„Serviciul mi-a oferit o soluție de a pune capăt ciclului violenței și fricii. Învăț să-mi reconstruiesc viața și să-mi recapăt încrederea. Adevărata putere constă în a cere ajutor, iar aici nu ești niciodată singură. Această experiență mi-a redat curajul și mi-a arătat că nu trebuie să fac față singură tuturor dificultăților”.

Cristina, directoarea serviciului, subliniază că abordarea instituției răspunde atât nevoilor fizice și emoționale imediate, cât și recuperării pe termen lung.

„Serviciile oferite sunt adaptate pentru a răspunde nevoilor specifice ale fiecărei victime, asigurând o abordare bazată pe respect și empatie. Indiferent dacă este vorba despre sprijin psihologic, consiliere juridică, îngrijire medicală sau reintegrare socială, toate aceste servicii contribuie la reconstruirea încrederii în sine, reducerea sentimentului de izolare și vinovăție și facilitarea reintegrării sociale și profesionale. Ana a venit la noi speriată și rușinată. Acum și-a recăpătat încrederea în sine, se prețuiește și se iubește mai mult și și-a găsit un loc de muncă.”

Serviciul Integrat Regional pentru Victimele Violenței Sexuale din Ungheni reprezintă un pas important în îndeplinirea angajamentelor asumate de țară în cadrul Convenției de la Istanbul, reflectate și în primul raport de evaluare GREVIO pentru Republica Moldova. Acest model poate fi replicat și în alte regiuni pentru a oferi sprijin esențial victimelor violenței sexuale.

Numărul de telefon al Serviciului Integrat Regional pentru victimele violenței sexuale:

078517327, 078495866

Telefonul de Încredere pentru Femei și Fete:

0 8008 8008.

Vladlena Timofti: o tânără ingineră în domeniul aeronauticii încurajează fetele să aleagă domeniul STEM

Peste 40 de liceene s-au reunit la evenimentul „Her Journey” pentru a asculta experiențele Vladlenei Timofti, o tânără ingineră în domeniul aeronauticii din Moldova. Evenimentul a avut loc pe 11 februarie, cu ocazia Zilei Internaționale a Femeilor și Fetelor în Știință, fiind organizat de UN Women Moldova cu sprijinul Uniunii Europene prin proiectul EVOLVE4GE și al Suediei. Desfășurat la Universitatea Tehnică a Moldovei, evenimentul a inspirat discuții despre importanța încurajării tinerelor să urmeze cariere în domeniile STEM (Știință, Tehnologie, Inginerie și Matematică).

În Moldova, doar 4,6% dintre eleve aleg domenii STEM, iar femeile care lucrează în sectorul tehnologiei informației și a comunicațiilor au salarii cu 33% mai mici decât colegii lor bărbați

Abordând aceste provocări, Vladlena, absolventă a Universității Loughborough din Marea Britanie, în vârstă de 23 de ani, și-a împărtășit povestea din domeniul ingineriei aeronautice, un sector dominat de bărbați.

„Pasiunea pentru inginerie nu are gen”, a declarat Vladlena. „Ceea ce contează cu adevărat sunt determinarea, profesionalismul și dorința de a inova.”

Contrar așteptărilor membrilor familiei care au cariere în domeniul umanist, Vladlena a ales o cale diferită, orientându-se spre ingineria aeronautică. A fost una dintre cele doar șapte tinere dintr-o promoție cu 160 de tineri.

Pe parcursul evenimentului, Vladlena a subliniat necesitatea unei reprezentări mai mari a femeilor în industriile STEM.

„Când tinerele văd modele feminine în știință și inginerie, înseamnă că încep să creadă că astfel de cariere sunt accesibile și pentru dânsese”, a explicat ea. „Diversitatea în STEM duce la soluții mai bune și la inovații mai incluzive.”

Vladlena a vorbit despre traseul său academic riguros, de la procesul solicitant de admitere până la experiența practică în proiectarea componentelor de aeronave.

Aceasta a evidențiat, de asemenea, importanța activităților extracurriculare.

„Voluntariatul a jucat un rol esențial în călătoria mea”, a spus ea. „Lucrând în domeniul serviciilor pentru clienți la un aeroport, mi-am dezvoltat abilități esențiale de comunicare, care s-au dovedit ulterior benefice în cariera mea.”

într-un interes profund - nu doar pentru frumusețea avioanelor, ci și pentru știința din spatele lor.”

Cuvintele ei au rezonat cu participantele evenimentului, dintre care multe au mărturisit că doresc să urmeze cariere în STEM în pofida barierelor sociale.

După patru ani de studiu, Vladlena și-a transformat pasiunea într-o carieră și speră să inspire alte tinere să privească cerul cu admirație și cu dorința de a-l cucerii.

„Încă de mică, am fost fascinată de avioane”,
a povestit Vladlena.

„Mama mă întreba unde vreau să merg în weekend, iar eu îi spuneam că vreau să merg la aeroport să privesc avioanele. Pe măsură ce am crescut, am transformat această pasiune

Tcaci Vanesa, o elevă de 17 ani, pasionată de tehnologie, a declarat:

„Ascultând povestea Vladlenei, am realizat că succesul în STEM este posibil pentru fetele din Moldova. Avem nevoie doar de sprijinul și oportunitățile potrivite.”

O altă participantă, Corina Roșca, elevă de 18 ani, a adăugat:

„Acest eveniment mi-a oferit încredere. Acum văd un viitor în care tot mai multe femei, inclusiv eu, contribuim la inovația tehnologică.”

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Fetele în STEM: cum un laborator de electronică renovat contribuie la creșterea participării fetelor în STEM

Un laborator de electronică recent renovat la Universitatea Tehnică din Moldova (UTM) transformă procesul de învățare pentru peste 400 de studenți și studente, inclusiv pentru viitoarele ingineri, cum este Ariana Tenu. Ariana, o studentă de 21 de ani la Facultatea de Electronică și Telecomunicații, beneficiază de acest laborator, care a fost dotat cu kituri de radio DIY, seturi Arduino și instrumente avansate de electronică, datorită proiectului EVOLVE4GE finanțat de UN Women și Uniunea Europeană.

„Accesul la aceste resurse înseamnă că putem aplica ceea ce învățăm la teorie. Ne dă încredere în abilitățile noastre și ne pregătește pentru provocările reale din inginerie”,

explică Ariana.

Datele sugerează că doar 4,6% dintre studentele din Moldova aleg domeniile STEM.

Ariana consideră că încurajarea timpurie este cheia pentru a crește participarea fetelor:

„Educația trebuie să înceapă din școli. Unii dintre profesorii mei de la liceu au fost sceptici când le-am spus că vreau să studiez ingineria. Aici începe problema. Trebuie să le arătăm fetelor că sunt la fel de capabile ca băieții în știință și tehnologie.”

Ariana s-a implicat în organizațiile studentești, inclusiv în calitate de președintă a sindicatului studenților din facultatea sa, și a făcut voluntariat pentru promovarea carierelor STEM în rândul liceenelor. De asemenea, Ariana oferă mentorat tinerelor care iau în considerare cariere în inginerie, oferindu-le îndrumare pentru admitere și împărtășindu-le experiențele sale.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

„Am ales ingineria și managementul în telecomunicații pentru că oferă multiple oportunități de carieră”,

a spus Ariana, care a primit și o bursă prestigioasă din partea unei bănci.

Ea este pe cale să devină prima din familia sa care va urma o carieră în domeniul ingineriei. Tatăl său i-a fost cel mai mare susținător:

„Mi-a spus că femeile din inginerie au mari perspective de carieră și că o femeie în acest domeniu este o forță puternică”.

În ciuda determinării sale, Ariana s-a confruntat cu provocări bazate pe stereotipuri și prejudecăți de gen. La început, a simțit presiune într-un grup în care sunt doar patru tinere și 35 de tineri.

„În primul an de universitate, mă îmbrăcam mai lejer, evitând fustele sau orice altceva care ar fi atras atenția nedorită”,

mărturisește ea.

„Iar în laborator, erau momente când colegii de sex masculin îmi spuneau: ‘Lasă-mă să mă ocup eu’, punând la îndoială abilitățile mele.”

Totuși, Ariana vede o schimbare pozitivă:

„Mentalitățile oamenilor se schimbă, iar noi demonstrăm că genul nu definește talentul”.

Prin burse, programe de mentorat și reprezentare în roluri de conducere, Ariana vede un viitor în care tot mai multe femei aleg cu încredere și reușesc în inginerie.

„Oportunitățile există”,

spune ea.

„Acum trebuie să ne asigurăm că fetele au motivația și încrederea că și ele au un loc aici.”

Podcast live despre egalitatea de gen reunește voci locale și globale

Peste 200 de persoane s-au adunat pe 9 martie 2025 pentru înregistrarea live a unui episod special de podcast, „Drepturi egale – Oportunități egale!”. Evenimentul a fost organizat de UN Women Moldova, cu sprijinul Uniunii Europene, Suediei și Cooperăției Elvețiene pentru Dezvoltare, și a ajuns la peste 1 milion de oameni online.

Reprezentanta UN Women Moldova, Dominika Stojanoska, a deschis evenimentul, reflectând asupra progresului înregistrat în avansarea egalității de gen în Moldova și la nivel global, de la adoptarea Declarației și Platformei de Acțiune de la Beijing, acum

30 de ani: „Egalitatea de gen nu este doar necesară pentru femei și fete – este esențială pentru prosperitatea întregii umanități.”

Moderată de jurnalista Nata Albot, discuția a cuprins trei runde captivante cu invitații și invitatele, inclusiv două cupluri – managera de proiect Alina Vodă și purtătorul de cuvânt al Guvernului, Daniel Vodă, soprana Valentina Nafornița și dirijorul Cristian Spătaru, precum și scriitoarea Ionela Hadârcă. Convorbirile au abordat teme precum egalitatea de gen, responsabilitățile împărțite în relații și oportunitățile femeilor din Moldova, inclusiv cele din grupuri vulnerabile.

Reflectând asupra echilibrului în parteneriate, Alina și Daniel Vodă au împărtășit experiența lor de a provoca normele de gen acasă.

„Fiind părinți ai două fete, susținem drepturile femeilor și egalitatea de gen în viața de zi cu zi”,

a spus Alina Vodă.

*„Această temă este importantă pentru noi”,
a adăugat Daniel Vodă.*

„O discutăm chiar și cu fiica noastră de șase ani.”

Valentina Nafornița a abordat provocările cu care se confruntă femeile în carierele exigente, subliniind importanța parteneriatelor în relațiile de familie.

„Succesul unei femei nu ar trebui să vină în detrimentul vieții sale personale și nici invers”,

a spus ea, remarcând diferențele salariale persistente în domeniul artelor.

Ionela Hadârcă a evidențiat rolul literaturii în formarea percepțiilor:

„Poveștile pe care le spunem influențează realitatea. Literatura trebuie să reflecte experiențe diverse și să militeze pentru o societate mai echitabilă”.

Cristian Spătaru a subliniat același lucru, accentuând puterea artelor de a provoca schimbări sociale.

Evenimentul a inclus și declarații din partea reprezentanților/-telor internaționali/-e și

a publicului larg, care au reflectat asupra progreselor și provocărilor în realizarea egalității de gen. Coordonatoarea rezidentă a ONU, Yesim Oruc, a reafirmat angajamentul global luat acum 30 de ani pentru avansarea drepturilor femeilor. Ambasadorul UE, Jānis Mažeiks, și Ambasadorul Danemarcei, Søren Jensen, au subliniat că egalitatea trebuie trăită, nu doar promisă, iar femeile trebuie să participe activ în leadership. Ambasadoarea Austriei, Stella Avalone, și Ambasadoarea Suediei, Katarina Fried, au încurajat femeile să profite de oportunități, să își croiască propriile drumuri și să se sprijine reciproc. Între timp, Guido Beltrani, directorul Biroului Cooperăției Elvețiene în Moldova, a subliniat dreptul fundamental al femeilor de a trăi fără violență. Un video cu vocile cetățenilor și cetățenelor a adăugat o perspectivă emoționantă, evidențiind temerile și barierele sociale care încă împiedică atingerea egalității de gen.

Inițiativa a făcut parte din campania „Pentru TOATE femeile și fetele: Drepturi. Egalitate. Oportunități”, susținută de Uniunea Europeană, și de Biroul de Cooperăție Elvețiană și Suedia.

[\[Vizionați episodul complet aici.\]](#)

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

„Viața poate fi trăită din plin și în scaunul cu roțile”. Istoria Ludmilei Iachim despre reziliență și lupta pentru drepturi egale

Ludmila Iachim avea doar 13 ani când o infecție virală i-a marcat viața.

„M-am dus la somn cu o durere în spate și dimineața m-am trezit paralizată.” De atunci, trăiește și lucrează din scaunul rulant, transformând propria experiență într-o sursă de inspirație: „Dizabilitatea nu este o sentință, ci o provocare care te face mai puternică”,

spune Ludmila.

„În acea perioadă eram pusă în situația să rog trecătorii să mă ajute să urc în transportul public. Cu toate acestea, eram prezentă la toate orele. Mergeam la universitate nu doar să învăț, ci și să-i educ pe colegi – să înțeleagă că o persoană cu dizabilitate poate duce o viață independentă, poate merge la studii și poate avea o rutină zilnică obișnuită. Aceasta cred că a fost prima mea inițiativă de activism civic.”

A studiat la facultatea de psihologie și psihopedagogie specială de la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, lucrând în regiunea Vadul lui Vodă.

În 2023, la 45 de ani, a obținut permisul auto.

„A fost mai mult o necesitate, din cauză că nici transportul public, nici serviciile de taxi nu sunt adaptate la necesitățile persoanelor cu dizabilități. Eu conduc o mașină, muncesc, am grijă de casa mea și de șase pisici. Sunt o femeie implinită și activă”,

susține Ludmila.

Prima ei interacțiune cu Asociația „MOTIVAȚIE” a fost în cadrul unei tabere de vară pentru copii și tineri cu dizabilități în anul 2001. Pe parcurs, Ludmila a devenit tot mai implicată în cadrul asociației, fiind angajată, în 2005, în calitate de instruitoare de la egal la egal, urmând ca, în 2018, să preia funcția de directoare executivă.

Asociația „MOTIVAȚIE” prin programul „EU4GenderEquality: Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază gen”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat în comun de UN Women și UNFPA, contribuie la împuternicirea femeilor și fetelor cu dizabilități prin instruirii privind

drepturile și prevenirea violenței în bază de gen, dar și la formarea asistenților personali și a echipelor multidisciplinare în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva persoanelor cu dizabilități.

„Femeile și fetele cu dizabilități sunt și mai expuse riscului de abuz și violență. De aceea, în cadrul acestor instruirii, vorbim deschis despre relații sănătoase, consimțământ și modalitățile de raportare a abuzurilor”,

explică Ludmila.

Ludmila Iachim, împreună cu alte femei cu dizabilități, joacă un rol activ în consultările privind politicile și programele naționale, contribuind la promovarea incluziunii și asigurând că nevoile și provocările specifice sunt luate în considerare.

În semn de recunoaștere a activității durabile, Asociația „MOTIVAȚIE” a fost distinsă, recent, cu premiul „Promovarea Egalității de Gen”, acordat în cadrul celei de-a opta ediții a Galei Societății Civile, organizată anual de către Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

269 de asistenți personali și asistente personale și-au îmbunătățit nivelul de pregătire pentru a proteja drepturile persoanelor cu dizabilități și a preveni violența

Asistenții personali și asistentele personale din șase raioane și-au îmbunătățit cunoștințele privind drepturile persoanelor cu dizabilități și prevenirea violenței

împotriva acestora. Sesiunea de instruire a oferit un cadru deschis pentru dialog, sprijin reciproc și motivație.

Maria Rucșineanu din r-nul Fălești, care este asistentă personală pentru fiul său de 12 ani, asemenea, a participat la eveniment.

„Una din provocările părinților care au copii cu dizabilități, în special din spectrul autist, este că unii dintre ei se rușinează să iasă în comunitate cu aceștia și se izolează în derâdere. Această activitate ne-a arătat cât de benefic este schimbul de experiență dintre părinți, sprijinul informațional și emoțional reciproc, precum și istoriile lor de viață împărtășite de la egal la egal”,

a declarat Maria Rucșineanu,

precizând că informațiile primite în cadrul instruirii le va împărtăși, în primul rând, cu vecina sa, care, la fel, are un copil cu dizabilitate, pentru a-l ajuta să se integreze mai ușor în societate.

Cu susținerea experților și expertelor, participanții și participantele au reușit să-și fortifice cunoștințele în recunoașterea primelor semne de violență și modul în care pot interveni eficient pentru a combate acest fenomen, inclusiv prin raportarea eventualelor abuzuri apelând Telefonul de Încredere pentru Femei și Fete - 0 8008 8008 sau 112, în caz de urgență. Discuțiile dintre

participanți/-te despre cele mai răspândite mituri legate de dizabilitate, egalitate de gen și violență au evidențiat nevoia continuă de aprofundare a acestor subiecte.

„Știu că pentru multe persoane este dificil să vorbească deschis despre violența în familie, însă această tăcere ar putea să le dăuneze și mai mult pe viitor, inclusiv copiilor lor. Informarea corectă și găsirea persoanelor de sprijin ar putea să le ajute să iasă din cercul vicios al violenței”

– a menționat Eudochia Popov din r-nul Ialoveni, o altă participantă a sesiunii de instruire

Sesiunile de instruire dedicate asistenților personali și asistentelor personale, realizate în coordonare cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale și autoritățile locale din cele șase regiuni, s-au desfășurat în perioada februarie - mai 2025 ca parte a proiectului „Împreună pentru o viață fără violență!”, implementat de Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova în cadrul programului „EU4GenderEquality: Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen” (etapa a doua), finanțat de Uniunea Europeană și implementat în comun de UN Women și UNFPA.

Tinerii și tinerele din Căușeni și Ștefan Vodă acționează pentru egalitatea de gen

Peste o sută de tineri și tinere din raioanele Căușeni și Ștefan Vodă au dat dovadă de implicare activă pentru a contribui la îmbunătățirea comunităților din care fac parte, promovând egalitatea de gen. Pe 19 și 24 iunie, aceștia au participat la concursul „Acționează pentru egalitatea de gen”, desfășurat în cadrul proiectului „În calea spre egalitatea de gen, depășim obstacole și promovăm respectul”.

„Sunt foarte bucuros că am venit aici și să particip la atât de multe activități interesante. Egalitatea de gen este o parte foarte importantă a vieții sociale. Indiferent de gen, poți să lucrezi unde vrei dacă ai pasiune, muncești din greu și îți dorești cu adevărat acest lucru”,

**a ținut să precizeze Daniel,
participant al competiției.**

Tinerii și tinerele din cele două raioane s-au implicat în probe interactive care i-au provocat să gândească critic despre realitățile din jurul lor - de la relațiile în familie până la stereotipurile care încă persistă în societate. Fiecare echipă a venit cu mesaje creative de promovare a egalității de gen și combatere a violenței.

Din cele zece echipe înscrise în concurs, șase au ieșit învingătoare, iar participanții/tele au fost premiați/te cu gadgeturi care le

vor permite să acționeze în continuare ca promotori/toare ai/ale schimbării printre semenii/ele din localitățile lor, promovând toleranța și respectarea demnității fetelor și băieților, contribuind astfel la dezvoltarea unei societăți incluzive.

„Sunt foarte bucuroasă că am avut ocazia să particip la acest eveniment și, mai ales, că am obținut locul întâi. Recomand celor de vârsta mea să promoveze egalitatea de gen și să participe la cât mai multe evenimente care susțin dreptul fiecărei persoane la șanse și oportunități egale”,

**a ținut să precizeze Maria-Magdalena,
participantă a competiției.**

Competițiile se înscriu în seria de activități desfășurate de AO „Institutum Virtutes Civilis” și UN Women cu scopul de a combate stereotipurile de gen și normele sociale dăunătoare, prin implicarea tinerelor generații în discuții și activități educative menite să promoveze egalitatea de gen. Anterior, au fost desfășurate 10 sesiuni de discuții la nivel comunitar, la care au participat 343 de tineri și tinere din cadrul a cinci instituții de învățământ din raioanele Căușeni și Ștefan Vodă.

Proiectul „În calea spre egalitate de gen, depășim obstacole și promovăm respectul”

este implementat de AO „Institutum Virtutes Civilis” și este parte a programului „EU4GenderEquality: Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază

de gen” (etapa a doua), finanțat de Uniunea Europeană și implementat în comun de UN Women și UNFPA.

Cum facilităm discuțiile sincere între tați? Cum sprijinim bărbații să fie conștienți, mai implicați și mai prezenți în viața copiilor?

Acestea sunt întrebările de la care am pornit în cadrul Atelierului de Formare de Formatori privind Facilitarea discuțiilor în cadrul #ClubuluiTaților, organizat în perioada 6-8 iunie 2025 în cadrul programului *EU 4 Gender Equality: Together Against Gender Stereotypes and Gender-Based Violence*.

Timp de trei zile, un grup de 9 tați și bărbați activi în comunitate și în Clubul Taților a parcurs un proces intens de reflecție, învățare și auto-descoperire, ghidați de facilitatori cu experiență: psihologa și formatoarea națională Diana Postu-Blăjiniu și expertul UNFPA și formatorul național Grigore Moga.

Nu a fost un atelier tehnic – ci mai ales un proces de lucru profund uman și transformațional.

În cadrul atelierului recent organizat pentru viitorii facilitatori ai #ClubuluiTaților, am fost martori la un proces intens de conștientizare și reflecție profundă. Încă din primele zile, participanții au fost invitați să reflecteze la felul în care stereotipurile de gen – moștenite adesea inconștient – le-au influențat comportamentele și percepțiile asupra rolului de bărbat și tată. Discuțiile au fost vii, autentice, presărate cu introspecție sinceră. Mulți dintre cei prezenți au recunoscut cât de puternic au resimțit presiunea socială și povara transmisă din generație în generație, dar și cât de des se confruntă cu o disonanță între ceea ce cred, ceea ce simt și ceea ce fac efectiv în propria familie.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

„În societate se pune presiune atât pe bărbat, cât și pe femei. Pentru ca să nu fii marginalizat sau luat în derâdere, pus în colț, accepți unele stereotipuri, asta te afectează moral, ceea ce duce chiar la depresie și anxietate.”

— a mărturisit un participant.

„Vreau să fac o schimbare. Poate e frica mea... frica aceea că fata mea ar putea fi pusă la cratiță, redusă la un singur rol. Și tocmai de asta vreau să fiu parte din schimbare.”

**— a spus un altul,
cu o sinceritate tulburătoare.**

Aceste reflecții arată că schimbarea începe cu recunoașterea propriilor trăiri, temeri și convingeri, iar Clubul Taților oferă un cadru sigur și sprijin pentru ca acești pași să devină posibili.

Pe parcursul acestor zile, participanții au ajuns la concluzia că modelele vechi de parenting nu trebuie neapărat perpetuate. Dimpotrivă, un stil de parenting modern presupune empatie, echilibru emoțional și un parteneriat autentic în cuplu.

Mesajele lor au reflectat acest parcurs interior:

„Am început să înțeleg cât de adânc sunt înrădăcinate unele stereotipuri în noi”,

a spus unul dintre participanți.

Altul a mărturisit:

„Mi-a fost greu să accept că ceea ce am învățat în copilărie nu este neapărat ce vreau să ofer copiilor mei.”

A fost un exercițiu de sinceritate și asumare, în care mulți au conștientizat cum frica de a fi marginalizați îi face uneori să tacă, chiar dacă înțeleg că schimbarea este necesară.

Atelierul nu s-a limitat la reflecția personală, ci a fost și un spațiu de dezvoltare a abilităților de facilitare. S-a pus accent pe rolul facilitatorului ca sprijin și ghid al grupului, nu ca simplu moderator. Participanții au exersat tehnici esențiale: ascultarea activă și empatică, adresarea întrebărilor deschise, parafrizarea pentru validarea mesajelor interlocutorilor, gestionarea conflictelor și a comportamentelor dificile, menținerea echilibrului emoțional în cadrul grupului.

Au înțeles că un facilitator bun este mai mult decât o prezență tehnică — este un catalizator al reflecției colective și un sprijin real în procesul de acceptare și schimbare.

Așa cum a spus unul dintre participanți:

„Am înțeles că, când reformulez și pun întrebări deschise, asta pune pe gânduri interlocutorul și acesta caută soluții.”

Bineînțeles, au fost explorate și posibilele provocări. Printre dificultățile identificate s-au numărat frica de ridicol și marginalizare în comunitățile mai conservatoare, tendința de a justifica în continuare stereotipurile de gen chiar și atunci când le conștientizăm nocivitatea, dar și dificultatea de a aborda teme sensibile într-un mod echilibrat și constructiv. În fața acestor provocări, participanții și-au consolidat încrederea în propriile abilități și și-au reamintit valorile-cheie care îi vor ghida: empatie, echilibru, autenticitate și deschidere.

Pentru toți cei prezenți, acest atelier a fost mai mult decât o simplă instruire tehnică. A fost un spațiu de învățare autentică și de umanizare a rolului de tată și bărbat în societatea de azi.

Au plecat cu mai multă claritate asupra propriei identități ca tați și facilitatori, asupra modelelor pe care doresc să le transmită mai departe și asupra modului în care pot contribui la crearea unor #CluburiAleTaților bazate pe dialog autentic, sprijin reciproc și un parenting empatic.

Așa cum spunea unul dintre participanți:

„Eu cred că treburile casnice sunt responsabilitate atât a femeilor, cât și a bărbaților în egală măsură. Atunci când conștientizezi că acesta este un mod obișnuit de viață și percepție, lucrurile merg bine”.

Ungând simplu, dar care reflectă schimbările de mentalitate pe care le susținem și le încurajăm în cadrul acestor întâlniri.

Pentru că o societate mai echitabilă începe cu fiecare tată care alege să fie prezent, vulnerabil și deschis către învățare.

Clubul Taților este un proiect dezvoltat în cadrul programului regional „EU4Gender Equality: Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței pe bază de gen”, finanțat de Uniunea Europeană, implementat de UNFPA Moldova și UN Women Moldova, cu suportul Centrului de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului.

Sensibilizarea opiniei publice despre Serviciul Regional Integrat pentru victimele violenței sexuale din Ungheni în contextul Denim Day

În cadrul campaniei Denim Day, UN Women Moldova, în parteneriat cu Centrul Internațional „La Strada”, a desfășurat o campanie de sensibilizare privind necesitatea urgentă de a combate toate formele de violență sexuală. Această inițiativă de informare, finanțată de Uniunea Europeană prin proiectul EVOLVE4GE, a adus în prim-plan importanța serviciilor de sprijin centrate pe supraviețuitoare, inclusiv Serviciul Regional Integrat pentru Victimele Violentei Sexuale din Ungheni – primul de acest fel în Republica Moldova.

Campania a mobilizat comunitatea locală din Ungheni printr-un marș de solidaritate, la care au participat circa 200 de persoane, femei, bărbați, tineri și tinere, în susținerea supraviețuitoarelor. Purtând blugi, simbol global al protestului împotriva blamării victimelor, participanții și participantele au mărșăluit din Piața Independenței până în Parcul „Micul Cluj”, unde au aplicat pe bănci Numărul de Încredere pentru Femei și Fete (0 8008 8008) – un mesaj vizibil al sprijinului disponibil.

Un moment profund emoționant al campaniei a fost atelierul terapeutic de confecționat lumânări, organizat pentru

10 femei – supraviețuitoare ale violenței sexuale și beneficiare ale Serviciului Integrat. Împreună cu specialistele Serviciului, acestea au participat la exerciții informale de sprijin în grup și au creat fiecare câte o lumânare simbolică, reprezentând propriul parcurs spre vindecare.

„Dacă se va lăsa întunericul, vom aprinde aceste lumânări ca să ne amintim de puterea noastră,”

a spus una dintre beneficiare, descriind sentimentul profund de conexiune și încurajare între supraviețuitoare.

Campania mai largă a inclus distribuirea a peste 10.000 de materiale informative, transmiterea de mesaje SMS către 10.000 de femei, implicarea a 24 de influenceri și 10 organizații partenere, ajungând la peste jumătate de milion de persoane în mediul online.

Lansat în 2023, Serviciul Integrat pentru Victimele Violentei Sexuale oferă gratuit, sub un singur acoperiș, asistență medicală, expertiză medico-legală, consiliere juridică, sprijin psihologic și servicii sociale – în șase raioane: Ungheni, Fălești, Sîngerei, Călărași, Telenești și Nisporeni.

Numere de contact ale serviciului:

0785 17 327 | 0784 95 866

Numărul de Încredere pentru Femei și Fete: 0 8008 8008

Cea de-a cincea ediție a Marșului Femeilor Rome - un apel colectiv pentru drepturi, egalitate și incluziune

Cu ocazia Zilei Internaționale a Romilor, peste o sută de femei și bărbați de etnie romă din Republica Moldova și Ucraina, alături de susținători și susținătoare, s-au unit într-o demonstrație publică de solidaritate în cadrul celei de-a cincea ediții

a Marșului Femeilor Rome. Evenimentul a fost organizat de către Platforma Femeilor Rome „ROMNI”, în parteneriat cu UN Women Moldova, beneficiind de sprijinul financiar al Uniunii Europene, prin intermediul proiectului EVOLVE4GE și al Suediei.

Participanții și participantele din partea comunității rome au declarat că s-au alăturat marșului pentru a se susține reciproc și a-și face vocea auzită.

„Eu însămi m-am confruntat cu o situație de discriminare atunci când am revenit din Germania și am vrut să mă înscriu la liceu,

fiind inițial refuzată. La o distanță de câțiva ani, pot spune că lucrurile s-au schimbat în bine și am devenit mai acceptați. Bunăoară, acum am foarte mulți prieteni cu care suntem de la egal la egal,”

povestește Erica, o adolescentă romă de 17 ani din Otaci.

Samir, un tânăr rom de 21 ani din Chișinău a accentuat motivul pentru care a venit la marș:

„Din cauza stereotipurilor etnice, provocările sunt mult mai persistente pentru femeile și fetele rome. Cred că toate femeile trebuie să aibă aceleași drepturi ca și bărbații și trebuie susținute să învețe, să muncească și să se dezvolte.”

Desfășurat în cadrul Amare Amala: Săptămâna Culturii Rome, marșul din acest an a celebrat identitatea și cultura romă, precum și puterea acțiunii colective, atrăgând, totodată, atenția asupra inegalităților sistemice și stereotipurilor etnice cu care se confruntă în continuare femeile și fetele rome. Conform recensământului din 2024, comunitatea romă reprezintă 0,4% din populația totală a Republicii Moldova, estimată la 2,4 milioane de locuitori.

Deși au fost înregistrate progrese în domeniul politicilor privind drepturile omului, femeile rome continuă să se confrunte cu multiple forme de discriminare, care le limitează accesul la servicii medicale, educație, piața muncii și justiție, fiind, de asemenea, mai vulnerabile în fața violenței în bază de gen.

„Acest marș este un strigăt colectiv pentru dreptate, demnitate și egalitate. Femeile rome sunt forță, sunt reziliență, sunt voce. Continuăm să ne ridicăm una pentru cealaltă și să contribuim la construirea unei societăți în care nici o femeie să nu fie lăsată în urmă. Femeia Romă este ca tine - Femeia Romă are aceleași drepturi,”

**a declarat Elena Sîrbu,
președinta Platformei
Femeilor Rome „ROMNI”.**

Evenimentul a inclus o oprire simbolică în fața Parlamentului, unde participantele și-au expus punctul de vedere cu privire la situația femeilor rome din țară, iar tinerele rome au evidențiat importanța accesului la educație. Totodată, reprezentantele organizației neguvernamentale „ROMNI” și-au prezentat revendicările și apelurile la acțiune, acestea vizând consolidarea angajamentului din partea autorităților pentru promovarea incluziunii romilor, asigurarea egalității de gen și protecția împotriva violenței.

Prin promovarea unor astfel de inițiative, UN Women Moldova, în strânsă colaborare cu comunitățile rome și cu sprijinul financiar al Uniunii Europene și al Suediei, reafirmă un angajament comun pentru amplificarea vocilor femeilor și fetelor rome, pentru promovarea egalității de gen și pentru a asigura că nimeni nu este lăsat în urmă.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Voci locale, valori europene: Inițiativele finanțate de UE consolidează reziliența publicului la dezinformare și sporesc gradul de conștientizare a integrării europene în Moldova

Începând cu luna aprilie 2025, Fundația Transatlantică – German Marshall Fund (GMF TF), cu finanțare din partea Uniunii Europene, implementează proiectul „Consolidarea rezilienței societății împotriva dezinformării și conștientizarea beneficiilor integrării europene” (INCRES). Inițiativa își propune să combată acțiunile de dezinformare, să sensibilizeze opinia publică cu privire la integrarea europeană și să promoveze aderarea Moldovei la parcursul european.

Ca parte a proiectului INCRES, au fost finanțate 11 inițiative locale, care vizează diverse regiuni ale țării. Aceste proiecte la nivel local au avut un impact puternic prin abilitarea tinerilor, informarea comunităților și evidențierea beneficiilor tangibile ale procesului de integrare în UE a Moldovei. În continuare sunt prezentate șase exemple.

Tabăra de primăvară din STRĂȘENI: Tinerii, jocurile și valorile europene

În Strășeni, 17 entuziastic young La Strășeni, 17 tineri plini de entuziasm au luat parte la Tabăra de primăvară, o experiență de învățare interactivă centrată pe valorile europene. Prin jocuri, chestionare și jocul de societate „Eu spun DA Uniunii Europene!”, tinerii au explorat teme precum unitatea, diversitatea și participarea civică.

Inițiativa a inclus, de asemenea, Gala Europeană a Tineretului, care a celebrat implicarea participanților, și Forumul Tinerilor 2025, în cadrul căruia aceștia și-au exprimat viziunile și preocupările față de autoritățile locale - demonstrând că tinerii sunt pregătiți să modeleze viitorul european al Moldovei.

Educație pentru valori europene: De la săli de clasă la comunități

Prin ateliere, dezbateri, concursuri și proiecții de filme, inițiativa „Educație pentru valori europene” a adus principiile UE mai aproape de comunitățile din Catranîc, Ișcălău, Doltu și Burghilea.

Peste 100 de elevi, profesori și părinți au luat parte la activități creative și educative, inclusiv scrierea de eseuri între generații și un tur virtual al monumentelor UNESCO.

„Acum știu că UE înseamnă drepturi, oportunități egale și respect.”

**- Anastasia,
elevă în clasa a IX-a**

„Lucrând împreună cu fiica mea, am înțeles că suntem parte din ceva mai mare.”

- Părinte participant

Proiecte europene în acțiune: Impact local, anvergură regională

Implementată de ONG-ul OBIECTIV și Grupul de Acțiune Locală „Drumul Vechi Moldovenesc”, această inițiativă a scos în evidență impactul real al proiectelor de dezvoltare rurală finanțate de UE.

Un concurs regional a încurajat cetățenii să reflecteze în mod creativ asupra integrării Republicii Moldova în UE prin videoclipuri, desene și fotografii. Peste 30 de lucrări din nouă localități au ilustrat modul în care proiectele europene transformă vieți.

„Am ilustrat integrarea Moldovei în UE printr-un puzzle simbolic... Când puzzle-ul va fi complet, ne vom da mâna și vom dansa împreună hora moldovenească.”

- Olga Leca, câștigătoarea concursului de desen

Conectat la Europa: Vocile de la fața locului

În Bălți, Fălești și Edineț, ONG-ul CARTERA a lansat campania „Conectat la Europa”, care a cuprins relatări din rândul diasporei, a antreprenorilor cu experiență în UE și interviuri stradale.

Proiectul a promovat dialogul civic deschis și a împărtășit istorii autentice, ajungând la zeci de mii de oameni prin intermediul rețelelor sociale, sensibilizând astfel opinia publică cu privire la beneficiile integrării în UE.

UE mai aproape de TINERI: Sensibilizare tinerilor din Drochia

Centrul de Dezvoltare Durabilă și Inovare Civică a implicat peste 200 de tineri din zece comunități rurale din Drochia prin proiectul „UE mai aproape de TINERI”.

Activitățile au inclus ateliere interactive, concursul de creație „Visul meu european” și maratonul „UE pentru Drochia” - toate promovând valorile UE, incluziunea socială și abilitarea tinerilor.

Oameni simpli, istorii reale: Moldovenii reflectă asupra UE

Într-un episod impresionant al seriei video Oameni Simpli, Moldova.org a explorat modul în care călătoriile și experiența remodelează percepțiile asupra UE.

Intitulat „Eram marcați de propagandă”, episodul prezintă cinci moldoveni care își împărtășesc gândurile cu privire la serviciile publice, valorile și lecțiile culturale învățate în timp ce trăiau sau lucrau în țările UE.

Împreună mai puternici

Difuzat pe TV8, Elita TV Rezina, Studio-L Căușeni și promovat pe scară largă online, videoclipul a ajuns la publicul național

și a declanșat o reflecție semnificativă asupra locului Moldovei în comunitatea europeană.

Urmăriți videoclipul integral: [*„Eram marcați de propagandă.” Cinci moldoveni, despre relația cu Uniunea Europeană*](#)

Concluzii: Inițiative locale, impact durabil

Prin intermediul povestirilor, educației și angajamentului civic, proiectul INCRES ajută comunitățile din întreaga Moldovă să-

și consolideze rezistența la dezinformare și să se conecteze mai profund la valorile și oportunitățile oferite de Uniunea Europeană. Aceste acțiuni locale pun bazele unei societăți mai informate, mai angajate și pro-europene - câte o comunitate pe rând.

INSTITUȚII ȘI GUVERNARE

O Moldovă modernizată, prosperă și rezilientă în familia UE – obiectivul unui nou proiect de amploare finanțat de Uniunea Europeană, lansat astăzi

Un proiect ambițios cu o durată de trei ani, intitulat „Moldova este Europa – Sprijin pentru integrarea în UE”, a fost lansat oficial pe 8 aprilie, având ca scop accelerarea parcursului țării spre marea familie europeană. Proiectul

face parte din asistența oferită de Uniunea Europeană țărilor care aspiră să adere la Uniune și urmărește consolidarea cadrului economic, politic și social al națiunilor candidate, facilitând astfel drumul acestora spre o aderare deplină la UE.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

„Moldova este Europa – Sprijin pentru integrarea în UE”, finanțat integral de Uniunea Europeană și implementat de un consorțiu de parteneri internaționali, se va concentra pe mai multe domenii strategice, inclusiv guvernare, stat de drept, dezvoltare economică, infrastructură sigură și reziliență, educație orientată către nevoile societății și sustenabilitatea mediului. Prin furnizarea de asistență tehnică, programe de instruire și resurse financiare, proiectul are scopul

de a accelera alinierea țării candidate la standardele și reglementările UE.

Proiectul include o inițiativă importantă de atragere a tinerilor profesioniști motivați și calificați în administrația publică, oferindu-le oportunitatea unor stagii plătite în instituțiile statului. Această inițiativă va continua rezultatele proiectelor anterioare finanțate de UE în domeniu, care au adus deja un număr semnificativ de absolvenți ai programelor de stagiul în instituțiile statului.

Mai mult, proiectul va consolida capacitatea administrației publice de a implementa reforme, prin îmbunătățirea planificării strategice și a elaborării politicilor sectoriale. Totodată, va crește nivelul de înțelegere al părților interesate cu privire la politicile, legislația și reglementările Uniunii Europene. În plus, va spori capacitatea administrativă și instituțională necesară pentru a îndeplini cerințele procesului de aderare la UE și pentru a realiza prioritățile prevăzute în

Planul de Creștere al Republicii Moldova, destinat dezvoltării unei economii de piață competitive. Pentru atingerea acestor obiective, treisprezece Înalți Consilieri UE, precum și experți internaționali și locali pe termen mediu și scurt sunt implicați în cadrul proiectului pentru a oferi sprijin pe termen lung administrațiilor publice cheie.

Această inițiativă reprezintă un moment de referință în angajamentul continuu al Republicii Moldova de a se alinia la

standardele și bunele practici europene, asigurând implementarea cu succes a reformelor de guvernanță, esențiale pentru dezvoltarea socio-economică a țării și integrarea acesteia în Uniunea Europeană.

Jānis MAŽEIKS, Ambasadorul UE în Republica Moldova, a vorbit despre importanța proiectului, subliniind

„În esența sa, această inițiativă are ca scop susținerea instituțiilor din Republica Moldova în a realiza ceea ce societatea așteaptă de

la ele: să livreze rezultate pentru cetățenii moldoveni – în mod transparent, eficient și în deplină concordanță cu valorile și standardele Uniunii Europene. Or, cetățenii Republicii Moldova s-au exprimat clar. Ei își văd viitorul în cadrul familiei europene.”

EUPM Moldova: Consolidarea capacității Moldovei de a preveni fluxurile ilicite de criptomonede

Pe 2 aprilie, EUPM Moldova a organizat un atelier dedicat investigării fluxurilor financiare de criptomonede. Principalii beneficiari au fost Inspectoratul General de Poliție împreună cu reprezentanți ai altor agenții de aplicare a legii. Atelierul a oferit participanților cele mai bune practici de urmărire și analiză în ceea ce privește activele digitale. Având în vedere potențialele amenințări generate de utilizarea ilicită a criptomonedelor, atelierul organizat de EUPM Moldova a oferit șansa dobândirii

unor cunoștințe și competențe specializate care vor spori reziliența instituțională, într-un spațiu digital în continuă evoluție.

Prin reunirea instituțiilor și specialiștilor cheie ai țării, acest atelier a urmărit să asigure diseminarea pe scară largă a competențelor și practicilor care au fost îmbunătățite, precum și creșterea interoperabilității viitoare între agenții, pentru a asigura un răspuns unitar și eficient la vulnerabilitățile reprezentate de astfel de fluxuri financiare ilicite.

CEPOL și Republica Moldova își consolidează parteneriatul

Un nou Acord de Cooperare între Republica Moldova și CEPOL a fost semnat la data de 1 aprilie, la Budapesta, marcând un nou capitol în parteneriatul de lungă durată în domeniul formării și cooperării în aplicarea legii.

Acordul a fost semnat de Ministrul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Directorul Executiv al CEPOL, în cadrul ceremoniei de inaugurare a noului sediu al agenției. La eveniment a participat și Directorul General interimar al Direcției Generale pentru Migrație și Afaceri Interne a Comisiei Europene.

Noul Acord reflectă evoluțiile instituționale din ultimul deceniu și consolidează cadrul

de cooperare, oferind mai multe oportunități profesioniștilor din domeniul aplicării legii din Republica Moldova de a participa la portofoliul de formare al CEPOL.

De peste zece ani, profesioniștii din Republica Moldova participă la activitățile CEPOL pentru a-și dezvolta competențele și a construi rețele internaționale. Această colaborare a contribuit la alinierea practicilor din Republica Moldova la standardele UE și la consolidarea statului de drept. Noul acord întărește și mai mult fundamentele solide pe care este implementat proiectul EU4Security Moldova.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Profesioniștii din aplicarea legii din Republica Moldova își dezvoltă competențele pentru combaterea criminalității cu criptomonede

Utilizarea criminală a activelor digitale a fost identificată ca o amenințare majoră și emergentă în Evaluarea Amenințărilor din Criminalitatea Gravă și Organizată în UE (SOCTA 2025). Ca răspuns, profesioniștii din aplicarea legii din Republica Moldova au participat, în perioada 12–16 mai 2025, la un curs practic privind investigarea infracțiunilor cu criptomonede, desfășurat la Chișinău.

Organizat în cadrul proiectului EU4Security Moldova de către CEPOL, în cooperare cu parteneri naționali și internaționali, cursul a reunit polițiști, procurori și reprezentanți ai unităților de combatere a corupției și de informații financiare. Activitatea a oferit o abordare practică și multidisciplinară pentru combaterea acestui tip de criminalitate complexă.

Experți din cadrul Poliției Judiciare Portugheze, Europol și CEPOL au susținut instruirea, cu sprijinul companiilor Binance, Coinbase și TRM Labs. Sesiunile au vizat trasarea tranzacțiilor ilicite, identificarea activelor pe blockchain și îmbunătățirea cooperării cu furnizorii de servicii pentru active virtuale.

Cursul a introdus, de asemenea, participanților instrumente de analiză criminalistică a blockchain-ului și cadre investigative adaptate nevoilor Republicii Moldova, consolidând astfel capacitatea națională de a combate criminalitatea cibernetică.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

CEPEJ participă la organizarea conferinței internaționale: promovarea medierii prin cooperare în Republica Moldova

Conferința internațională, care a avut loc pe 28 și 29 mai 2025, la Chișinău, a constituit o platformă de dialog, schimb de experiență și bune practici, pentru a promova medierea ca mecanism alternativ de soluționare a litigiilor.

Acest eveniment de două zile a evidențiat experiențele mai multor țări europene, inclusiv *Italia, Regatul Țărilor de Jos, Slovenia, România, Bulgaria, Azerbaidjan etc.*, în implementarea medierii și impactul acesteia asupra sistemului judiciar și actorilor din justiție. Instrumentele elaborate de Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției (CEPEJ) pentru promovarea medierii în contextul îmbunătățirii eficienței și calității justiției,

care oferă o bază solidă pentru consolidarea sistemelor naționale de mediere, s-au regăsit pe agenda conferinței.

De asemenea, în cadrul conferinței s-a abordat evoluția sistemului de mediere în Republica Moldova și perspectivele de îmbunătățire a acestuia. În acest context, proiectul Legii cu privire la mediere și statutul mediatorului în Republica Moldova a fost evaluat în lumina instrumentelor CEPEJ privind medierea.

Conferința a reunit reprezentanți ai organizațiilor internaționale, experți europeni, mediatori, profesioniști din domeniul juridic, mediul academic și alte părți interesate din sectorul justiției.

Această activitate a fost organizată în cadrul proiectului "[Sprijin pentru modernizarea în continuare a managementului instanțelor judecătorești în Republica Moldova](#)", finanțat

de Uniunea Europeană și Consiliul Europei, și implementat de Consiliul Europei în cadrul Parteneriatului pentru Buna Guvernare.

Împreună mai puternici

Operatorii bazei de date a Poliției din Republica Moldova sunt mai bine echipați pentru colectarea datelor privind infracțiunile motivate de prejudecată

Pe parcursul lunilor aprilie și mai 2025, în cooperare cu Inspectoratul General al Poliției al Republicii Moldova, au fost organizate cinci sesiuni personalizate de formare cu privire la colectarea de date pentru 162 de operatori ai bazei de date a Poliției. Aceste activități fac parte din inițiativa lansată în 2019 pentru a sprijini autoritățile din Republica Moldova în îmbunătățirea și armonizarea metodelor de colectare a datelor dezagregate.

Ciclul recent de cursuri de formare a avut drept scop prezentarea și discutarea celor mai recente evoluții și practici în materie

de colectare a datelor dezagregate. Acestea au abordat principalele provocări și au identificat măsurile necesare pentru îmbunătățirea sistemului național de colectare a datelor, în conformitate cu standardele și bunele practici europene și internaționale. Instruirea operatorilor bazei de date a Poliției în vederea dobândirii competențelor necesare pentru colectarea și prelucrarea eficientă a datelor raportate Poliției în cazurile cu semne de prejudecată este un element important în dezvoltarea unor răspunsuri eficiente și sistemice la discriminare și infracțiunile motivate de ură.

Printre participanți s-au numărat polițiști statisticieni și ofițeri de urmărire penală din raioanele din Centru, Nord și Sud ale țării. De asemenea, a participat și personalul din Unitățile de Gardă, care lucrează în mod direct cu victimele infracțiunilor motivate de prejudecată, precum și ofițeri din 11 inspectorate ale Poliției implicate într-un proiect-pilot privind registrul electronic al Ministerului Afacerilor Interne. Sesiunile au oferit participanților o platformă pentru a face schimb de experiențe, a discuta recomandări practice și a explora modalități de îmbunătățire a procesului de colectare a datelor.

Pe lângă activitățile de formare, Uniunea Europeană și Consiliul Europei continuă să

sprijine Republica Moldova în îmbunătățirea legislației și a aspectelor legate de aplicarea legii în materie de colectare a datelor. Acest sprijin amplu va contribui la creșterea încrederii publicului în organul Poliției, în special în rândul persoanelor vulnerabile și al potențialelor victime ale discriminării și ale infracțiunilor motivate de ură.

Aceste evenimente fac parte din programul comun al Uniunii Europene și Consiliului Europei „Parteneriat pentru Bună Guvernare”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Consiliul Europei și implementat de Consiliul Europei, în cadrul proiectului „Combaterea discriminării, discursului de ură și a infracțiunilor motivate de prejudecată în Republica Moldova”.

Eforturi comune de aliniere a politicilor AML/CFT ale Republicii Moldova la standardele UE

Consolidarea capacității Republicii Moldova de a combate spălarea banilor și finanțarea terorismului este un pilon esențial în agenda de integrare europeană a țării. În acest sens, avut loc un dialog strategic care a reunit instituții naționale și parteneri internaționali pentru a accelera alinierea cadrului de combatere a spălării banilor (AML) și finanțării terorismului (CFT) din Moldova la standardele Uniunii Europene.

Evenimentul a reunit reprezentanți ai Băncii Naționale a Moldovei (BNM) și ai Unității de Informații Financiare (UIF), alături de experți și parteneri internaționali, în cadrul Parteneriatului UE-Consiliul Europei Pentru Buna Guvernare. Implicarea activă a acestora a reflectat un angajament instituțional clar de accelerare a reformelor în conformitate cu cele mai recente standarde europene în domeniul AML/CFT, cum ar fi Directiva (UE) 2024/1640 și Regulamentul (UE) 2024/1624.

Inițiativa se înscrie în cadrul eforturilor mai ample de reformă ale Republicii Moldova și este esențială pentru atingerea conformității cu acquis-ul UE, consolidând angajamentul țării față de guvernanta democratică, integritatea financiară și statul de drept.

În acest context, Falk Lange, șeful Oficiului Consiliului Europei la Chișinău, a subliniat relevanța acestor reforme, declarând că „aceste reforme reprezintă o cale strategică către reziliență, prosperitate și integrare europeană”. Acesta a recunoscut dedicarea Republicii Moldova de a pune în aplicare

schimbări legislative și instituționale eficiente, susținute de o voință politică puternică și de o colaborare trans-sectorială.

Pe parcursul sesiunilor, participanții au analizat lacunele din legislația națională, capacitățile instituționale și practicile operaționale. Discuțiile s-au axat pe intensificarea cooperării între agenții, consolidarea instrumentelor de supraveghere, îmbunătățirea transparenței beneficiarilor efectivi și punerea în aplicare a unor mecanisme eficiente de supraveghere bazate pe riscuri.

Împreună mai puternici

Atelierul s-a încheiat cu identificarea etapelor de urmat și a priorităților pentru continuarea reformei. Implicarea conducerii BNM și a UIF în aceste discuții a evidențiat dedicarea acestora pentru alinierea sistemului financiar al Republicii Moldova la așteptările UE și pentru consolidarea rezilienței sale împotriva criminalității economice.

„Acest eveniment face parte din programul comun al Uniunii Europene și al Consiliului Europei ”Parteneriat Pentru Buna Guvernare”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Consiliul Europei și implementat de Consiliul Europei, în cadrul proiectului ”Consolidarea regimului de combatere a spălării banilor și de recuperare a activelor în Republica Moldova”.

Membrii Consiliului Superior al Procurorilor și-au consolidat aptitudinile de comunicare

Consiliul Europei a organizat un training dedicat comunicării în situații de criză pentru membrii Consiliului Superior al Procurorilor (CSP) și angajații secretariatului CSP. Instruirea, susținută de Ion Grosu, consultant al Consiliului Europei, a inclus atât o parte teoretică, cât și exerciții practice.

Scopul trainingului a fost de a consolida abilitățile participanților în adaptarea mesajelor pentru diverse tipuri de public, formularea mesajelor instituționale și interacțiunea eficientă cu mass-media, în special în situații de mare presiune.

Atelierul a abordat mai multe aspecte esențiale, inclusiv provocările comunicării instituționale în 2025, cum ar fi combaterea fenomenului de „justiție instantanee” și gestionarea fluxului informațional într-o eră dominată de jurnaliști, influenceri, agenți AI și publicul larg. Unul dintre punctele centrale a fost înțelegerea situațiilor de

criză și pregătirea pentru acestea – de la identificarea semnelor timpurii ale unei crize până la gestionarea atacurilor asupra reputației.

Instruirea a fost organizată în cadrul proiectului comun UE-CoE „[Suport pentru reforma justiției în Republica Moldova](#)”.

Judecătorii și procurorii își îmbunătățesc cunoștințele privind dreptul UE

Judecătorii și procurorii au participat la un modul de formare axat pe domenii-cheie ale dreptului UE, cu teme care au inclus instituțiile UE, protecția drepturilor fundamentale, rolul și competențele Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE), cooperarea juridică internațională în materie penală și civilă, precum și standardele UE privind statul de drept.

Răzvan Horațiu RADU, consultant internațional al Consiliului Europei, împreună cu Iulian Alexandru RUSU, formator INJ, au susținut sesiuni privind tratatele fondatoare ale UE, instituțiile și mecanismele sale, precum și procesul decizional din cadrul UE. Sesiunile lor s-au concentrat, de asemenea, pe protecția drepturilor fundamentale în cadrul UE și CJUE.

Laura Felicia CEH, consultant internațional al Consiliului Europei, și Diana ROTUNDU, formator al INJ, s-au concentrat pe cooperarea judiciară internațională în materie penală, instituțiile relevante, precum și instrumentele și mecanismele disponibile în cadrul UE în acest sens.

Andrei IACUBA, consultant internațional al Consiliului Europei, și Vladimir PALAMARCIUC și Lucia BAGRIN, formatori ai INJ, s-au concentrat pe cooperarea judiciară internațională în materie civilă și comercială.

Horațius Nicolae DUMBRAVĂ, consultant internațional al Consiliului Europei, împreună cu Iulian Alexandru RUSU, formator al INJ, au abordat în sesiunile comune standardele Consiliului Europei privind statul de drept, mecanismele UE referitoare la statul de drept și jurisprudența relevantă a CJUE.

Instruirile au fost organizate în cadrul proiectului comun al Uniunii Europene și Consiliului Europei [„Sprijin pentru reforma justiției în Republica Moldova”](#).

30 de ani de CCM: Provocările actuale ale Curților Constituționale Europene, în dezbateri

În 2025, Curtea Constituțională a Republicii Moldova sărbătorește 30 de ani. Pentru a marca acest moment important, Consiliul Europei s-a alăturat Curții Constituționale a Republicii Moldova în organizarea unei conferințe internaționale la nivel înalt la Chișinău, pe 23 mai 2025.

Conferința a reunit înalți oficiali moldoveni și părți interesate cheie, precum și reprezentanți ai Curților Constituționale din Austria, Letonia, Lituania, România, Ucraina, Estonia și Republica Cehă, ai Comisiei de la Veneția, ai Curții de Justiție a Uniunii Europene și ai Biroului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului al OSCE.

Tema conferinței a fost provocările contemporane în activitatea Curților Constituționale europene.

Întregul eveniment a fost structurat în două secțiuni de prezentări și discuții cu aspect comparat, în cadrul cărora au fost abordate problemele stringente cu care se confruntă curțile constituționale europene și obstacolele pe care le întâmpină în îndeplinirea rolului lor, multe dintre ele înrădăcinate în dinamica politică, juridică și socială.

Conferința a fost organizată cu sprijinul Proiectului comun al Uniunii Europene și Consiliului Europei „[Suport pentru Reforma Justiției în Republica Moldova](#)”.

Funcționari ai Curții Constituționale a Republicii Moldova, în vizită la Curtea de Justiție a Uniunii Europene

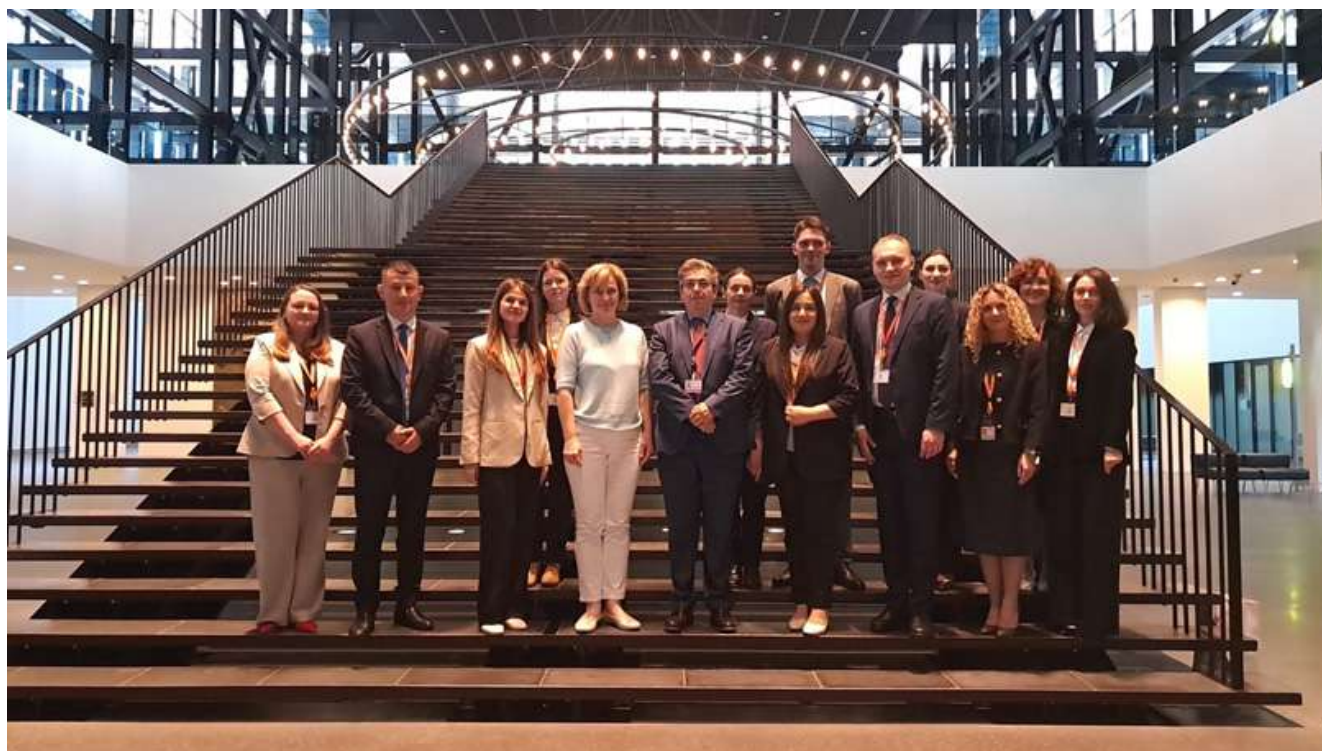
Zece funcționari ai Curții Constituționale a Republicii Moldova (CC) au vizitat Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) din Luxemburg. Delegația CC a fost condusă de Teodor PAPUC, Șef adjunct al Secretariatului CC, și a fost alcătuită din asistenți judiciari și angajați ai Direcției cercetare și analiză. Obiectivul vizitei a fost de a spori nivelul de informare al angajaților Curții Constituționale a Republicii Moldova cu privire la activitatea, practicile și experiența CJUE.

În cadrul vizitei, delegația a avut ocazia să se întâlnească cu Koen LENAERTS, președintele CJUE, cu judecătorul Sinișa RODIN, președintele Camerei a opta, cu judecătorii Ineta ZIEMELE și Octavia SPINEANU-MATEI, precum și cu Ion GÂLEA, judecător la Tribunalul Uniunii Europene. Funcționarii

CC, de asemenea, au avut posibilitatea de a interacționa cu angajații Direcției de Cercetare și Documentare a CJUE.

În cadrul reuniunilor, discuțiile s-au axat pe aspecte legate de interpretarea dreptului Uniunii Europene, interacțiunea dintre CJUE și curțile constituționale, activitatea avocaților generali, procedura de repartizare a cauzelor și alte metode de lucru ale CJUE, procesul de cercetare și analiză juridică în legătură cu cauzele și instrumentele de cercetare a jurisprudenței CJUE. De asemenea, membrii delegației CC au asistat la o ședință a marii camere.

Vizita a fost organizată în cadrul proiectului comun UE-CoE „[Suport pentru reforma justiției în Republica Moldova](#)”.

Continuă instruirile privind ajutorul de stat în cadrul proiectului de Twinning

În perioada 20–23 mai 2025, a avut loc o serie de sesiuni de instruire privind aplicarea legislației europene în domeniul ajutorului de stat dedicate Consiliului Concurenței și autorități publice centrale care pot fi furnizori de ajutor de stat. Activitatea s-a desfășurat în cadrul proiectului Twinning „Consolidarea capacităților instituționale ale Consiliului Concurenței de a aplica politica în domeniul concurenței și al ajutoarelor de stat în conformitate cu cele mai bune practici din UE”, finanțat de Uniunea Europeană și

implementat de România, Lituania și Polonia.

Pentru un stat candidat, în plin proces de integrare europeană, înțelegerea și aplicarea corectă a regulilor privind ajutorul de stat este o condiție fundamentală. Aceste reguli, adesea complexe, stabilesc cadrul în care statul poate sprijini economia fără a distorsiona concurența. În acest sens, instruirile organizate în cadrul Proiectului reprezintă un pas esențial în consolidarea cunoștințelor autorităților publice cu competențe în domeniu.

Aceste sesiuni au oferit participanților oportunitatea de a aprofunda, într-un mod interactiv și aplicat, conceptele fundamentale ale ajutorului de stat, precum „resurse de stat”, „imputabilitate”, „selectivitate” și „avantaj economic”. Prin analiza unor cazuri din jurisprudența UE și prin exerciții practice de soluționare a unor situații ipotetice, participanții au fost implicați activ în procesul de învățare, căpătând o înțelegere mai clară și concretă a modului în care aceste principii se aplică în practică.

Pentru Republica Moldova, aceste sesiuni nu sunt doar un simplu exercițiu de îmbunătățire a cunoștințelor profesionale, ci o investiție sustenabilă în dezvoltarea capacității instituțiilor de a funcționa după standardele UE. O administrație publică capabilă să recunoască și să gestioneze în mod adecvat măsurile ce reprezintă ajutor de stat conform acquis-ul european

sporește semnificativ nivelul de pregătire a statului de a adera la Uniunea Europeană, în condițiile în care ajutorul de stat joacă un rol major în politica economică europeană, iar acordarea corectă a acestuia este esențială pentru funcționarea pieței unice.

Proiectul Twinning, cu o durată de 27 de luni, susține ferm parcursul european al Republicii Moldova, oferind nu doar expertiză, ci și o platformă de colaborare durabilă între instituții din Moldova și cele trei state membre implicate în Proiect. Prin consolidarea capacității Consiliului Concurenței de a aplica în mod corespunzător politica în domeniul concurenței și ajutorului de stat, proiectul contribuie la dezvoltarea unei economii de piață funcționale, la protejarea consumatorilor și la promovarea concurenței nenedaturate – valori fundamentale ale Uniunii Europene.

CyberEast+: omologii din cadrul Parteneriatului Estic și-au aprofundat cunoștințele privind programele și resursele de formare judiciară elaborate de Consiliul Europei

Sistemele de justiție penală din regiunea Parteneriatului Estic sunt angajate să continue dezvoltarea și implementarea unor module de formare actualizate și durabile în domeniul criminalității informatice și al probelor electronice. În acest context, [CyberEast+](#), un efort comun al Uniunii

Europene și al Consiliului Europei, a organizat Atelierul regional privind strategiile și practicile de formare a forțelor de aplicare a legii și a sistemului judiciar în domeniul criminalității informatice și al probelor electronice, care a avut loc pe 24 și 25 aprilie 2025, la Chișinău, Republica Moldova.

Aproximativ 25 de părți interesate de proiect, reprezentând instituții/academii de formare judiciară și de aplicare a legii din Armenia, Azerbaidjan, Republica Moldova și Ucraina, cu sprijinul Consiliului Europei, au cartografiat strategiile naționale de formare existente privind criminalitatea informatică și probele electronice și au evaluat nevoile și lacunele existente.

În plus, reprezentanții autorităților partenere au analizat cursurile de formare de bază, intermediară și avansată elaborate de Consiliul Europei și au făcut schimb de opinii cu privire la modul de constituire și menținere a unui grup de formatori naționali pe teme legate de criminalitatea informatică.

Această inițiativă a constituit un forum care a permis delegaților Parteneriatului Estic să convină asupra unui set de principii pentru dezvoltarea unor cursuri de formare durabile privind criminalitatea informatică și probele electronice, bazate pe nevoile specifice fiecărei țări și în conformitate cu [Convenția privind criminalitatea informatică](#) (Convenția de la Budapesta) și [al doilea protocol adițional la aceasta privind cooperarea consolidată și divulgarea probelor electronice](#).

Proiectul CyberEast+ va continua să consolideze capacitățile autorităților din domeniul justiției penale din regiunea Parteneriatului Estic de a dezvolta strategii naționale de formare în domeniul criminalității informatice și al probelor electronice, de a crea și menține un grup de experți naționali și de a asigura o formare generală continuă și specializată în domeniul criminalității informatice și al probelor electronice prin intermediul instituțiilor de formare.

Mass-media, justiție și reformă: aspecte esențiale din cadrul reuniunii de coordonare a donatorilor în domeniul anticorupției

Rețeaua Donatorilor Anticorupție (ADN) s-a reunit la 30 mai la Chișinău pentru o nouă ședință de coordonare, găzduită de Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, cu sprijinul proiectului „Moldova este Europa - Suport pentru Integrarea Europeană”. Evenimentul a reunit principalii parteneri de dezvoltare, donatori și organizații implementatoare active în domeniul anticorupției.

Ședința a fost deschisă și moderată de Irina Cruceru, manager de programe pentru anticorupție și recuperarea bunurilor infracționale în cadrul Delegației UE. Agenda întâlnirii a inclus prezentări tematice și discuții interactive, cu scopul de a consolida colaborarea și eficiența inițiativelor curente și viitoare.

Drago Kos, copreședinte al Comitetului Consultativ Independent Anticorupție (CCIA), a participat online cu o prezentare intitulată

„Mass-media și corupția în Moldova: aliat sau inamic?”, analizând rolul presei în sprijinirea sau subminarea eforturilor anticorupție. Prezentarea a fost urmată de o sesiune de întrebări și răspunsuri.

Ilie Chirtoacă, director executiv al Centrului de Resurse Juridice din Moldova (CRJM), a prezentat concluziile ediției 2025 a studiului „Repere și zone obscure în reforma justiției: ce cred judecătorii, procurorii și avocații despre reformele în justiție din Moldova”, oferind perspective valoroase din partea profesioniștilor din domeniul juridic. Prezentarea a generat un dialog activ privind progresele realizate și provocările persistente din sectorul justiției.

Evenimentul s-a încheiat cu o sesiune de tip tour de table, în cadrul căreia donatorii au oferit actualizări despre proiectele în derulare, au discutat priorități comune și au explorat noi oportunități de colaborare.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Proiectul EU4GenderEquality Reform Helpdesk sprijină reformele în domeniul egalității de gen în Republica Moldova

În lunile aprilie și mai 2025, proiectul *EU4GenderEquality Reform Helpdesk* – finanțat de Uniunea Europeană (Faza a II-a) – a oferit asistență autorităților publice centrale și locale din Republica Moldova pentru a integra perspectiva de gen în documentele de politici și reglementări, astfel încât guvernarea și procesele de planificare publică să răspundă nevoilor diverse ale femeilor și bărbaților. Autoritățile publice și-au exprimat un nivel ridicat de satisfacție față de sprijinul oferit de Helpdesk în cadrul agendei de reforme a Moldovei și s-au angajat să continue această colaborare.

La nivel național, Helpdesk-ul a realizat o analiză de gen a proiectului Hotărârii Guvernului privind aprobarea Programului Național de Siguranță Rutieră 2025–2030, elaborat de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. Pe baza constatărilor, echipa a formulat recomandări privind integrarea dimensiunii de gen în obiectivele, acțiunile și cadrul de monitorizare al programului, pentru a răspunde nevoilor diferitelor grupuri – inclusiv femei, copii, persoane vârstnice și persoane cu dizabilități – în conformitate cu angajamentele naționale și standardele internaționale privind egalitatea de gen.

La nivel municipal, experții Helpdesk-ului au colaborat îndeaproape cu Primăria municipiului Bălți pentru a face documentele de politici sensibile la dimensiunea de gen. Printre acestea se numără: Planul de acțiuni pentru consolidarea rețelei de servicii sociale 2025–2027, Planul de acțiuni pentru sprijinirea familiilor 2024–2028, Decizia

privind declararea anului 2025 drept Anul incluziunii sociale a persoanelor cu nevoi speciale și Mecanismul de implementare a bugetării participative. Pe baza analizei de gen și a evaluării impactului, echipa a recomandat utilizarea datelor defalcate pe sexe, stabilirea unor obiective pentru promovarea egalității de șanse și implicarea grupurilor subreprezentate în procesele participative, pentru a asigura acces egal la servicii și la luarea deciziilor.

Helpdesk-ul a oferit, de asemenea, asistență Primăriei orașului Anenii Noi, realizând o analiză de gen a Regulamentului de organizare și funcționare al Primăriei și a Strategiei de dezvoltare a orașului Anenii Noi 2023–2028. Pentru a reflecta mai bine angajamentele privind egalitatea de gen, echipa a recomandat utilizarea unui limbaj sensibil la gen, integrarea responsabilităților legate de egalitate în atribuțiile personalului și includerea obiectivelor de egalitate de gen în prioritățile de dezvoltare ale orașului.

La nivel local, Helpdesk-ul a analizat în ce măsură Strategia de dezvoltare a satului Zubrești 2021–2026 răspunde nevoilor femeilor și bărbaților în domeniile ocupării forței de muncă, serviciilor sociale, sănătății și infrastructurii publice. Echipa a oferit recomandări privind integrarea obiectivelor și indicatorilor sensibili la gen, asigurarea participării egale la consultările comunitare și combaterea stereotipurilor care afectează participarea femeilor în viața economică și publică. Aceste măsuri vor alinia strategia la cadrul național de politici privind egalitatea de gen al Republicii Moldova.

EU4LEM: Instruire specializată în securitatea la frontieră pentru 186 de ofițeri la Aeroportul Internațional Chișinău

Componenta de cooperare transfrontalieră a EU4LEM a desfășurat o activitate semnificativă în cadrul activităților proiectului său în perioada 27-30 mai 2025, și anume o formare dedicată întregului personal al Poliției de Frontieră de la Aeroportul Internațional Chișinău.

Într-adevăr, **186 de ofițeri ai Poliției de Frontieră** (cele patru schimburi care operează în aeroportul menționat) au beneficiat de un pachet de formare axat pe „Profilarea pasagerilor, controalele de linia a doua la frontieră și cele mai recente amenințări la adresa securității frontierelor”, acoperind astfel subiecte care se referă la numeroase activități ale proiectului, după cum urmează:

Valoarea adăugată a analizei riscurilor într-un mediu de gestionare integrată a frontierelor, consolidând astfel capacitățile de informații privind lupta împotriva criminalității organizate.

Tehnici polițienești legate de depistarea comportamentelor neobișnuite/specifice ale pasagerilor și analiza comportamentală care sprijină detectarea infracțiunilor transfrontaliere specifice în contextul controlului la frontieră și al verificărilor în linia a doua.

O actualizare cu privire la cele mai recente evoluții ale amenințărilor la adresa securității frontierelor, și anume subiecte legate de criminalitatea organizată care acoperă lupta împotriva traficului de droguri, a traficului de ființe umane și a fraudei cu documente, precum și problema sensibilă legată de detectarea luptătorilor teroriști străini.

Conducerea la nivel înalt a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră a demonstrat anterior un devotament remarcabil față de echipa EU4LEM prin sprijinul acordat, atât la nivel central, cât și la nivelul aeroportului, permițând astfel desfășurarea formării menționate în cele mai bune condiții posibile.

Participanții Poliției de Frontieră, precum și reprezentantul Delegației UE din Moldova, și-au exprimat marea satisfacție cu privire la conținutul operațional al instruirii și au dat dovadă de dedicare și participare constante,

permițând astfel evenimentului să genereze un schimb de informații reciproc avantajos.

În consecință, succesul evenimentului a deschis calea unor potențiale activități de proiect viitoare, care ar contribui foarte probabil atât la lupta împotriva criminalității transfrontaliere, cât și la alte ateliere transfrontaliere adecvate privind criminalitatea organizată și cooperarea internațională, cu implicarea agențiilor UE și a părților interesate.

În regiunea Ungheni a fost instituționalizată o Asociație de Dezvoltare Intercomunitară care sprijină colaborarea dintre localități

23 de primării din regiunea Ungheni au creat o Asociație de Dezvoltare Intercomunitară (ADI). Vineri, 4 aprilie curent, a fost inaugurat sediul acesteia în incinta Primăriei municipiului Ungheni. Scopul asociației este să îmbunătățească serviciile publice, să atragă investiții și să implementeze proiecte regionale. Inițiativa a fost susținută de programul „EU4Moldova: Regiuni-cheie”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD și UNICEF.

„Crearea Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Ungheni reprezintă o etapă importantă în procesul de instituționalizare

și implementare a cooperării intercomunitare pentru asigurarea unei dezvoltări locale și regionale armonioase. Suntem încrezători că unirea eforturilor autorităților de nivel II și I din raionul Ungheni va avea ca rezultat implementarea proiectelor comune necesare și mult așteptate de cetățeni, mai cu seamă în ceea ce privește prestarea serviciilor publice de calitate. Pentru că suntem la început de cale, punem accent pe fortificarea capacităților asociației”, a menționat directoarea interimară a ADI „Ungheni”,

Ina Olearciuc.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Unul dintre obiectivele principale ale ADI „Ungheni” este modernizarea infrastructurii locale, esențială pentru dezvoltarea economică și îmbunătățirea condițiilor de trai. Printr-o planificare participativă, autoritățile locale, alături de ADI, vor analiza situația actuală a infrastructurii și vor propune soluții pentru extinderea și îmbunătățirea serviciilor publice. Se vor stabili, de asemenea, investiții care pot fi realizate în comun pentru o dezvoltare sustenabilă a regiunii.

Pentru ca ADI să fie formată, PNUD și UE au acordat sprijin instituțional. Astfel, a fost înființat un Consiliu Intercomunitar, care întrunesc reprezentanți ai 23 de comunități care au decis să presteze în comun servicii publice. Aceste consilii au beneficiat de asistență juridică pentru instituționalizarea cooperării intercomunitare. Hotărârile au fost apoi aprobate de consiliile locale ale comunităților-membre. În final, furnizorii de servicii au fost reorganizați și au fost consolidate capacitățile instituționale și operaționale. Astfel, de serviciile comune vor beneficia peste 80 de mii de locuitori.

În calitate de intermediar între autorități și operatorii de servicii publice, ADI „Ungheni” cu sprijinul programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie” a contribuit la modernizarea

operatorilor „Apă-Canal Ungheni” și „AVE Ungheni”, facilitând extinderea serviciilor de apă, canalizare și gestionare a deșeurilor în mai multe localități.

În perioada 2022-2024, UE și PNUD Moldova au susținut regiunile Ungheni și Cahul în aplicarea unui model de cooperare intercomunitară, menit să îmbunătățească serviciile publice și să fortifice relațiile dintre comunități. Investiția, de peste un milion de euro din partea UE și 50.000 - din partea Franței, a fost destinată achiziției de echipamente, lucrărilor de infrastructură, asistenței tehnice și consolidarea capacităților operatorilor de servicii.

În perioada imediat următoare și în regiunea Cahul urmează să fie instituționalizat ADI „Cahul”.

Programul „EU4Moldova: Regiuni-cheie” (2019-2025) susține dezvoltarea social-economică inteligentă, incluzivă și durabilă în regiunile Cahul și Ungheni, pentru a asigura locuitorilor o calitate mai bună a vieții. Programul are un buget total de 23 de milioane de euro, este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF).

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Șeful EUBAM a discutat subiectul securității regionale cu delegația Parlamentului European

O delegație a Subcomitetului pentru Securitate și Apărare al Parlamentului European (SEDE) a vizitat Republica Moldova pentru a analiza implementarea Parteneriatului de securitate și apărare UE-Moldova, recent semnat, și pentru a evalua sprijinul oferit de misiunile UE în Republica Moldova.

La 16 aprilie, discuțiile cu EUBAM s-au concentrat asupra securității regionale, în special în lumina războiului în plină desfășurare al Rusiei împotriva Ucrainei, precum și asupra rolului Misiunii în consolidarea securității frontierelor, facilitării comerțului și combaterii criminalității transfrontaliere.

Șeful EUBAM, Slawomir Pichor, a informat membrii Parlamentului European despre situația de la frontiera moldo-ucraineană și eforturile continue de a ajuta partenerii moldoveni și ucraineni în abordarea provocărilor de securitate și menținerea

fluxului comercial legitim, afectat de război. De asemenea, s-a discutat despre sprijinul EUBAM pentru procesul de reglementare transnistreană, în special pentru conformarea comerțului la standardele de reglementare UE și atenuarea amenințărilor și riscurilor financiare la nivel administrativ.

În continuare delegația a vizitat punctul comun de trecere a frontierei Palanca-Maiaky-Udobne, unde s-au întâlnit cu experții EUBAM și au observat aspectele practice ale cooperării transfrontaliere.

Pe lângă președinta Marie-Agnes Strack-Zimmermann (Germania), din delegație au făcut parte membri ai Parlamentului European Rasa Juknevičienė (Lituania), Andrey Novakov (Bulgaria), Sven Mikser (Estonia), Pierre Romain Thionnet (Franța), Reinis Pozņaks (Letonia) și Petras Auštrevičius (Lituania).

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Poliția de Frontieră a Republicii Moldova își consolidează capacitățile de control intern și planificare strategică cu suportul EUBAM

În perioada 15 – 16 mai, reprezentanții Poliției de Frontieră a Republicii Moldova (IGPF RM) au participat la un curs de instruire specializat cu genericul ” Consolidarea sistemului intern de control și integrarea indicatorilor cheie de performanță (KPI) în procesele instituționale”, organizat cu suportul EUBAM.

Instruirea a avut ca scop îmbunătățirea capacităților profesionale prin introducerea și aplicarea indicatorilor cheie de performanță în procesele de planificare strategică, monitorizare și evaluare. Participanții s-au axat pe metodele de îmbunătățire a eficienței și responsabilității subdiviziunilor interne din cadrul Poliției de Frontieră.

Agenda a cuprins aspecte esențiale ale controlului intern adaptate la provocările specifice în materie de operațiuni la

frontieră. Subiectele au inclus identificarea riscurilor, stabilirea priorităților instituționale și dezvoltarea planurilor de acțiuni bazate pe sisteme de indicatori de performanță.

Șeful EUBAM, Slawomir Pichor, a participat la ceremonia de decernare a certificatelor. El a subliniat importanța schimbului de bune practici și a recunoscut cooperarea tot mai sporită dintre Poliția de Frontieră a Moldovei și partenerii din Republica Polonă – un parteneriat care de-a lungul timpului s-a dovedit a fi atât productiv, cât și eficient.

Prin participarea la acest curs de instruire, IGPF RM își reafirmă angajamentul față de modernizarea continuă a proceselor interne, promovarea responsabilității instituționale și alinierea la standardele și cele mai bune practici europene în domeniul managementului frontierelor.

Grupul Regional de Coordonare Vamală salută finalizarea procesului legislativ privind Acordul în materie de control coordonat la PTF Giurgiulești-Galați

Pe 14 mai, cea de-a 10-a reuniune a Grupului Regional de Coordonare Vamală Republica Moldova – România – Ucraina sub egida EUBAM a reunit autoritățile vamale și părțile interesate în domeniul gestionării frontierelor pentru a discuta situația operațională la frontieră, cele mai recente evoluții legislative

și impactul acestora asupra proceselor de control la frontieră, precum și planurile de modernizare și reabilitare a infrastructurii de frontieră. La întâlnire a participat și reprezentantul Direcției Generale Mobilitate și Transporturi a Comisiei Europene.

Discuția s-a concentrat pe avansarea controlului coordonat la punctul de trecere a frontierei (PTF) Giurgiulești-Galați, unde Republica Moldova și România se pregătesc să îl introducă în viitorul apropiat. Grupul a salutat finalizarea procesului legislativ și a convenit asupra următorilor pași pentru punerea în aplicare tehnică. Această inițiativă se realizează urmare a lansării

controlului comun între Republica Moldova și Ucraina la punctul comun de trecere a frontierei (PCTF) Reni-Giurgiulești în mai, 2024. Împreună, aceste eforturi reprezintă un progres semnificativ în direcția eficientizării procedurilor la frontieră și facilitarea circulației mărfurilor de-a lungul regiunii Dunării de Jos pe ruta Reni-Giurgiulești-Galați.

Implementarea Noului Sistem Computerizat de Tranzit (NCTS) în Republica Moldova a fost evidențiată ca o etapă cheie în alinierea procedurilor vamale ale țării la standardele UE. În prezent, la nivel național sistemul funcționează bine și se preconizează a fi revizuit de către o misiune de evaluare externă în luna iunie a acestui an. Operaționalizarea completă la nivel internațional este prevăzută pentru anul 2025.

Participanții au oferit, de asemenea, actualizări cu privire la situația de la PTF, menționând că, în timp ce volumele de trafic au crescut în perioada sărbătorilor de Paște,

per general operațiunile au rămas stabile și fără întreruperi majore.

În perspectivă, autoritățile moldovenești și române, precum și Serviciul de Restaurare și Dezvoltare a Infrastructurii din Regiunea Odesa, și-au împărtășit planurile de modernizare a PTF în 2025, inclusiv în regiunea Dunării de Jos. De asemenea, au prezentat rezultatele recente ale utilizării tehnologiilor de scanare și cântărire, evidențiind valoarea adăugată pe care aceste instrumente o aduc pentru îmbunătățirea conformității comerțului.

EUPM Moldova: Sporirea competențelor lingvistice pentru o gestionare mai eficientă a crizelor

La 3 iunie 2025, EUPM Moldova a marcat finalizarea unui curs de 6 luni intitulat „Engleza pentru gestionarea crizelor”. Concepută pentru Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, această inițiativă a avut ca scop dotarea liderilor de rang înalt și a persoanelor cheie care conduc agențiile subordonate ministerului cu competențe lingvistice tehnice esențiale, consolidând capacitatea acestora de a anticipa, reacționa și gestiona crize în strânsă cooperare cu UE și alți parteneri internaționali.

Prin asigurarea bazei unei comunicări eficiente, cursul de limbă a avut ca scop îmbunătățirea comunicării interinstituționale, asigurarea unei coordonări internaționale eficiente, standardizarea procedurilor de gestionare a crizelor și asigurarea transferului și diseminării calitative de cunoștințe, oferind astfel instituțiilor țării șansa de a-și îmbunătăți capacitatea de a gestiona crize și situații de urgență.

Administrația publică locală, instruită în vederea accesării și gestionării fondurilor europene

Circa 50 de funcționari din cadrul autorităților publice locale (APL) ale Republicii Moldova au participat la sesiuni de instruire privind afacerile europene, cu accent pe înțelegerea impactului procesului de aderare la Uniunea Europeană asupra administrației locale și rolul APL-urilor în acest parcurs.

Participanții – primari, președinți de raioane și alți reprezentanți ai administrației publice locale – au discutat, împreună cu experții Institutului European de Administrație Publică (EIPA), despre guvernanta pe mai multe nivele în UE, participarea în procesele decizionale și oportunitățile de dezvoltare locală.

În cadrul instruirii au fost prezentate și exemple practice despre cum pot fi accesate fondurile europene și ce domenii vor beneficia cel mai mult de pe urma integrării.

Evenimentul a fost organizat de Biroul pentru integrare europeană (BIE) în colaborare cu Institutul European de Administrație Publică (EIPA), cu sprijinul Guvernului Marelui Ducat al Luxemburgului, programului de asistență tehnică pentru Moldova „Suport pentru reforme juridice și instituționale, reieșite din statutul de stat candidat” și a proiectului UE “Moldova este Europa – Sprijin pentru integrarea în UE”.

Masă rotundă de prezentare Raportul de monitorizare a bugetelor locale din raioanele Criuleni și Dubăsari

Centrul de Justiție Socială "Echitate", beneficiari în cadrul proiectului „Societatea Civilă pentru Integrarea Europeană”, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Friedrich Ebert Stiftung Moldova, au organizat pe 28 mai, un eveniment public la Criuleni, unde a fost prezentat și dezbătut Raportul de monitorizare a bugetelor locale din raioanele Criuleni și Dubăsari, cu accent pe transparența bugetară și apărarea drepturilor persoanelor vulnerabile, elaborat cu ghidarea colegei noastre Marina Soloviova, directoare de program la Expert-Grup.

Evenimentul a reunit primari, consilieri locali, reprezentanți ai societății civile și cetățeni activi din Zona de Securitate, care au discutat deschis despre:

- lipsa de transparență în gestionarea banilor publici;
- cheltuieli reduse sau inexistente pentru drepturile omului;
- nevoia urgentă de implicare a cetățenilor în procesele bugetare;
- dependența excesivă de fondurile de la bugetul de stat.
- exemplul pozitiv: doar o primărie a implementat un mecanism de bugetare participativă. În schimb, unele primării nu au raportat deloc cheltuieli pentru drepturile omului în ultimii trei ani.

În cadrul dezbaterii, participanții au subliniat că drepturile fundamentale nu pot fi garantate fără alocări bugetare clare și fără o administrație locală transparentă și deschisă către comunitate.

Raportul integral poate fi accesat pe pagina proiectului: <https://www.euromonitor.md/raport-de-monitorizare-a-bugetelor-destinate-apararii-drepturilor-si-intereselor-legitime-ale-persoanelor-vulnerabile-la-nivel-local/>

Centrul de Justiție Socială „ECHITATE” este una dintre cele 15 organizații ale societății civile selectată, prin concurs deschis, pentru implementarea activităților în cadrul proiectului „Societatea Civilă pentru Integrarea Europeană”, care are drept scop consolidarea capacităților OSC-urilor de a monitoriza bugetele publice la nivel central și local și a încuraja implicarea lor în activități de advocacy privind alinierea bugetelor și politicilor la prioritățile agendei de integrare europeană.

Evenimentul și raportul au fost realizate în cadrul proiectului „Societatea Civilă pentru Integrarea Europeană”, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Fundația „Friedrich Ebert”, este implementat de Centrul Analitic Independent Expert-Grup, în calitate de partener principal, în parteneriat cu Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), AO Institutum Virtutes Civilis (IVC) și Fundația „Friedrich Ebert”.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Expert-Grup: „Bugetul Plus” trebuie aliniat cu principiile de bună guvernare și un model economic bazat pe valoare adăugată

Centrul Analitic Independent „Expert-Grup” a prezentat pe 16 aprilie, în cadrul unei conferințe de presă, [Nota de poziție privind proiectul de modificare a Legii bugetului de stat pentru anul 2025 \(„Bugetul Plus”\)](#) și implementarea Planului de creștere economică a Republicii Moldova.

Documentul analizează implicațiile programului „Bugetul Plus” asupra dezvoltării economice, buna guvernare și corelarea acestuia cu obiectivele incluse în Planul de creștere economică a Republicii Moldova susținut financiar de către Uniunea Europeană. De asemenea, evidențiază o serie de deficiențe legate de procesul de aprobare și de conținutul

proiectului, care au generat reacții critice din partea societății civile.

Printre principalele probleme semnalate se numără:

- ◆ nerespectarea principiilor de transparentă în procesul decizional;
- ◆ incoerența unor măsuri bugetare cu filosofia și obiectivele asumate în Planul de creștere economică;
- ◆ riscurile privind limitarea autonomiei locale;
- ◆ posibile derapaje către practici de clientelism politic în alocarea fondurilor.

Marina Soloviova, directoare de program „Politici economice” în cadrul Centrului Analitic Independent „Expert-Grup,” și autoarea notei de poziție, a menționat că modul de aprobare și prevederile proiectului au generat reacții critice din partea

societății, din cauza mai multor aspecte: lipsa transparenței în procesul decizional, incoerența cu filosofia Planului de creștere economică pentru Republica Moldova, limitarea autonomiei locale și crearea premiselor pentru clientelism politic.

Pe lângă critica adusă proiectului de modificare a Legii bugetului de stat pentru anul 2025 („Bugetul Plus”), nota de poziție propune o serie de recomandări concrete pentru:

- asigurarea transparenței în procesul bugetar;
- alinierea măsurilor propuse cu obiectivele Planului de creștere economică;
- asigurarea autonomiei locale, pluralismului și participării tuturor părților implicate;
- evitarea utilizării sprijinului financiar din partea UE destinat implementării Planului de creștere economică pentru Republica Moldova pe proiecte neproductive, cu caracter populist;
- prioritizarea investițiilor către direcțiile care să asigure tranziția către un nou model de creștere economică bazat pe sporirea competitivității și a valorii adăugate.

Adrian Lupușor, directorul executiv, Centrul Analitic Independent „Expert-Grup” a menționat că

„Noi din start am accentuat importanța strategică a Planului de creștere a Moldovei oferit cu generozitate de către Uniunea Europeană, însă pentru a avea impact real asupra accelerării dezvoltării economice a țării aceste resurse trebuie alocate în baza principiilor de bună guvernare (transparență, consultări publice, depolitizarea fluxurilor financiare și lipsa conflictelor de interese). Guvernarea nu trebuie să uite și de faptul că resursele UE trebuie investite în activități care generează valoare adăugată, pentru a crește capacitatea economiei naționale de a întoarce în timp aceste împrumuturi. Programul „Buget Plus” nu se încadrează în aceste principii. Noi vedem multiple riscuri de utilizare irațională și politizată a acestor resurse, ceea ce este, desigur, inacceptabil. Vom continua să monitorizăm cu atenție și modul în care guvernarea va gestiona banii din Planul de creștere a Moldovei.”

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Prin această nota de poziție, Expert-Grup reiterează importanța consolidării unui cadru bugetar transparent, participativ și orientat spre tranziția către un model economic bazat pe valoare adăugată înaltă. Nota de poziție completă, disponibilă în limba română și engleză, poate fi consultată pe link: euromonitor.md

Evenimentul a fost organizat în cadrul proiectului „Societatea Civilă pentru

Integrarea Europeană”, finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat de Fundația „Friedrich Ebert”, care este implementat de Centrul Analitic Independent Expert-Grup, în calitate de partener principal, în parteneriat cu Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), AO Institutum Virtutes Civilis (IVC) și Fundația „Friedrich Ebert”. Mai multe detalii despre proiect găsiți pe euromonitor.md.

Uniunea Europeană și Organizația Internațională a Muncii susțin consolidarea capacităților profesionale ale angajaților Ministerului Muncii și Protecției Sociale și Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă

Uniunea Europeană și Organizația Internațională a Muncii susțin dezvoltarea pieței muncii și îmbunătățirea accesului la oportunități mai bune de angajare în Moldova.

Circa 50 de reprezentanți ai Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) și ai Ministerului Muncii și Protecției Sociale (MMPS) au participat, în perioada 14–17 aprilie 2025, la o serie de ateliere intensive dedicate modernizării serviciilor de ocupare și îmbunătățirii sistemelor de management al performanței. Activitățile urmăresc susținerea reformelor instituționale a ANOFM și MMPS prin dezvoltarea de competențe și abordări orientate spre rezultate.

Participanții au examinat și studiat bunele practici europene, contribuind astfel la conturarea unor planuri de acțiune adaptate specificului național. Activitățile au fost desfășurate cu sprijinul experților internaționali ai Organizației Internaționale a Muncii, care au oferit o perspectivă comparativă asupra experiențelor și metodologiilor instituționale implementate în statele membre ale Uniunii Europene.

Pe parcursul celor patru zile, specialiștii ANOFM și MMPS au fost implicați în sesiuni interactive și aplicații practice care au vizat, printre altele:

- utilizarea modulelor de e-learning în procesul de instruire continuă a personalului;
- proiectarea și livrarea de servicii moderne de ocupare, bazate pe nevoile clienților;
- dezvoltarea de programe active pe piața muncii, integrate cu practici internaționale în consiliere profesională și sprijin individualizat;
- implementarea și monitorizarea performanței la nivel instituțional, prin indicatori cheie (KPI) și sisteme de măsurare aliniate la standarde UE și OIM;
- crearea unei rețele sustenabile de formatori interni care vor avea posibilitatea să susțină procesele de învățare continuă pe termen lung.

Prin această inițiativă, Uniunea Europeană și OIM contribuie direct la creșterea calității și eficienței serviciilor publice de ocupare în Republica Moldova, încurajând o abordare bazată pe învățare continuă și adaptabilitate la evoluțiile pieței muncii.

Activitățile fac parte din seria de acțiuni desfășurate în cadrul proiectului „Suportul UE pentru o piață a muncii mai incluzivă în Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Organizația Internațională a Muncii.

Trei vehicule donate Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă cu sprijinul Uniunii Europene și al Organizației Internaționale a Muncii

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) a primit trei vehicule moderne, ca parte a unui efort de consolidare instituțională menit să aducă serviciile de ocupare mai aproape de cetățeni. Această realizare contribuie la extinderea echipelor mobile în raioanele Glodeni, Drochia și Fălești – o componentă esențială a procesului de reformă aflat în desfășurare la ANOFM.

Inițiativa face parte din proiectul „Sprijinul Uniunii Europene pentru piețe ale muncii incluzive în Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Organizația Internațională a Muncii (OIM). Proiectul UE/OIM susține instituțiile-cheie ale pieței muncii în demersurile lor de reformă și contribuie la alinierea serviciilor naționale de ocupare la standardele internaționale ale muncii și la acquis-ul relevant al UE, în contextul parcursului Republicii Moldova spre aderarea la Uniunea Europeană până în 2030.

Totodată, 10 subdiviziuni teritoriale ale ANOFM din Anenii Noi, Cahul, Cantemir, Cimișlia, Criuleni, Edineț, Strășeni, Ștefan Vodă, Taraclia și Ungheni vor fi dotate cu seturi de echipamente IT și mobilier de birou. Aceste dotări vor sprijini testarea conceptului de „punct de autoservire” destinat persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă.

Valoarea totală a mașinilor și echipamentelor este de 1.730.000

MDL și reflectă angajamentul comun al partenerilor naționali și internaționali de a spori mobilitatea serviciilor de ocupare, în special în zonele rurale. Noile unități de transport vor permite subdiviziunilor teritoriale ale ANOFM să își extindă aria de acoperire și să îmbunătățească calitatea serviciilor oferite – de la orientare profesională și consiliere, până la corelarea locurilor de muncă disponibile cu cererea și interacțiunea directă cu angajatorii.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Consolidarea siguranței la locul de muncă în Moldova printr-un program inovativ de formare pentru inspectorii muncii

În perioada 27-29 ianuarie 2025, proiectul „Suportul UE pentru o piață a muncii mai incluzivă în Republica Moldova”, implementat de Organizația Internațională a Muncii (OIM) și finanțat de Uniunea Europeană, a organizat un program de formare pentru formatori, axat pe consolidarea eficienței în investigarea și prevenirea accidentelor de muncă.

Programul „Investigarea accidentelor de muncă” este dedicat inspectorilor muncii și partenerilor sociali și reprezintă o inițiativă esențială pentru sprijinirea procesului de reformă al Inspectoratului de Stat al Muncii din Republica Moldova. Pe parcursul a trei zile, participanții au dobândit cunoștințe și instrumente practice pentru a spori siguranța la locul de muncă, a reduce riscurile ocupaționale și a implementa măsuri preventive. Programul asigură alinierea practicilor utilizate în cazurile investigării accidentelor de muncă atât la cadrul legislativ național, cât și la standardele internaționale ale muncii.

Reperle instruirii:

▶ **Sesiuni de lucru cu experți:** Programul a beneficiat de îndrumarea specialiștilor OIM, Luiz Carlos Lumberras și Andrew Christian, care au oferit perspective valoroase privind cele mai bune practici în prevenirea și investigarea accidentelor de muncă.

▶ **Dezvoltarea capacităților:** 20 de inspectorii ai muncii și reprezentanți ai Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM) și ai Confederației Naționale a Patronatului din Moldova (CNPM) au fost instruiți ca formatori, asigurând astfel diseminarea cunoștințelor acumulate către o comunitate mai largă.

▶ **Îmbunătățirea siguranței la locul de muncă:** Programul a contribuit la o abordare mai proactivă și mai eficientă în prevenirea accidentelor de muncă, pregătind inspectorii muncii să ia măsuri concrete pentru abordarea riscurilor și îmbunătățirea condițiilor de muncă.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

❖ **Consolidarea colaborării:** Implicarea partenerilor sociali, CNPM și CNSM, sprijină dialogul și colaborarea eficientă între angajatori, lucrători și autoritățile naționale responsabile de promovarea siguranței la locul de muncă.

Rezultate cheie:

- ❖ 20 de inspectori ai muncii și reprezentanți ai partenerilor sociali instruiți, pregătiți să devină formatori și să extindă impactul instruirii în rândul colegilor lor.
- ❖ Capacitate instituțională consolidată pentru investigarea și prevenirea accidentelor de muncă.
- ❖ Crearea unei comunități mai bine informate și pregătite să promoveze siguranța la locul de muncă și condiții mai bune pentru angajați.

Această inițiativă reprezintă un pas important în implementarea misiunii Inspectoratului de Stat al Muncii de a reduce accidentele la locul de muncă și de a promova siguranța în toate locurile de muncă din Moldova. Prin consolidarea capacităților inspectorilor muncii și promovarea colaborării între părțile implicate, programul contribuie la un mediu de muncă mai sigur și mai incluziv pentru toți.

„Consolidarea încrederii în sistemul de justiție din Moldova” - atelier de consolidare a capacităților

În cadrul proiectului OCDE aflat în derulare, finanțat de Uniunea Europeană, care sprijină Ministerul Justiției și procesul de reformă a sectorului justiției din Moldova, OCDE a organizat un atelier de consolidare a capacităților pe 24 iunie 2025, la Chișinău, cu tema „Consolidarea încrederii în sistemul de justiție din Moldova”. Evenimentul a reunit peste 30 de reprezentanți ai instituțiilor din domeniul justiției, ai organizațiilor internaționale și ai structurilor guvernamentale, inclusiv specialiști în comunicare din diferite ministere de resort, pentru a explora strategii practice de creștere a încrederii publice în sistemul de justiție din Moldova.

Încrederea și integritatea în prim plan

Prima sesiune a prezentat Cadrul OCDE privind factorii determinanți ai încrederii în instituțiile publice, subliniind principalele concluzii ale Sondajului OCDE privind încrederea 2024. Discuția a pus accentul

pe factorii de guvernanță publică asociați cu niveluri mai ridicate de încredere, precum și pe abordările specifice pentru a spori încrederea publicului în instituțiile de justiție din Moldova.

Cea de-a doua sesiune a fost dedicată eforturilor în domeniul anticorupției și al integrității. Participarea recentă a Moldovei la Inițiativa OCDE privind Indicatorii de Integritate Publică (IIP) a reprezentat un pas important. Deși Moldova a demonstrat puncte forte în ceea ce privește reglementarea finanțării partidelor politice și cadrul său general anticorupție, au fost evidențiate și provocări, precum lipsa unui cadru legislativ privind activitatea de lobby și necesitatea sporirii transparenței. În cadrul sesiunii, participanții au discutat și despre constatările preliminare pentru Moldova în legătură cu noul indicator PII privind „Integritatea sistemelor de justiție și disciplină”, lansat de OCDE în februarie 2025.

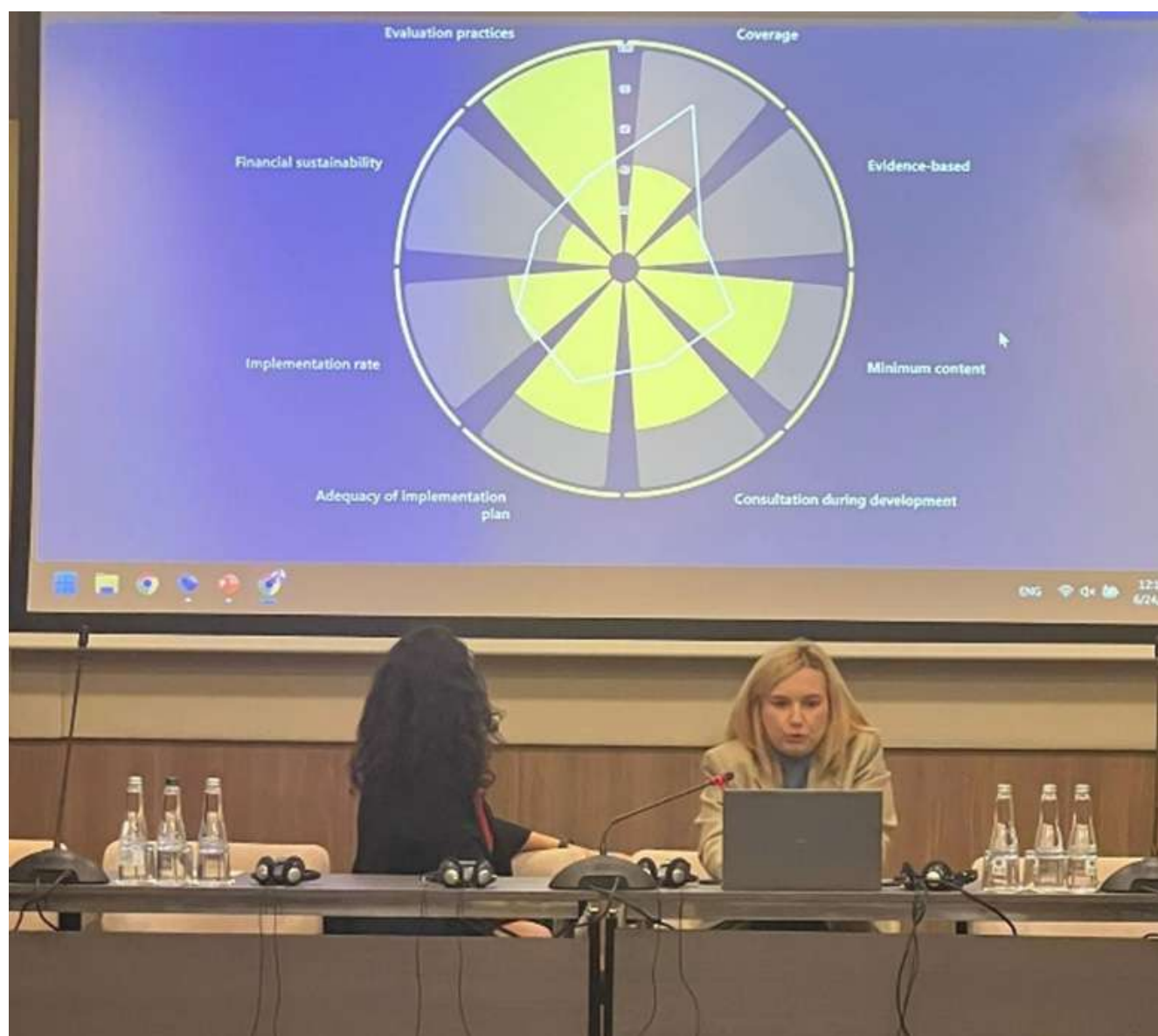
  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Combaterea dezinformării și consolidarea comunicării

Cea de-a treia sesiune a abordat problema presantă a manipulării și interferenței informațiilor străine, Moldova fiind o țintă cunoscută a acestor activități. Experții de la OCDE și de la Centrul pentru comunicare strategică și combaterea dezinformării din Moldova au făcut lumină asupra modului în care dezinformarea poate submina încrederea în sectorul justiției și în instituțiile democratice în general. Recomandarea 2024 a OCDE privind integritatea informațiilor a fost prezentată ca un cadru orientativ pentru consolidarea rezilienței în acest domeniu.

Sesiunea finală s-a concentrat pe strategii practice de comunicare menite să sprijine încrederea și transparența. Prezentarea OCDE privind modalitățile prin care instituțiile pot comunica mai eficient cu publicul, pot contracara dezinformarea și pot promova guvernarea participativă a fost completată de intervenția lui Daniel Vodă, purtător de cuvânt al Guvernului Republicii Moldova, care a oferit o perspectivă actuală asupra comunicării publice strategice. Aceasta a ilustrat în mod convingător angajamentele asumate de Republica Moldova în cadrul planului de acțiune 2023–2025 al Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă, în special în ceea ce privește noua lege privind accesul la informație și mecanismele de implicare a publicului.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Proiectul PPF, finanțat de UE, sprijină reforma contabilității în sectorul public din Republica Moldova printr-o serie de instruiți dedicate standardelor IPSAS

În perioada aprilie – iunie 2025, cu sprijinul proiectului finanțat de Uniunea Europeană „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în identificarea și pregătirea proiectelor aferente implementării Acordului de Asociere” (PPF), a continuat programul cuprinzător de instruire privind Standardele Internaționale de Contabilitate pentru Sectorul Public (IPSAS). Scopul instruirilor este consolidarea capacității tehnice a Ministerului Finanțelor și a Curții de Conturi din Republica Moldova.

În cadrul acestei serii de instruiți au fost abordate următoarele standarde: IPSAS 12 – Stocuri, IPSAS 45 – Imobilizări corporale,

IPSAS 31 – Active necorporale, IPSAS 39 – Beneficiile angajaților și IPSAS 42 – Beneficii sociale.

La toate sesiunile au participat funcționari din Direcțiile Metodologie și Raportare a Direcției generale Trezoreria de Stat a Ministerului Finanțelor, precum și funcționari de la Curtea de Conturi.

Instruirile au fost susținute de experții proiectului PPF, Irina Grigoryan și Eugenia Busmachi, combinând prezentarea teoretică cu exerciții practice, în sprijinul reformei continue a contabilității în sectorul public din Moldova.

Moldova și UE consolidează dialogul strategic privind reformele în cadrul celei de-a 9-a reuniuni a Subcomitetului de asociere privind Clusterul 1

Cu sprijinul proiectului „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în identificarea și pregătirea proiectelor aferente implementării Acordului de Asociere” (PPF), finanțat de Uniunea Europeană, a fost organizată cea de-a 9-a reuniune a Subcomitetului de asociere privind dialogul

economic, managementul finanțelor publice, serviciile financiare, statistica și cooperarea financiară cu prevederi antifraudă (Clusterul 1). Evenimentul s-a desfășurat în format hibrid, reunind oficiali din Chișinău și Bruxelles.

La eveniment au participat reprezentanți ai Comisiei Europene, Delegației UE în Republica Moldova, precum și ai instituțiilor naționale, inclusiv Banca Națională a Moldovei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Biroul Național de Statistică și alte autorități-cheie implicate în implementarea Acordului de Asociere și în susținerea agendei de reforme a Republicii Moldova.

Evenimentul a fost deschis de ministrul Finanțelor, Victoria Belous, și moderat de secretarul general adjunct al Ministerului Finanțelor, Ana Luca. Discuțiile au concentrat pe perspectivele macroeconomice și fiscale ale Moldovei, în contextul noului cadru de guvernare economică al UE. Au fost prezentate evoluții recente în politicile fiscale, mobilizarea veniturilor din taxe și

execuția investițiilor publice, precum și actualizări privind suportul oferit de UE pentru Planul de Creștere și asistența pentru sectorul energetic.

O parte esențială a agendei a vizat progresele înregistrate în cadrul Programului de Reformă Economică și angajamentele structurale asumate de Republica Moldova. Dialogul a abordat priorități-cheie precum promovarea investițiilor, politica industrială, măsuri pentru piața muncii, reforma întreprinderilor de stat și stabilitatea sectorului financiar. Discuțiile au inclus și subiecte prioritare precum armonizarea reglementărilor europene și consolidarea independenței Băncii Naționale a Moldovei.

Reuniunea s-a încheiat prin conturarea pașilor următori în dialogul și cooperarea economică dintre UE și Republica Moldova.

Îmbunătățirea planificării investițiilor publice: perspective din țări similare

Desfășurat în perioada 3–4 aprilie 2025 la Chișinău, atelierul de lucru „Îmbunătățirea planificării investițiilor publice: perspective din țări similare” a fost organizat de Proiectul „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în identificarea și pregătirea

proiectelor aferente implementării Acordului de Asociere” (PPF), finanțat de Uniunea Europeană, în parteneriat cu Ministerul Finanțelor și în coordonare cu Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova.

Evenimentul a reunit circa 100 de participanți din instituții publice din Moldova, ambasade ale statelor membre ale UE, instituții financiare internaționale, parteneri de dezvoltare și universități.

În cadrul atelierului au fost prezentate bune practici și lecții învățate cu privire la dezvoltarea anumitor sisteme eficiente de planificare a investițiilor publice. Ministerul Finanțelor din Republica Moldova a prezentat reforma recentă a cadrului său național, și a beneficiat de oportunitatea de a învăța din experiența altor țări – Armenia, Georgia și Muntenegru. Discuțiile s-au axat pe elementele-cheie ale unui sistem eficient de planificare a investițiilor publice.

Atelierul a inclus prezentările celor patru țări menționate mai sus, urmate de o sesiune de discuții susținută de un panel format din: Svetlana Cerovic, reprezentantă rezidentă a Fondului Monetar Internațional (FMI); Julda Kielyte, coordonatoare pentru Creștere Competitivă și Incluzivă în cadrul Delegației UE în Moldova; Alberto Carlei, șeful Reprezentanței Băncii Europene de Investiții (BEI) în Moldova; Catarina Björlin Hansen, șefa Oficiului Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) în Moldova; precum și experții Proiectului PPF: Gnel Sedrakyan, Irina Grigoryan și Mandeep Bains. Atelierul a fost moderat de Ion Gumene, secretarul de stat al Ministerului

Finanțelor, și Yiannis Hadziyiannakis, liderul echipei proiectului PPF.

Evenimentul a fost deschis de Ion Gumene și Magdalena Müller-Uri, șefa Secției Cooperare a Delegației UE. În intervenția sa, doamna Müller-Uri a subliniat importanța investițiilor publice pentru creșterea economică pe termen lung și a evidențiat necesitatea unui sistem solid de planificare a investițiilor, care să asigure utilizarea eficientă a resurselor financiare semnificative puse la dispoziția Republicii Moldova.

În prima zi au fost prezentate cazurile Republicii Moldova și Armeniei. Viorel Pana, șeful Direcției investiții din cadrul Ministerului Finanțelor, a prezentat noul cadru de planificare a investițiilor publice al Republicii Moldova, urmat de o demonstrație a modulului IT pentru evaluarea proiectelor, susținută de expertul PPF Leonidas Crisciunas. Acest modul este o parte componentă a suportului oferit de proiectul PPF pentru digitalizarea procesului de depunere și evaluare a proiectelor de investiții publice. Garik Petrosyan, șeful Direcției

investiții publice din cadrul Ministerului Finanțelor al Armeniei, a prezentat sistemul de planificare a investițiilor din Armenia, precum și reformele planificate și în curs de implementare.

Cea de-a doua zi a inclus prezentările lui Branko Nilević, șeful Departamentului managementul investițiilor publice din cadrul Ministerului Finanțelor din Muntenegru, și Tinatin Gugava, specialist principal în cadrul Direcției politică bugetară a Ministerului Finanțelor din Georgia. Ambii vorbitori au prezentat abordările naționale privind planificarea investițiilor publice.

Discuțiile în panel și sesiunile de întrebări și răspunsuri desfășurate pe parcursul celor două zile au completat prezentările, facilitând schimbul de perspective și interacțiunea cu participanții.

Atelierul a oferit Republicii Moldova perspective valoroase din partea țărilor similare, contribuind la consolidarea proceselor de planificare a investițiilor și pregătind terenul pentru investiții publice mai eficiente și cu impact.

Consolidarea capacităților privind soldul bugetar structural în Republica Moldova

În perioada 4–5 iunie 2025, Proiectul „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în identificarea și pregătirea proiectelor aferente implementării Acordului de Asociere” (PPF), finanțat de Uniunea Europeană, a organizat un atelier de lucru dedicat soldului bugetar structural – un indicator important pentru evaluarea poziției politicii fiscale a țării.

Atelierul a fost organizat în cadrul Componentei 7 a Proiectului PPF, care oferă suport Ministerului Finanțelor în dezvoltarea procesului de elaborare a Programului de Reformă Economică (PRE) în Republica Moldova. De la obținerea statutului de țară candidată la UE în 2022, Moldova a remis două ediții ale PRE – cea mai recentă în ianuarie 2025, cu asistența echipei Proiectului PPF. PRE oferă proiecții macroeconomice și bugetare pe termen mediu, planuri bugetare și rapoarte de progres privind implementarea recomandărilor UE.

Atelierul a reunit reprezentanți ai Direcției generale datorie publică și ai Direcției generale politici și sinteza bugetară din cadrul Ministerului Finanțelor, precum și specialiști ai Direcției analiză și prognoze macroeconomice din cadrul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Pe parcursul celor două zile, participanții au fost implicați în sesiuni teoretice și practice axate pe conceptul și calculul soldului bugetar structural, în conformitate cu metodologia UE. Agenda a inclus teme precum evoluția regulilor fiscale europene, metodele de estimare a PIB-ului potențial, calculul coeficientului de semi-elasticitate în Excel și interpretarea indicatorilor pentru evaluarea politicii fiscale.

Atelierul a fost susținut de experții Proiectului PPF Dragan Tevdovski, Konstantinos Kyriakopoulos și Eugenia Busmachiu.

Restabilirea încrederii în justiție: Integritatea devine criteriul-cheie în justiția moldovenească

Cu sprijinul solid al Uniunii Europene, Republica Moldova face pași decisivi pentru a recâștiga încrederea publicului în sistemul său de justiție. Un reper esențial în acest efort este activitatea Comisiei Independente de Evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, cunoscută și sub numele de Comisia Pre-Vetting, care a evaluat riguros integritatea candidaților la funcțiile din organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor – Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) și Consiliul Superior al Procurorilor (CSP).

Un filtru de integritate fără precedent

De la lansare, Comisia Pre-Vetting a evaluat un total de 69 de candidați, inclusiv judecători, procurori, avocați și reprezentanți ai societății civile. Fiecare candidat a fost supus unui proces amplu de verificare, axat pe integritatea etică și financiară, conform celor mai bune practici internaționale și standardelor europene.

Rezultatele sunt elocvente:

- Doar 33% dintre candidați au promovat evaluarea inițială;
- 31 de candidați au picat evaluarea pe fond, mulți dintre ei fiind identificați cu probleme serioase de integritate, incompatibile cu ocuparea unor funcții de conducere în justiție;
- 28 de candidați au contestat deciziile inițiale, iar în 22 de cazuri, apelurile au fost admise, ceea ce dovedește respectarea principiului echității procedurale.

Un proces transparent, echitabil și responsabil

Metodologia Comisiei a fost una detaliată și transparentă. Candidații au avut oportunitatea să aducă clarificări și să depună contestații. În total, 22 de persoane au trecut prin evaluări reluate sau chiar prin a doua rundă de reevaluare. Totuși, doar 2 candidați au promovat această etapă – o dovadă clară a standardelor ridicate de integritate aplicate.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Comisia Pre-Vetting își desfășoară activitatea independent, însă beneficiază de asistență financiară și tehnică din partea Uniunii Europene, inclusiv prin participarea unor experți internaționali. Această susținere reflectă angajamentul ferm al UE de a sprijini Republica Moldova în construirea unui stat de drept autentic.

Impact și perspective

Procesul riguros de evaluare a împiedicat accesarea în funcții a persoanelor cu probleme de integritate, reducând riscurile de influență politică și corupție în sistemul de justiție. În același timp, a fost transmis un mesaj ferm: integritatea nu este negociabilă.

Restart pentru integritate: Comisia de evaluare a procurorilor reia audierile cu sprijinul UE

Cu sprijinul Uniunii Europene, Comisia de evaluare a procurorilor și-a reluat activitatea în aprilie 2025, după o pauză cauzată de suspendarea finanțării din partea Statelor Unite în luna ianuarie. Mai exact, în iunie curent, Comisia a început audierile procurorilor din cadrul Procuraturii Anticorupție (PA). Printre cei audiați se regăsește și conducerea PA: Procurorul-șef interimar Marcel Dumbravan, precum și adjuncții interimari Mariana Leahu și Octavian Iachimovschi. Toți au fost evaluați din perspectiva integrității etice și financiare.

Mai mulți procurori evaluați au vorbit despre proces și despre experiența lor.

„Evaluarea a fost o procedură destul de complicată. Îndemn colegii să aibă răbdare. Au fost anumite chestiuni care au făcut ca această perioadă să fie mai îndelungată. Aștept Comisia să finalizeze procesul cât mai repede, deoarece pune presiune asupra fiecărui procuror. Odată cu finalizarea acestei proceduri, sper că Procuratura Anticorupție va fi funcțională, procurorii vor avea salariu decent și vor lucra eficient și în folosul statului”,

a spus Octavian Iachimovschi.

Procurorul Alexandru Cernei din cadrul Procuraturii Anticorupție a completat că

„acest exercițiu a fost o experiență pentru cei implicați în evaluare”.

„Este de apreciat efortul depus de membrii comisiei și membrii secretariatului, deoarece a fost examinat un volum foarte mare de informații. Pentru a lua decizii corecte și obiective, este necesar de a avea experiență într-un domenii variate, nu doar cel financiar. Și este nevoie de foarte mult profesionalism”,

a menționat el.

Ritmul audierilor publice ale procurorilor din cadrul PA va crește în următoarele săptămâni, fiind planificate 8-10 audieri suplimentare în luna iulie. Comisia a contactat 369 de autorități, instituții financiar-bancare și agenți economici pentru a verifica etica și integritatea financiară a procurorilor evaluați. Colaborând cu aceste instituții, Comisia urmărește identificarea riscurilor care ar putea afecta reputația și integritatea sistemului judiciar, contribuind astfel la consolidarea încrederii publice și la dezvoltarea unei procuraturi responsabile și profesionale.

De asemenea, în mai 2025, Comisia a lansat evaluarea externă a procurorilor din Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, precum și a conducerii Procuraturii Generale. Au fost notificați 88 de procurori, care au transmis deja documentația necesară, inclusiv declarațiile de avere și interese pentru ultimii cinci ani, lista rudelor apropiate din sistemul judiciar și un chestionar de etică și integritate.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Consolidarea răspunsurilor transfrontaliere la criminalitatea gravă și organizată

Criminalitatea gravă și organizată rămâne una dintre cele mai presante provocări în domeniul securității, [atât în Europa, cât și în vecinătatea acesteia](#), rețelele criminale operând din ce în ce mai mult dincolo de frontiere și regiuni. Pentru a face față acestei amenințări în continuă evoluție,

ofițerii moldoveni de aplicare a legii s-au alăturat colegilor lor din Balcanii de Vest și din țările Parteneriatului Estic, participând la un atelier operațional specializat organizat la sediul Europol din Haga, în perioada 24-25 aprilie 2025.

Desfășurată în cadrul proiectelor [TOPCOP](#) și [WB PaCT](#), finanțate de UE prin rețeaua de sprijin EMPACT, formarea de două zile a contribuit la îmbunătățirea capacității participanților de a planifica, coordona și raporta acțiunile operaționale [EMPACT](#) – mecanismul-cheie al UE pentru acțiuni

comune împotriva zonelor de criminalitate prioritare. Ofițerii moldoveni și-au consolidat competențele în coordonarea operațională și cooperarea transfrontalieră, asigurându-se că eforturile naționale sunt aliniate la prioritățile de securitate ale UE.

Prin intermediul exercițiilor bazate pe cazuri reale și al schimburilor de experiență, formarea a contribuit la îmbunătățirea pregătirii operaționale a Moldovei în combaterea activităților infracționale complexe, de la traficul de droguri la

criminalitatea organizată contra proprietății. Inițiativa a promovat, totodată, parteneriate operaționale durabile, consolidând integrarea Moldovei în comunitatea europeană de securitate, în sens larg.

Proiectul de Twinning al UE privind migrația și azilul a fost lansat în Republica Moldova

Proiectul de înfrățire instituțională (Twinning) „Consolidarea capacităților Inspectoratului General pentru Migrație pentru punerea în aplicare a legislației privind gestionarea migrației și a azilului în conformitate cu acquis-ul UE” a demarat oficial la data de 1 aprilie 2025, marcând un moment esențial în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova. Proiectul, finanțat de Uniunea Europeană, este implementat de un consorțiu de experți din Suedia, România și Grecia și are ca scop consolidarea capacităților legislative, instituționale și operaționale ale Moldovei, în conformitate cu Capitolul 24 din acquis-ul UE – Justiție, libertate și securitate.

Lansarea oficială a proiectului a avut loc în cadrul unui eveniment de nivel înalt organizat la Chișinău, pe 11 iunie 2025, cu participarea principalilor actori instituționali naționali și internaționali. Printre vorbitori s-au numărat dna Diana Salcuțan – Secretar de Stat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, E.S. Jānis Mažeiks – Ambasadorul UE în Republica Moldova, E.S. Katarina Fried – Ambasadoarea Suediei și dl Alexandru Moșgoreanu – Ministru plenipotențiar al României. Oficialii prezenți și-au reafirmat sprijinul ferm pentru parcursul european al Republicii Moldova și au subliniat importanța strategică a acestui proiect.

La eveniment au fost prezenți reprezentanți ai Delegației UE, ai ambasadelor străine și ai organizațiilor internaționale precum UNHCR, OIM, Banca Mondială, EUBAM și GS Foundation, precum și ai autorităților publice din Republica Moldova, printre care Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Sănătății, Agenția pentru Relații Interetnice

și Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Un moment important al proiectului a fost evaluarea mecanismului de implementare a acquis-ului UE în domeniul migrației legale, desfășurată în perioada 2-6 iunie de către experții Viorica Prioteasa și Cătălin Grusuzache, din cadrul Inspectoratului

General pentru Imigrări din România. Aceștia au analizat nivelul de aliniere a legislației Moldovei cu directivele europene cheie (inclusiv Directiva 2024/1233 privind permisul unic, Directiva 2021/1883 privind condițiile de intrare și de ședere, Directiva 2014/66 privind transferul în cadrul aceleiași companii și Directiva 2024/36 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit) și au formulat recomandări adaptate contextului național.

În aceeași dinamică pozitivă, între 23-27 iunie a avut loc evaluarea capacității operaționale a sistemului de azil, realizată

de experții Costin Neacșu și Marius Bălan (IGI România). Activitatea a inclus evaluarea etapelor de procesare a cererilor de azil, a procedurilor standard de operare (SOP-uri), a personalului, a infrastructurii, a sistemelor IT și a coordonării cu instanțele de judecată.

Prin evaluările realizate și recomandările formulate, proiectul își propune să contribuie la consolidarea unui sistem de migrație și azil eficient și rezilient în Republica Moldova, elaborat în conformitate cu standardele europene și inspirat din cele mai bune practici aplicate la nivelul UE.

Trei noi ministere de resort se angajează să piloteze bugetarea sensibilă la gen

Eforturile naționale de promovare a implementării bugetării sensibile la gen sunt consolidate prin implicarea unui număr tot mai mare de instituții de stat care își dezvoltă capacitățile și inițiază pilotarea acestui mecanism în cadrul unor programe bugetare selectate. Încă trei ministere de linie s-au alăturat acestor eforturi, reafirmând angajamentul Republicii Moldova față de politici publice mai incluzive și echitabile, acestea fiind Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și Ministerul Energiei.

Cu sprijinul continuu al UN Women Moldova, prin proiectul EVOLVE4GE finanțat de Uniunea Europeană, instituțiile publice își consolidează în mod constant capacitatea

de a asigura că bugetele și politicile reflectă nevoile reale ale tuturor cetățenilor.

De peste un an, în conformitate cu Circulara bugetară anuală emisă de Ministerul Finanțelor pentru anul fiscal 2025 – care stabilește cadrul necesar pentru integrarea egalității de gen în procesul de planificare bugetară – două ministere implementează deja bugetarea sensibilă la gen: Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerul Muncii și Protecției Sociale. În consecință, nouă subprograme bugetare din cadrul acestor două ministere au fost revizuite pentru a include obiective și indicatori sensibili la gen. Aceste modificări urmăresc reducerea inegalităților de gen în domeniile protecției sociale și al subvențiilor agricole, contribuind la politici publice mai echitabile și mai eficiente.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Cele cinci ministere pilot au beneficiat de asistență tehnică personalizată, menită să aprofundeze înțelegerea practică a instrumentelor de bugetare sensibilă la gen (BSG), precum și de ateliere practice axate pe realizarea evaluărilor de impact de gen ex-ante și ex-post ale politicilor și programelor.

Pentru a sprijini instituționalizarea mecanismelor de egalitate de gen în structurile guvernamentale, UN Women Moldova, în cadrul proiectului EVOLVE4GE, finanțat de Uniunea Europeană, continuă să echipeze funcționarii publici cu abilitățile și instrumentele necesare pentru a aplica perspectiva de gen în procesele de planificare și bugetare. Peste 50 de reprezentanți și reprezentante a/ale ministerelor, Curții de Conturi, Inspectoratului Fiscal și Cămarilor de Stat și-au consolidat cunoștințele privind aplicarea bugetării sensibile la gen.

Subliniind rolul esențial al mecanismelor naționale pentru egalitatea de gen, sub coordonarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, 30 de Unități Gender din cadrul a 13 ministere și-au consolidat cunoștințele instituționale privind bugetarea sensibilă la gen. O unitate gender reprezintă un specialist abilitat sau specialist abilitată cu funcții de promovare a egalității între femei și bărbați în instituția în care activează.

Această inițiativă urmărește promovarea unei abordări mai coerente și coordonate în integrarea egalității de gen în ciclurile de planificare, bugetare și monitorizare, precum și fortificarea responsabilității instituționale față de angajamentele naționale privind egalitatea de gen.

Uniunea Europeană sprijină vettingul pentru a consolida încrederea cetățenilor în justiția din Republica Moldova

În luna iunie, Comisarul European pentru Democrație, Justiție și Statul de Drept, Michael McGrath, a efectuat o vizită oficială la Chișinău, în cadrul căreia a reafirmat sprijinul Uniunii Europene pentru reforma justiției din Republica Moldova. Oficialul european a evidențiat importanța esențială a procesului de vetting în consolidarea statului de drept și a încrederii publice în sistemul judiciar.

În discuțiile purtate cu membrii comisiilor de evaluare externă a integrității judecătorilor

și procurorilor, comisarul McGrath a subliniat rolul esențial al acestor structuri independente în transformarea durabilă a justiției și a reiterat sprijinul constant al UE pentru un proces de vetting **credibil, echitabil și independent**.

„Un sistem de justiție în care cetățenii pot avea încredere reprezintă o condiție fundamentală pentru democrație, dezvoltare și apropierea de valorile europene”,

a declarat comisarul McGrath.

Doi ani de vetting pentru judecători: un proces dificil, dar necesar

Pe 15 iunie 2025, Comisia de Evaluare a Judecătorilor a marcat doi ani de activitate. Instituită de Parlament, Comisia este alcătuită din șase experți naționali și internaționali și are mandatul de a evalua integritatea etică și financiară a anumitor categorii de judecători.

În această perioadă, prin filtrul Comisiei au trecut 180 de judecători în funcție și

candidați la funcții de judecător. Din acest total, 60 au ales să demisioneze sau să se retragă din concursuri înainte de începerea evaluării, 89 de evaluări au fost finalizate, iar 27 sunt în desfășurare.

În etapa următoare, eforturile Comisiei se vor concentra pe evaluarea candidaților la funcțiile vacante din sistemul judecătoresc.

Cu ocazia aniversării celor doi ani de activitate, președintele Comisiei de Evaluare a Judecătorilor, Scott Bales — fost președinte al Curții Supreme din Arizona — a oferit un interviu postului *Deutsche Welle*, în care a reflectat asupra parcursului vetting-ului judecătorilor:

„La sosirea mea în Moldova, am sesizat o profundă îngrijorare din partea societății în legătură cu starea justiției. După doi ani de activitate, pot spune că sunt impresionat de determinarea acestei țări de a reforma în mod real acest sector. Cred că sistemul începe să recâștige încrederea cetățenilor – inclusiv datorită implicării unor judecători care au înțeles cât de importantă este credibilitatea instituțională.”

ECONOMIE ȘI DEZVOLTAREA AFACERII

Uniunea Europeană și Guvernul Republicii Moldova susțin 80 de afaceri locale cu granturi în valoare totală de peste 22 milioane de lei

80 de companii din Republica Moldova au primit granturi în valoare totală de 22,3 milioane de lei, ceea ce va genera investiții în economie de peste 42,1 milioane de lei. Fondurile vor fi utilizate pentru achiziția de echipamente performante și digitalizarea

proceselor. În final, această susținere financiară se traduce în afaceri mai competitive, locuri de muncă mai bine plătite și oportunități mai mari pentru cetățenii din întreaga țară.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Sprijinul vine din partea Guvernului Republicii Moldova, care oferă 16,3 milioane de lei pentru 48 de companii. Uniunea Europeană susține alte 29 de companii cu 4,9 milioane de lei, prin proiectul „Uniunea Europeană pentru întreprinderile mici și mijlocii”.

Totodată, alte 3 companii sunt sprijinite cu 1,1 milioane de lei, prin Programul de sprijin al micilor producători, parte a inițiativei „EU4Moldova: Comunități Locale”, finanțat de UE și Guvernul Germaniei.

În prezent, în cadrul acestor companii lucrează 375 de angajați. Cu ajutorul granturilor, vor fi create cel puțin 328 de locuri noi de muncă.

Vorbind despre parcursul antreprenorilor locali și eforturile de a-i sprijini, Vadim Codreanu, directorul ODA, a evidențiat angajamentul instituției de a susține transformarea ideilor curajoase în realități economice durabile:

Menționăm că, de la începutul anului, 300 de companii au primit granturi prin intermediul ODA, în valoare totală de 120,8 milioane de lei. Acest sprijin financiar va genera investiții de peste 232 milioane de lei în economia Republicii Moldova.

Dintre acestea, 210 sunt finanțate din bugetul de stat, 83 beneficiază de sprijin financiar din partea Uniunii Europene prin proiectul „Uniunea Europeană pentru întreprinderile Mici și Mijlocii”, iar patru companii au fost finanțate din sursele Grupului Băncii Mondiale. De asemenea 3 companii sunt sprijinite prin programului „EU4Moldova: Comunități Locale”, finanțat de Uniunea Europeană, guvernele Germaniei, Austriei și Poloniei și implementat de către GIZ, ADA și SFPL în Moldova.

EU4Moldova Rezilientă: Granturi pentru 19 întreprinderi agricole din mediul rural

Nouăsprezece întreprinderi mici și mijlocii din sectorul agroalimentar, care își desfășoară activitatea în mediul rural, au obținut granturi de până la 383 de mii de lei fiecare pentru a-și moderniza procesele de producție. Sprijinul financiar este acordat de Uniunea Europeană prin intermediul proiectului „EU4Moldova Rezilientă: Stat sigur, comunități puternice”, implementat de Solidarity Fund PL în Moldova.

Întreprinderile selectate activează în domenii variate, precum prelucrarea fructelor și legumelor, producția și conservarea cărnii, fabricarea uleiurilor și produselor lactate, brutărie, panificație, precum și producerea de dulciuri, sucuri și alte produse agroalimentare. Acestea vor beneficia de fonduri pentru achiziționarea, instalarea și punerea în funcțiune a echipamentelor care le vor permite să transforme materiile prime

și produsele semiprocesate în produse finite.

Granturile vor facilita modernizarea liniilor de producție, inclusiv prin dotarea cu echipamente frigorifice, cuptoare, prese de ulei, linii de ambalare și etichetare, precum și utilaje pentru procesare și depozitare. Această intervenție are drept scop dezvoltarea capacităților de producție ale IMM-urilor și creșterea rezilienței economice la nivel local.

Menționăm că procesul de selecție a agenților economici a fost realizat în baza unui apel deschis, organizat în două etape. În luna februarie 2025 au fost desemnați primii zece beneficiari de granturi, iar în luna iunie a aceluiași an au fost selectate alte nouă întreprinderi.

Bugetul total al acestui apel de propuneri de proiecte este de aproximativ 7,3 milioane de lei.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

De la biroul de avocat la atelierele de prelucrare a lemnului: povestea unui tânăr antreprenor din Călărași, susținut de Uniunea Europeană

În inima orașului Călărași, acolo unde tradiția meșteșugului se împletește cu visurile tinerilor antreprenori, a prins viață compania „RUSLEMNTRANS”. Fondată în 2024 de către Ion Rusu, afacerea oferă servicii de tăiere,

rindeluire și prelucrare a lemnului, precum și fabricarea de furnire și panouri din lemn. Cu toate că Ion are pregătire juridică, destinul său profesional a luat o turnură neașteptată, dar profund motivată de pasiune.

„Deși provin din domeniul juridic, am ales să urmez o pasiune din copilărie – lucrul cu lemnul. Astăzi, acest vis a devenit realitate”,

***spune antreprenorul,
cu emoție și mândrie.***

Transformarea visului în realitate a fost posibilă și datorită sprijinului financiar oferit de Uniunea Europeană, care i-a

permis să achiziționeze utilaje esențiale pentru dezvoltarea afacerii: un stivuitor, un despicător de lemn și un transpalet. Prin Programul „Start pentru Tineri”, gestionat de Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, Ion Rusu a beneficiat de un grant în valoare de peste 180 000 lei, contribuind astfel la o investiție totală de peste 300 000 lei în economia locală.

Ion Rusu este unul dintre cei 29 de antreprenori desemnați la începutul lunii iunie drept beneficiari de granturi susținute direct de Uniunea Europeană cu o contribuție de 4,9 milioane de lei, prin proiectul „Uniunea Europeană pentru întreprinderile mici și mijlocii”.

Prin astfel de istorii de succes, Uniunea Europeană contribuie la o Moldovă mai prosperă, în care inițiativa, curajul și sprijinul corect devin fundamentele unei economii moderne și competitive.

„Vreau să creez un atelier modern, în care să ofer servicii de calitate și să extind capacitatea de producție. Acum, cu aceste echipamente, am făcut un pas mare înainte”,

explică Ion în videoclipul documentar realizat despre activitatea sa.

Planul de creștere economică pentru Republica Moldova – analizat în dialog cu mass-media

Pe 13 mai 2025, Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, în parteneriat cu IPRE, AO „Institutum Virtutes Civilis” și Fundația „Friedrich Ebert” Moldova, a organizat un club de presă intitulat „Planul de creștere economică pentru Republica Moldova: între așteptări și implementare – ce trebuie de urmărit?”. Evenimentul a adus în atenție prioritățile economice ale Republicii Moldova, analizând Planul de Creștere și responsabilitățile instituțiilor publice și ale societății civile.

Reamintim, pe 9 mai, la Chișinău, a fost semnat Acordul privind Planul de Creștere, în valoare de 1,9 miliarde de euro, de către comisarul europeană Marta Kos și primul-ministrul Dorin Recean. Inițiativa Comisiei Europene, lansată în octombrie 2024, vizează sprijin financiar și tehnic prin trei piloni: creșterea asistenței financiare, extinderea accesului la piața unică a UE și susținerea reformelor socio-economice.

În deschiderea evenimentului, Julda Kielyte, lideră de echipă pentru creștere competitivă și incluzivă în cadrul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, a declarat:

„Semnarea Acordului privind Facilitatea Planului de Creștere, în cadrul vizitei oficiale a comisarei Kos, marchează un moment

semnificativ. Acest acord va permite ca fondurile Uniunii Europene să acționeze drept catalizator pentru atragerea de investiții suplimentare din partea instituțiilor financiare internaționale și a sectorului privat – consolidând astfel tranziția Republicii Moldova către o economie rezilientă, competitivă și

Împreună mai puternici

inclusivă. Planul de Creștere reprezintă un pilon esențial al strategiei Uniunii Europene privind extinderea și vecinătatea, având ca obiectiv promovarea stabilității regionale și a dezvoltării durabile. El urmărește accelerarea creșterii economice a Republicii Moldova, promovarea convergenței socio-economice cu Uniunea Europeană și sprijinirea adoptării reformelor structurale esențiale. Totodată, Planul facilitează integrarea progresivă a Moldovei în Piața Unică a UE, chiar înainte de aderarea formală”

Liliana Palihovici, președinta AO „Institutum Virtutes Civilis”, a evidențiat rolul Agendei de reforme aprobate pe 7 mai, care include politici pentru dezvoltarea capitalului uman, incluziunea pe piața muncii și modernizarea administrației publice. Ea a accentuat necesitatea extinderii serviciilor sociale și îmbunătățirii standardelor pentru grupurile vulnerabile.

Adrian Lupușor, director executiv „Expert-Grup”, a menționat că Planul și Agenda de reforme trebuie să catalizeze un nou model economic bazat pe valoare adăugată. El a pledat pentru măsuri de sprijinire a mediului de afaceri, creșterea nivelului tehnologic

al producției și consolidarea infrastructurii calității și a pieței de capital.

Stanislav Ghilețchi, director adjunct IPRE, a apreciat concentrarea proiectelor investiționale pe domenii cheie, precum energia sau dezvoltarea regională. Totuși, a avertizat asupra includerii unor proiecte cu valoare adăugată redusă și lipsa analizelor de impact riguroase.

Discuțiile din cadrul clubului de presă au reconfirmat importanța consolidării cooperării dintre autoritățile publice, societatea civilă și partenerii internaționali pentru a transforma prioritățile economice în rezultate concrete, sustenabile și aliniate cu obiectivele de integrare europeană.

Clubul de presă s-a desfășurat în cadrul proiectului „Societatea Civilă pentru Integrarea Europeană”, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Fundația „Friedrich Ebert” Moldova, care este implementat de către Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, în calitate de partener principal, în parteneriat cu Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), AO Institutum Virtutes Civilis (IVC) și Fundația „Friedrich Ebert” Moldova. Detalii despre proiect pe: <https://euromonitor.md/ro>

UE și UNIDO sprijină dezvoltarea sectorului agroalimentar din Moldova printr-un amplu program de instruire și consultanță

Pe 17 iunie, Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO), în parteneriat cu Uniunea Europeană (UE), a lansat primul modul de instruire în cadrul *Programului de consolidare a capacităților și de punere în aplicare a standardelor europene de calitate în domeniul agroalimentar*.

Publicul țintă al programului îl constituie companiile care activează în sectorul agroalimentar, în special cele interesate de creșterea nivelului de conformitate cu standardele UE pentru produse de origine animală și vegetală. Scopul este de a oferi acestor entități o bază solidă pentru a-și consolida poziția pe piața internă și pentru a accesa cu succes piețele internaționale, cu respect față de sănătatea consumatorilor, bunăstarea animalelor și protecția mediului.

Primul modul, cu tema „Implementarea sistemului HACCP” (Hazard Analysis and Critical Control Points/ Analiza Riscurilor și Punctelor Critice de Control), a fost primit cu interes crescut de către participanți, reunind 45 de specialiști din 35 de companii autohtone. Printre acestea se numără producători și procesatori de carne, lapte, ouă, pește, precum și firme din domeniul produselor alimentare vegetale și de panificație.

Sistemul HACCP este o metodă preventivă folosită pentru identificarea și controlul pericolelor ce pot afecta siguranța alimentelor, de la materia primă până la produsul final. Implementarea acestuia ajută companiile să prevină contaminările, să reducă riscurile de retragere a produselor

de pe piață și să evite pierderile financiare. Programul UNIDO vine astfel în sprijinul celor care își doresc să alinieze practicile interne la standardele internaționale, în mod sustenabil și eficient.

Până la finele anului 2025, participanții la program vor beneficia de șapte module de instruire, sesiuni de coaching individualizat și consultanță din partea experților locali și internaționali, menite să sprijine îmbunătățirea proceselor de producție, a controlului calității, siguranței alimentare și planificării afacerii.

Tematicile de instruire acoperă toate aspectele relevante pentru conformarea cu normele UE: de la cultura siguranței alimentare, gestionarea crizelor, monitorizarea mediului, etichetare și ambalare, trasabilitate,

la programe de autocontrol pentru microorganisme patogene. Alte subiecte vizează verificarea calității laptelui crud, controlul contaminanților și reziduurilor, cerințele de mediu și bunăstarea animalelor, gestionarea deșeurilor, precum și aspecte metrologice și de reglementare.

Programul este parte a proiectului UE-UNIDO „Îmbunătățirea conformității cu standardele prin creșterea capacităților naționale de monitorizare a reziduurilor”. Inițiativa vine într-un moment strategic pentru industria agroalimentară din Moldova, oferind companiilor locale instrumentele necesare pentru a deveni competitive, responsabile și pregătite pentru extinderea pe piețele internaționale.

13 femei antreprenoare din Edineț și Strășeni au primit sprijin financiar prin programul EU4Moldova: Comunități Locale

Pe 20 iunie, 13 femei antreprenoare din raioanele Edineț și Strășeni au fost premiate cu granturi de investiții în cadrul unei ceremonii organizate în cadrul programului

EU4Moldova: Comunități Locale. Evenimentul a marcat un nou pas important în procesul de consolidare a independenței economice a femeilor din zonele rurale și semiurbane ale Republicii Moldova.

Antreprenoarele selectate au primit granturi în valoare de până la 2.000 de euro per proiect, acordate în urma unui concurs deschis, conceput pentru a sprijini și extinde afacerile conduse de femei. Inițiativa urmărește să stimuleze oportunitățile economice locale, să consolideze competențele antreprenoriale și să contribuie la diversificarea economiei rurale.

Proiectele susținute acoperă o gamă variată de domenii, precum digitalizarea agriculturii, turismul rural, apicultura, procesarea și promovarea produselor alimentare locale, servicii de frumusețe și wellness, catering, design creativ, prelucrarea lemnului, confecționarea produselor metalice și altele.

Ilona Gruenewald, manageră de program în cadrul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, a subliniat rolul esențial al femeilor în dezvoltarea locală:

„Antreprenoarele pe care le susținem astăzi aduc o energie nouă în comunitățile lor, generează locuri de muncă, servicii și activități sociale și culturale – își suflecă mânecile nu doar pentru ele, ci și pentru un viitor mai bun pentru toți.”

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Evenimentul a inclus și o sesiune de discuții, unde participantele și-au împărtășit experiențele, provocările și aspirațiile, evidențiind contribuția lor tot mai importantă la dezvoltarea economică a regiunilor din care provin.

Lista completă a proiectelor susținute poate fi consultată aici: <https://tinyurl.com/yck96xty>

Programul de sprijin financiar a fost precedat de o serie de sesiuni de formare, desfășurate la începutul acestui an, la care au participat peste 60 de femei din Edineț, Strășeni și Leova. Acestea au beneficiat de instruiri dedicate în domenii precum accesarea fondurilor pentru afaceri, contabilitate și fiscalitate, precum și marketing și promovare.

Această inițiativă face parte din angajamentul mai larg al programului EU4Moldova: Comunități Locale de a promova egalitatea de gen, creșterea economică incluzivă și dezvoltarea regională durabilă în Republica Moldova.

Evenimentul a fost organizat în cadrul programului „EU4Moldova: Comunități Locale”, finanțat de Uniunea Europeană și guvernele Germaniei, Austriei și Poloniei, și implementat de GIZ, ADA și SFPL în Moldova.

La Cahul a fost inaugurat primul Centru oenologic din Republica Moldova, cu sprijinul UE și PNUD

Un nou spațiu dedicat excelenței în vinificație, cercetare și promovare a culturii vinului a fost inaugurat duminică, 11 mai, la Cahul. Situat în incinta Palatului de Cultură „Nicolae Botgros”, Centrul oenologic include o sală de degustare, un birou pentru colaboratori și un depozit pentru utilaje, menite să valorifice și să extindă potențialul vitivinicol al regiunii

de sud. Centrul oenologic este fondat de Clusterul Vinificație, finanțat de Uniunea Europeană prin intermediul programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie”, implementat de PNUD și UNICEF. Valoarea totală a investiției este de peste 153.500 de euro, inclusiv contribuția locală.

„Mulțumim UE și PNUD pentru suportul acordat în dezvoltarea municipiului și regiunii Cahul. Centrul Oenologic Cahul este un important punct de dezvoltare economică și turistică, care va contribui la dezvoltarea sectorului vitivinicol în Republica Moldova”,

**a spus Nicolae Dandiș,
primarul municipiului Cahul.**

Membrii Clusterului Vinificație și micii producători locali vor beneficia de multiple oportunități oferite de noul centru. Producătorii vor avea acces la echipamente moderne de vinificație, vor participa la cursuri, ateliere și seminare dedicate formării continue în vinificație, marketing și turism vitivinicol.

De asemenea, Centrul oenologic va contribui la dezvoltarea turismului regional prin organizarea de degustări, tururi și evenimente tematice.

„Vinificația e arta agriculturii. Viticultura și vinificația aduc împreună de sute, mii de ani, tradiția și inovația; mai mult decât atât - oamenii. Vinul reunește. Clusterul Vinificație și Centrul Oenologic sunt piatra de temelie pentru o colaborare și o dezvoltare armonioasă a ramurii vitivinicole din regiune, a relațiilor de prietenie, a ospitalității”,

**afirmă Nicolae Minciună,
managerul Clusterului Vinificație.**

Clusterul Vinificație este format din 22 de membri, incluzând producători de vinuri, autorități publice locale și instituții de învățământ și cercetare, fiind dedicat dezvoltării sectorului vinicol în regiunea Cahul.

Începând cu 2019, PNUD Moldova și partenerii săi - Uniunea Europeană, Suedia, Elveția, Marea Britanie - au susținut formarea

și dezvoltarea a 17 clustere, investind 4,8 milioane de dolari americani. Printre domeniile acoperite se numără: zootehnie, horticultură, turism și industrie.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

În 2024, nouă clustere din Republica Moldova au finalizat cu succes procesul de certificare

[illegible]

186

Factoringul Guvernamental – o soluție pentru resuscitarea sectorului agricol din Republica Moldova, analizată în cadrul unei mese rotunde organizate de către Expert-Grup

Pe 19 iunie 2025, Centrul Analitic Independent „Expert-Grup” a organizat masa rotundă „Factoringul Guvernamental – soluție pentru resuscitarea sectorului agricol din Republica Moldova”, reunind peste 60 de participanți: reprezentanți ai autorităților publice, sectorului bancar, societății civile, experți economici, lideri de opinie, agricultori și mass-media. Discuțiile s-au axat pe modalitățile prin care un mecanism de factoring guvernamental ar putea debloca lichiditățile din agricultură și consolida stabilitatea economică, în special în zonele rurale. În contextul crizelor recente

– inflație, efectele războiului din Ucraina, costuri crescute și acces limitat la finanțare – acest mecanism ar permite transformarea creanțelor bugetare în lichidități prin sistemul bancar, generând un potențial flux de 8–9 miliarde de lei în economie.

Secretara de stat a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Alexandra Șian, a subliniat deschiderea autorităților pentru dezvoltarea unor instrumente moderne de finanțare, precum factoringul, și colaborarea strânsă cu sectorul bancar și fermierii pentru creșterea rezilienței agriculturii.

Directorul executiv Expert-Grup, Adrian Lupușor, a menționat că TVA-ul trecut în cont reprezintă un activ valoros al fermierilor, iar statul are responsabilitatea de a permite valorificarea acestuia. Totodată, el a atras

atenția asupra cauzei principale – cota diferențiată a TVA în sectorul agroalimentar – și necesitatea unificării acesteia pentru a preveni acumularea de creanțe.

Alexandru Bădărău, directorul executiv al Asociației „Forța Fermierilor”, a prezentat nota de poziție privind mecanismul de factoring guvernamental drept soluție pentru resuscitarea sectorului agricol din Moldova, subliniind necesitatea aplicării rapide a acestuia, inspirat din practici europene, pentru a evita colapsul financiar al agricultorilor. Potrivit estimărilor prezentate, implementarea mecanismului ar aduce multiple beneficii: susținerea a circa 3.500 de exploatații agricole, salvarea a 50.000 de locuri de muncă rurale, creșterea PIB-ului cu 0,2–0,3%, stabilizarea exporturilor și încasări suplimentare la buget de 500–700 milioane lei anual.

Un alt subiect major a fost nevoia de consolidare a cadrului legal și digitalizarea procesului printr-un sistem electronic de urmărire a creanțelor, precum și

implicarea activă a sectorului bancar pentru operaționalizarea mecanismului.

Evenimentul s-a încheiat cu o sesiune de întrebări și răspunsuri, în care participanții au venit cu recomandări privind fezabilitatea și riscurile mecanismului propus. Nota integrală, cu toate detaliile și recomandările, este disponibilă pe link: euromonitor.md.

Evenimentul a fost organizat în cadrul proiectului „Societatea Civilă pentru Integrarea Europeană”, finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat de Fundația „Friedrich Ebert”, care este implementat de Centrul Analitic Independent Expert-Grup, în calitate de partener principal, în parteneriat cu Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), AO Institutum Virtutes Civilis (IVC) și Fundația „Friedrich Ebert”. Mai multe detalii despre proiect găsiți pe euromonitor.md

Reformarea cadrului legal al antreprenoriatului – priorități propuse

Pe 24 iunie 2025, Centrul Analitic Independent „Expert-Grup” a organizat o masă rotundă dedicată prezentării și dezbaterii [Avizului elaborat la proiectul noii Legi cu privire la antreprenoriat \(număr unic 345/MDED/2025\)](#). Evenimentul a avut loc în contextul lansării consultărilor publice de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED), care urmărește modernizarea legislației antreprenoriale

și consolidarea unui climat de afaceri competitiv și adaptat parcursului de integrare europeană.

Scopul reuniunii a fost discutarea constatărilor și propunerilor formulate în avizul realizat de Dumitru Pîntea, expert-asociat Expert-Grup, precum și evaluarea perspectivei aprobării unei legi moderne, coerente și funcționale, adaptate realităților mediului de afaceri din Republica Moldova.

Dorian Istratii, vicepreședintele Comisiei economie, buget și finanțe din Parlament, a subliniat că legislația trebuie să simplifice, nu să complice activitatea antreprenorială, mai ales în contextul angajamentului de a alinia întregul cadru normativ la standardele europene până în 2027. El a accentuat rolul esențial al dezbaterilor și consultărilor publice în evitarea unor reforme grăbite și insuficient fundamentate.

Reprezentanții MDED au evidențiat necesitatea înlocuirii actualei Legi nr. 845/1992, considerată depășită și incoerentă. Victor Ciobanu, consultant principal în cadrul Direcției politici de dezvoltare a antreprenoriatului, a declarat că noul proiect nu schimbă radical regulile inițierii unei afaceri, dar propune o abordare clară, actualizată și favorabilă dezvoltării antreprenoriatului într-un cadru armonizat cu cerințele pieței unice europene.

Dumitru Pîntea a subliniat importanța unui proces legislativ temeinic, bazat pe analiza integrată a întregului cadru juridic aferent mediului de afaceri. Potrivit acestuia, o lege nouă nu trebuie să reproducă forma unei legi din urmă cu trei decenii, ci să definească clar principiile generale ale activității economice și să creeze un cadru funcțional pentru valorificarea potențialului antreprenorial.

Printre temele abordate s-au numărat și prevederile privind activitatea economică independentă, menite să faciliteze formalizarea activităților desfășurate de persoane fizice.

Evenimentul a reunit peste 60 de participanți – reprezentanți ai autorităților publice, ai mediului de afaceri, experți, jurnaliști și parteneri de dezvoltare. Discuțiile au fost constructive și au reflectat interesul comun

pentru un cadru legislativ clar și eficient, capabil să stimuleze inițiativa privată și să contribuie la dezvoltarea durabilă a economiei.

Avizul integral și recomandările pot fi consultate aici: <https://www.euromonitor.md/en/aviz-la-proiectul-legii-cu-privire-la-antreprenori-unic-345-mded-2025/>

Evenimentul și avizul au fost realizate în cadrul proiectului „Societatea Civilă pentru Integrarea Europeană”, finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat de Fundația „Friedrich Ebert”, care este implementat de Centrul Analitic Independent Expert-Grup, în calitate de partener principal, în parteneriat cu Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), AO Institutum Virtutes Civilis (IVC) și Fundația „Friedrich Ebert”. Mai multe detalii despre proiect găsiți pe [euromonitor.md](https://www.euromonitor.md)

Proiect Twinning al UE lansat pentru modernizarea sectorului agroalimentar din Republica Moldova

La data de 20 iunie 2025, proiectul Twinning al Uniunii Europene „Consolidarea capacităților de monitorizare sectorială, gestionare a datelor și administrare a plăților în sectorul agroalimentar” a fost lansat oficial la Chișinău. Proiectul este implementat de Centrul Estonian pentru Dezvoltare Internațională (ESTDEV), în consorțiu cu Agenția Olandeză pentru Antreprenoriat (RVO), având ca principali beneficiari Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) și Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA).

Inițiativa Twinning urmărește să consolideze capacitățile instituționale și administrative ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) și ale Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) în sectorul agroalimentar, concentrându-se pe consolidarea sistemelor de monitorizare și eficientizarea și transparentizarea proceselor de plată, în conformitate cu standardele UE.

În perioada aprilie–iunie 2025, au fost desfășurate mai multe misiuni de experți, vizând atât planificarea strategică, cât și dezvoltarea operațională.

O misiune din cadrul Componentei 1 a proiectului Twinning a evaluat capacitatea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare pentru monitorizarea și evaluarea sectorului agroalimentar. Rezultatele au evidențiat lipsa unui sistem funcțional de evaluare, personal insuficient și nevoia de instruire suplimentară.

Printre recomandările principale se numără formalizarea procedurilor, extinderea instruirii prin e-learning, realizarea cartografierii datelor, consolidarea cooperării interinstituționale, utilizarea instrumentelor Twinning existente și dezvoltarea unui plan de evaluare aliniat la standardele UE.

Componenta 2 s-a concentrat pe pregătirea AIPA pentru acreditare ca Agenție de Plăți similară celor din UE. S-au recomandat îmbunătățiri ale securității IT (ISO 27001), extinderea raportării financiare și de performanță, precum și suplimentarea personalului. Alte misiuni au confirmat că structura AIPA este în concordanță cu criteriile de acreditare UE, dar este necesară consolidarea capacităților IT și de gestionare a datelor. A fost propus un Plan de Acțiuni pentru implementarea IPARD și a fondurilor UE.

Activitățile juridice au evidențiat necesitatea ajustării legislației naționale la normele PAC ale UE. O misiune dedicată prevenirii fraudei a propus instrumente mai clare de detectare, registre digitale și formare profesională extinsă.

Aceste eforturi vor duce la procese de plată mai transparente și la un acces îmbunătățit la scheme de sprijin aliniate la standardele UE.

Pe măsură ce proiectul avansează, echipa Twinning rămâne angajată în sprijinirea parcursului european al Republicii Moldova și în dezvoltarea unui sector agroalimentar modern și resilient.

Proiectul EU4Innovation East susține Startup Moldova Summit 2025, un eveniment emblematic al startup-urilor din Moldova

Pe 16 aprilie 2025, Startup Moldova Summit 2025, un eveniment emblematic al startup-urilor din Moldova, a reunit cu succes peste 1 200 de participanți, vorbitori și investitori din 30 de țări, creând oportunități semnificative de networking și inspirație.

Acesta a reunit fondatori de startup-uri, antreprenori care caută finanțare, profesioniști din domeniul afacerilor, investitori și entuziaști dornici să descopere cele mai recente tendințe globale în domeniul tehnologiilor.

Evenimentul a fost organizat de Startup Moldova, iar EU4Innovation East l-a susținut ca parte a misiunii sale de a consolida ecosistemele de startup-uri și inovații din regiunea Parteneriatului Estic.

Participanții au beneficiat de oportunități valoroase de învățare și networking, prin discursuri susținute de investitori și fondatori

internaționali, sesiuni de masterclass, ateliere interactive și întâlniri B2B personalizate cu startup-uri, investitori și parteneri corporativi. Experți de renume din companii precum Netflix, Booking și Atomico au împărtășit strategii esențiale pentru scalarea globală și au oferit perspective utile pentru susținerea creșterii afacerilor.

Unul dintre cele mai așteptate momente a fost competiția de pitching Startup World Cup Moldova, unde Gleb Babii, fondator și CEO al Aspect Health, a câștigat un loc râvnit la finala globală din San Francisco și șansa de a concura pentru un premiu de investiții de 1 milion de dolari.

Sesiunile inovatoare Reverse Pitching, în cadrul cărora investitorii și-au prezentat viziunea în fața startup-urilor, au contribuit la facilitarea unei mai bune alinieri între fondatori și investitori. În același timp, seara de networking care a urmat după Summit a oferit un cadru valoros pentru consolidarea relațiilor și inițierea de parteneriate dincolo de cadrul oficial al scenei principale.

Prin intermediul Summitului, participanții au avut ocazia să afle mai multe despre pașii importanți spre integrarea Moldovei în peisajul european al startup-urilor. EU4Innovation East a contribuit la prezentarea unei varietăți de programe și instrumente susținute de UE, menite să îmbunătățească infrastructura antreprenorială a Moldovei și să încurajeze

creșterea durabilă.

Scena startup-urilor din Moldova evoluează rapid. În 2024, startup-urile locale au strâns o finanțare record de 7,3 milioane EUR, dublând cifra din anul precedent. În acest context, EU4Innovation East își menține angajamentul de a sprijini inovatorii din Moldova și de a-i conecta cu oportunități din întreaga Europă.

Prin sprijinul acordat Startup Moldova Summit 2025, EU4Innovation East își reafirmă angajamentul față de abilitarea antreprenorilor din regiune, stimularea conexiunilor între ecosisteme și valorificarea potențialului startup-urilor din Republica Moldova.

Startup Moldova Summit a fost organizat de Startup Moldova, cu sprijinul financiar al proiectului EU4Innovation East, finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat de Guvernul Franței și implementat de Expertise France, precum și cu sprijinul Suediei, UMAEF, Guvernului Elveției și Helvetas prin Proiectul OPTIM.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Împuternicite să conducă: 30 de antreprenoare din toată Moldova și-au prezentat afacerile la Bălți

Treizeci de femei antreprenoare din diferite regiuni ale Moldovei și-au prezentat ideile de afaceri în fața unui public format din experți și colegi de program. Organizată în cadrul programului de sprijin pentru antreprenoare SheLeads, inițiativa a pus în valoare produse locale autentice și ateliere practice, oferind participantelor o platformă de conectare și dezvoltare durabilă.

Natalia Dumbrava, una dintre beneficiarele #SheLeads și fondatoarea afacerii FRUCTEDOR-SUCCES, care promovează gustul autentic al vișinelor procesate natural, a menționat:

„Am fost impresionată de energia și determinarea femeilor prezente – pline de inspirație, motivație și curaj, gata să transforme ideile în realitate și să construiască ceva valoros.”

Programul #SheLeads este implementat de UN Women Moldova, în parteneriat cu Asociația pentru Formare și Dezvoltare Antreprenorială (AFAD), în consorțiu cu Global Business Access, în cadrul proiectului

EVOLVE4GE, finanțat de Uniunea Europeană. Timp de patru luni, 45 de femei au participat la acest program de consolidare a capacităților, unde au fost susținute în dezvoltarea competențelor antreprenoriale, strategiilor de creștere și accesului la finanțare.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

În Republica Moldova, doar o treime din companiile înregistrate sunt conduse de femei. Uniunea Europeană consideră sprijinirea antreprenoriatului feminin drept o componentă esențială a angajamentului său pentru egalitatea de gen, a menționat *Julda Kielyte, lideră de echipă pentru portofoliul*

„Creștere competitivă și incluzivă” în cadrul Delegației UE în Republica Moldova: „Prezența voastră, în calitate de femei care au avut curajul să își urmeze ideile, să își asume riscuri și să lanseze afaceri, este o dovadă clară că schimbarea vine prin acțiune. Aceasta reprezintă o confirmare a faptului că antreprenoriatul feminin este o forță în ascensiune. Abilitarea economică contribuie direct la reducerea sărăciei și a violenței în bază de gen, la un acces mai echitabil la informație și la o participare mai puternică a femeilor în procesul decizional – toate acestea modelând calea de dezvoltare democratică și incluzivă a Republicii Moldova.”

Studiile arată că femeile reinvestesc până la 90% din veniturile lor în familie și comunitate, generând efecte pozitive de durată. Totuși, ele continuă să se confrunte cu bariere precum accesul limitat la finanțare, piețe și mentorat.

Partenerii naționali – inclusiv Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA), maib, Efes Vitanta Moldova Brewery și comunitatea locală – au participat la eveniment și au oferit informații utile pentru a sprijini și încuraja femeile antreprenoare.

Programul SheLeads reunește actori din sectorul de afaceri, instituții financiare și societatea civilă pentru a oferi instruire și mentorat personalizat femeilor, facilitându-le accesul la oportunități de finanțare pentru dezvoltarea afacerilor.

UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Primele rândunele: primul bloc rezidențial multietajat eficientizat energetic din Bălți - un model de succes pentru întreaga țară

În municipiul Bălți, 80 de familii se bucură acum de locuințe mai călduroase și facturi mai mici la energie, datorită renovării termice a celui mai înalt bloc de locuințe din oraș — o clădire cu 16 etaje. Modernizarea a fost realizată în cadrul proiectului-pilot „Primele Rândunele” și reprezintă un exemplu model

în Republica Moldova în ceea ce privește termoizolarea la scară largă a blocurilor de locuințe. ”. Inițiativa reprezintă un model inovator de co-finanțare destinat asociațiilor de proprietari din condominiu și marchează o premieră națională în domeniul eficienței energetice.

Primul bloc din Republica Moldova reabilitat termic integral este deja eficient energetic!

📍 Bălți, bloc cu 16 etaje, 80 de apartamente, anul construcției 1986, monolit.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Proiectul a fost implementat de Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, cu sprijinul Ambasadei Regatului Țărilor de Jos, Agenției Slovace pentru Cooperare Internațională în Dezvoltare (SlovakAid), Secretariatului Comunității Energetice și Ministerului Energiei. Alte contribuții esențiale au venit din partea SA „CET-Nord”, Centrului Național pentru Energie Durabilă și a Uniunii Europene.

Valoarea totală a investiției este de 10 milioane MDL, dintre care 20% a fost acoperită de locatari printr-un credit bancar, iar 80% – prin intermediul unui grant oferit de Partenerii de Dezvoltare. Modelul demonstrează cum colaborarea între cetățeni, Guvern și Partenerii de Dezvoltare poate duce la rezultate concrete în domeniul eficienței energetice.

EU4Moldova Rezilientă: Uniunea Europeană investește 12,3 milioane de lei în cinci parcuri fotovoltaice

Cinci localități rurale din Republica Moldova vor beneficia de construcția unor parcuri fotovoltaice, datorită unei investiții în valoare de 12,3 milioane de lei din partea Uniunii Europene. Inițiativa contribuie la consolidarea

securității energetice locale și face parte din proiectul „EU4Moldova Rezilientă: Stat sigur, comunități puternice”, implementat de Solidarity Fund PL în Moldova.

Localitățile beneficiare sunt: Mereni (Anenii Noi), Coșnița (Dubăsari), Lozova (Strășeni), Larga (Briceni) și Sipoteni (Călărași). Acestea au fost selectate în urma unui apel deschis de granturi, lansat de Solidarity Fund PL în Moldova în iulie 2024.

Fiecare parc va avea o capacitate de până la 200 kW și va fi dotat cu sisteme moderne de monitorizare video, iluminat perimetral și garduri de securitate, respectând standardele europene de calitate și siguranță.

Prin aceste investiții, comunitățile vor putea produce energie verde pentru consum propriu, vor reduce cheltuielile din bugetul local și vor contribui la protejarea mediului prin diminuarea emisiilor de dioxid de carbon CO₂.

În paralel, în aceste localități vor fi implementate și inițiative de tip „Smart Village”, care vor moderniza infrastructura și serviciile publice

locale, contribuind la dezvoltarea durabilă și reziliența comunităților.

„Investim în energie verde pentru un viitor sigur și independent. Aceste parcuri fotovoltaice nu doar vor furniza energie curată pentru comunități, ci vor consolida și capacitatea locală de a face față provocărilor energetice actuale”,

**a declarat managerul proiectului,
Nicolae Soloviov.**

Lucrările de construcție și racordare la rețeaua electrică sunt planificate să fie finalizate până în octombrie 2025.

Proiectul „EU4Moldova Rezilientă: Stat sigur, comunități puternice” este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Solidarity Fund PL în Moldova.

Comisarul European vizitează prima locuință-pilot renovată printr-un nou program de Eficiență Energetică

Comisarul european pentru Energie și Locuințe, Dan Jørgensen, a vizitat prima casă-pilot aflată în proces de renovare energetică, prin intermediul Fondului pentru Eficiență Energetică în Sectorul Rezidențial din Moldova (FEERM). Casa se află în satul Micăuți și aparține unei familii cu patru copii, care beneficiază de lucrări esențiale pentru îmbunătățirea eficienței energetice.

Prin izolarea pereților exteriori și modernizarea sistemului de încălzire, familia va putea reduce considerabil costurile pentru încălzire și se va bucura de un mediu de trai mult mai confortabil.

Această renovare face parte dintr-un proiect-pilot care își propune să crească eficiența energetică în 180 de locuințe din întreaga țară. Lucrările sunt realizate de Centrul Național pentru Energie Durabilă și proiectul „Eficiență Energetică și Energii Regenerabile pentru Moldova” (E4M), cu sprijinul Uniunii Europene și al Guvernului Germaniei.

Proiectul E4M este implementat de GIZ împreună cu Guvernul Republicii Moldova și este finanțat de Guvernul Germaniei, cu co-finanțare din partea Uniunii Europene, Norvegiei și Danemarcei. Această componentă este finanțată de Uniunea Europeană.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Săptămâna Europeană a Energiei Durabile (EUSEW 2025) în localitățile semnatare ale Convenției Primarilor din Moldova

În perioada iunie-septembrie 2025, ca parte a evenimentelor dedicate Săptămânii Europene a Energiei Durabile – EUSEW 2025 – comunități din întreaga Republică Moldova, semnatare ale Convenției Primarilor pentru Climă și Energie, organizează activități dedicate promovării eficienței energetice, educației climatice și participării civice.

În Ceadâr-Lunga cei mici au fost implicați într-o activitate ciclistă recreativă, alături de educatori și părinți. Copiii au parcurs un traseu sigur, transmitând mesajul că un stil de viață activ și durabil poate începe de la cele mai fragede vârste. Tot la Ceadâr-Lunga, preșcolarii au vizionat și discutat despre energie și mediu inspirați de Micii Exploratori Ivy, Alex, Scout și Luna – eroii celor cinci video educative create de proiectul Convenția Primarilor – Est.

În Strășeni, cu ocazia EUSEW, la Muzeul de Istorie și Etnografie a fost deschisă o expoziție tematică. În Sireți, seniorii din Clubul „Țărăncuța” au organizat o acțiune de ecologizare în zona izvorului satului. Membrii Atelierului de pictură din localitate au fost invitați să deseneze la tema energiei durabile, În Costuleni, copiii de la Grădinița „Florica” au învățat prin jocuri și povești despre consumul responsabil de energie. Ei au mers și în sat și au transmis mesajul lor oamenilor – „Economisim energie – pentru o planetă vie!”.

În Puținței, copiii au vizitat primăria și au discutat cu primarul despre eficiența energetică și protejarea naturii.

Iar în Volintiri, un maraton simbolic organizat de Biblioteca Publică a adunat femei de toate vârstele care au parcurs un traseu de-a lungul localității. Participantele au purtat mesaje despre tranziția verde și au promovat mersul pe jos ca o alternativă sustenabilă la transportul poluant.

Activitățile dedicate #EUSEW2025 vor continua, iar cele mai interesante și de impact inițiative vor fi celebrate în cadrul unui eveniment festiv ce va avea loc în luna septembrie.

Primarii din Moldova vor soluții pentru climă și energie verde – concluzii din a patra ședință a Platformei pentru Dezvoltare Locală

Peste 70 de semnatori activi ai Convenției Primarilor pentru Energie și Climă s-au reunit la Chișinău în cadrul celei de-a patra ședințe a Platformei anuale pentru Dezvoltare Durabilă Locală, desfășurată la 15 aprilie 2025. Evenimentul a adus în prim-plan eforturile depuse la nivel local în reducerea emisiilor de CO₂ și în consolidarea rezilienței climatice, precum și planurile pentru un viitor sustenabil, adaptat provocărilor climatice și energetice,

în contextul aderării la Uniunea Europeană. La finalul reuniunii a fost adoptată o Foaie de Parcurs ce reflectă necesitățile de sprijin la nivel local și așteptările autorităților publice locale față de instituțiile centrale, în contextul eforturilor comune pentru tranziția către energie durabilă și acțiuni climatice. Totodată, 18 semnatori noi au primit certificate de aderare la Convenția Primarilor.

La eveniment au participat și reprezentanți ai Comisiei Europene, ai Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, precum și oficiali din cadrul Ministerului Energiei și Ministerului Mediului.

„Cu peste 100 de semnatori ai Convenției Primarilor, Moldova devine un lider regional în acțiunile pentru climă și energie

sustenabilă. Aceste realizări devin cu atât mai remarcabile, având în vedere contextul geopolitic dificil și provocările majore din domeniul energetic”,

**a declarat Darya Mustafayeva,
manageră de program,
DG ENEST a Comisiei Europene.**

Împreună mai puternici

La rândul său, Irina Plis, expertă națională în cadrul proiectului Convenția Primarilor Est, a evidențiat că după trei crize energetice consecutive începând cu 2022, Convenția Primarilor s-a dovedit a fi o platformă esențială pentru APL-uri, oferindu-le sprijin concret în abordarea provocărilor din domeniul energiei și în planificarea pentru energie și climă.

„Aceasta este o muncă de echipă. Fără implicarea activă a administrațiilor locale, fără politici clare și sprijin concret, nu am putea realiza obiectivele ambițioase în domeniul energiei și climei. Moldova demonstrează că este gata să facă pasul spre o tranziție energetică reală”,

**a declarat Valentina Casian,
președinta Platformei pentru
Dezvoltare Durabilă Locală.**

Foaia Națională de Parcurs 2025–2027, adoptată la final, arată că autoritățile locale au nevoie de sprijin:

- ▶ pentru consolidarea capacităților;
- ▶ acces facilitat la finanțare – fonduri dedicate pentru APL, cofinanțare flexibilă și ghiduri simplificate;
- ▶ pentru proiecte verzi și infrastructură locală – eficiență energetică, energii regenerabile, spații verzi și iluminat public;
- ▶ ajustarea cadrului normativ – integrarea Planurilor de acțiuni dezvoltate în cadrul Convenției în politicile naționale și promovarea achizițiilor verzi etc.

Micii exploratori Ivy, Alex, Scout și Luna îi învață pe copii despre soluții ecologice – prin video educative și o carte de colorat

O serie video dedicată educației ecologice pentru copii aduce în prim-plan aventurile a patru prieteni – Ivy, Alex, Scout și Luna – care trăiesc în „Valea Verde”, un oraș ce a aderat la Convenția Primarilor pentru Climă și Energie. Localitatea s-a angajat să reducă emisiile de CO₂ cu cel puțin 35% până în anul 2030.

Pe parcursul a cinci episoade, micii exploratori descoperă soluții prietenoase cu mediul, într-un format accesibil și atractiv pentru copii:

- ▶ Video 1: folosirea mijloacelor de transport ecologic;
- ▶ Video 2: clădiri care utilizează eficient energia;
- ▶ Video 3: descoperirea energiei solare;
- ▶ Video 4: plantarea copacilor pentru un mediu mai curat;
- ▶ Video 5: acțiuni simple de zi cu zi pentru protejarea planetei.

Videoclipurile au fost realizate în cadrul proiectului Convenția Primarilor – Est (CoM East) și sunt disponibile pe YouTube în limbile română, ucraineană, georgiană și azeră, putând fi accesate de cadrele didactice și părinți din întreaga regiune. Playlistul complet poate fi găsit pe canalul oficial [CoM East YouTube](#).

În contextul Săptămânii Europene a Energiei Durabile (EUSEW2025), semnatarii Convenției Primarilor utilizează aceste materiale în cadrul activităților organizate în grădinițe, cu scopul de a cultiva de la o vârstă fragedă respectul pentru mediu și energia curată.

Pentru a întări mesajele transmise în video-uri, a fost realizată și o carte de colorat cu Ivy, Alex, Scout și Luna, ca un instrument educațional complementar ce ajută copiii să-și amintească mai ușor conceptele legate de energie verde și acțiuni prietenoase cu mediul.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Primul punct de trecere a frontierei din Moldova cu reziliență energetică, cu sprijinul UE

Punctul de trecere a frontierei (PTF) Palanca-Maiaki Udobnoe a devenit primul PTF cu reziliență energetică din Republica Moldova,

marcând un pas important în consolidarea infrastructurii de frontieră a țării.

Datorită sprijinului generos al Uniunii Europene, OIM Moldova a finalizat cu succes instalarea panourilor solare. Această modernizare asigură funcționarea continuă a activităților critice la frontieră, chiar și în cazul întreruperilor de curent.

Palanca este un punct de trecere a frontierei important din punct de vedere strategic, operat în comun de autoritățile de frontieră din Moldova și Ucraina. Echipamentele solare nou instalate sporesc capacitatea de reziliență a punctului de trecere, contribuind la

îmbunătățirea securității frontierei, a stabilității operaționale și a pregătirii în situații de criză.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Granturi pentru eficiență energetică în valoare de 87.000€ fiecare oferite de Uniunea Europeană pentru 35 de organizații ale societății civile din Moldova

Începând cu aprilie 2025, proiectul „Parteneriate locale pentru eficiența energetică în servicii sociale”, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat și implementat de Fundația Soros Moldova, în parteneriat cu IP Keystone Moldova și AO Fondul de Inovații Sociale din Moldova, marchează progrese importante în sprijinirea organizațiilor societății civile (OSC) și autorităților publice locale în tranziția către o gestionare sustenabilă a resurselor energetice.

Pe 3 aprilie 2025, 35 de organizații ale societății civile din întreaga țară au primit certificate de grant, fiecare în valoare de aproximativ 87.000

de euro. Fondurile vor susține inițiative locale de eficientizare energetică a clădirilor unde sunt prestate servicii sociale pentru persoane vârstnice, copii în situații de risc, persoane cu dizabilități și alte grupuri vulnerabile. Intervențiile tehnice includ termoizolarea pereților și acoperișurilor, modernizarea sistemelor de încălzire, înlocuirea ferestrelor și ușilor, instalarea panourilor fotovoltaice și a corpurilor de iluminat LED eficiente energetic. Măsurile vor contribui la reducerea pierderilor de energie, la scăderea costurilor de întreținere și la reinvestirea economiilor în servicii sociale de calitate.

Pe lângă modernizările infrastructurale, organizațiile vor derula campanii de informare și sensibilizare în comunitate, pentru a promova un consum responsabil de energie și a încuraja participarea cetățenilor la inițiative de sustenabilitate.

La 30 aprilie 2025, Fundația Soros Moldova, împreună cu partenerii de implementare, a organizat un atelier de comunicare strategică pentru reprezentanții celor 35 de OSC-uri

beneficiare ale Programului de granturi. Activitatea a oferit participanților instrumente practice pentru formularea de mesaje clare și eficiente, selectarea canalelor potrivite și implicarea comunității în procesul de transformare. Cu sprijinul Fundației Soros Moldova, fiecare organizație își va elabora propriul Plan de comunicare pentru activitățile planificate în cadrul proiectului.

În luna mai, partenerul de implementare IP Keystone Moldova a lansat Programul de consolidare a competențelor în domeniul eficienței energetice destinat OSC-urilor și autorităților publice locale. Trei ateliere regionale, desfășurate timp de trei zile fiecare, au reunit 70 de participanți – 41 din partea OSC-urilor și 29 din partea APL-urilor – care au beneficiat de instruire pe teme precum: cadrul legislativ național și internațional privind eficiența energetică, Planul național integrat privind energia și clima (2025–2030),

utilizarea surselor de energie regenerabilă, auditul energetic și cerințele tehnice pentru clădirile publice. Programul va continua cu ateliere locale axate pe elaborarea Planurilor locale integrate pentru energie și climă – documente strategice care reflectă prioritățile energetice ale fiecărei comunități.

Prin aceste activități, proiectul contribuie la dezvoltarea capacităților locale de a adopta soluții durabile, sporind eficiența energetică și calitatea serviciilor sociale oferite la nivel comunitar.

MEDIU ȘI CLIMĂ

Programul „EU4Moldova: Comunități Locale”: lansarea Stației de Tratare a Apei din Edineț, Conferința anuală a partenerilor programului și modernizarea canalizării în r. Strășeni

Stația de Tratare a Apei din Edineț – investiție în sănătate și viitor

Pe 9 aprilie 2025, la Edineț, a fost lansat oficial proiectul de construcție a noii Stații de Tratare a Apei – *principala investiție a programului*, în valoare de **5,85 milioane euro**. Scopul acesteia este asigurarea *accesului la apă potabilă sigură pentru circa 25.800 de locuitori* din municipiul Edineț și orașul Cupcini.

Proiectul include:

- Construirea unei stații de tratare moderne, cu sistem propriu de alimentare electrică;
- Instalarea unei noi prize de apă brută și a stației de pompare SP-01, conectate la rețeaua existentă;
- Reabilitarea completă a trei stații de pompare (SP-02A, SP-03 și SP-04), cu echipamente și sisteme electrice moderne;
- Reabilitarea unui rezervor de apă în cadrul stației.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Conferință pentru sustenabilitate și infrastructură modernizată în r. Strășeni

Pe 29 mai 2025, localitatea Căpriana, raionul Strășeni, a găzduit **Conferința Anuală a Partenerilor** programului „EU4Moldova: Comunități Locale”, cu tema „Apă pentru comunități durabile”. Evenimentul a fost o platformă de dialog și schimb de bune practici în domeniul infrastructurii și al serviciilor publice, reunind oficiali guvernamentali, parteneri europeni, experți și reprezentanți ai administrațiilor locale.

Tot în aceeași zi, au fost lansate oficial lucrările de modernizare a sistemelor de canalizare din Căpriana, Gălești și Scoreni – un proiect în valoare de **1,82 milioane euro**, care va îmbunătăți condițiile de viață pentru peste **1.000 de locuitori**.

Lucrările prevăd:

- Construirea de rețele noi de canalizare;
- Stații moderne de epurare a apelor uzate;
- Conectarea școlilor, grădinițelor, centrelor medicale și a primăriilor;

Posibilități extinse de conectare pentru gospodării și agenți economici.

Impactul: dincolo de infrastructură

Aceste investiții nu sunt doar proiecte tehnice – ele schimbă vieți. Ele înseamnă:

Reducerea riscurilor pentru sănătate, prin acces la apă sigură și canalizare funcțională;

Condiții de trai mai bune, în special pentru copii, vârstnici și familii;

Atragerea de investiții, locuri de muncă și oportunități economice în regiuni;

Creșterea rezilienței comunităților la efectele schimbărilor climatice;

Un pas concret spre integrarea europeană, prin standarde moderne de trai.

Proiectele sunt realizate în cadrul programului EU4Moldova: Comunități Locale, o inițiativă a Echipei Europa, finanțat de Uniunea Europeană, Guvernele Germaniei, Austriei și Poloniei, și implementat de GIZ, ADA și SFPL.

Consolidarea capacităților privind gestionarea ecologică rațională a substanțelor chimice în Republica Moldova

În iunie s-a încheiat seria sesiunilor de instruire introductive privind REACH și CLP în domeniul gestionării durabile a substanțelor chimice adresat agenților economici din Republica Moldova.

La cea de-a treia instruire au participat 11 reprezentanți de la diverse companii locale "Meztrans Moldova" SRL, Supraten, "Ecolux" SRL, "Ecochimie" SRL, "Bioprotect" SRL cărora

li s-a adus la cunoștință despre alinierea legislației naționale la reglementările Uniunii Europene privind evaluarea, înregistrarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), precum și clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor chimice (CLP), astfel facilitând obținerea expertizei necesare în domeniu.

Pe parcursul a două zile (10-11 iunie), participanții au aflat de la reprezentantele Agenției Suedeze pentru Produse Chimice KEMI - Cecilia Westöö și Lisa Ekstig despre practica europeană privind gestionarea durabilă a substanțelor chimice (cum ar fi elementele de bază ale reglementărilor, alinierea, implementarea, responsabilitățile, măsurile privind aplicarea corectă a legislației, sancțiuni etc.).

Cooperarea autorităților cu agenții economici este esențială pentru desfășurarea legală, sigură și sustenabilă a activităților economice legate de substanțe chimice precum înregistrarea substanțelor pe care le produc sau le importă, furnizarea detaliată a fișei cu date de securitate (SDS) și etichetarea corectă a produselor. Toate aceste măsuri au drept scop reducerea riscurilor asociate

utilizării substanțelor chimice periculoase asupra sănătății umane și a poluării mediului înconjurător demonstrând responsabilitate față de societate și mediu. La finalul instruirii, participanților li s-au oferit certificate de participare.

Activitatea realizată a încheiat ciclul de instruire introductive din cadrul proiectului Twinning "Calitatea aerului și mediul înconjurător" finanțat de UE, Componenta C4: **Gestionarea durabilă a substanțelor chimice**, care a inclus alte două sesiuni de formare în martie și în aprilie destinate consolidării capacităților instituționale ale colaboratorilor Ministerului Mediului, Agenției de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, agenților economici și a altor entități publice responsabile de gestionarea substanțelor chimice.

Practici de succes din Finlanda în protecția mediului și calitatea aerului, prezentate autorităților din Republica Moldova

Experiența Finlandei privind protecția mediului și calitatea aerului a fost împărtășită colaboratorilor Ministerului Mediului, Agenției de Mediu, Inspectoratului pentru Protecția Mediului și Serviciului Hidrometeorologic de Stat în cadrul unei vizite de studiu desfășurată în perioada 19-23 mai curent și găzduită de către Institutul Finlandez Meteorologic (FMI) din Helsinki.

Vizita de studiu a avut drept scop cunoașterea experienței celor mai bune practici privind gestionarea, controlul și măsuri de aplicare privind calitatea aerului, aceasta constituind una din activitățile de bază ale proiectului UE Twinning „Calitatea aerului și mediul înconjurător”, care este implementat în consorțiu de către instituțiile partenere din Finlanda, Suedia și Lituania.

În urma sesiunilor interactive de lucru, funcționarii din Republica Moldova au avut ocazia să învețe despre modele de strânsă colaborare interinstituțională de la reprezentanții instituțiilor finlandeze precum: Ministerul Mediului, Institutul Finlandez de Mediu (Syke), Centrul Eco-Industrial din

Ämmässuo (HSY), Primăria din Helsinki, Agenția Europeană pentru Produse Chimice (ECHA), Agenția Finlandeză pentru Siguranță și Produse Chimice (Tukes), precum și vizita la stația automată de fond pentru monitorizarea calității aerului atmosferic din Virolahti.

Noutatea acestei vizite a fost rolul definitoriu pe care îl are sectorul cercetării științifice în îmbunătățirea calității aerului prin dezvoltarea tehnologiilor și metodologiilor inovatoare de monitorizare, identificarea surselor de poluare și evaluarea impactului asupra sănătății. Au fost prezentate studii de cercetare recente în baza cărora factorii de decizie au luat în calcul rezultatele acestora în dezvoltarea de strategii specifice care să atenueze riscurile de mediu și de sănătate publică asociate cu poluarea aerului.

Modelul finlandez de lucru a arătat cum are loc integrarea diverselor expertize, resurse și date, ducând la o guvernanta de mediu mai eficientă privind procedura de emitere a autorizațiilor de mediu, implementarea programului național de control al poluării aerului, funcționarea sistemului național de inventar și raportare a emisiilor, exemple și soluții practice pentru reducerea emisiilor, monitorizarea și diseminarea informațiilor

privind calitatea aerului în Finlanda, gestionarea deșeurilor și reciclarea lor în regiunea metropolitană Helsinki precum și generarea de energie termică și electrică în urma acestor activități durabile. Membrii delegației au avut posibilitatea să examineze metode de laborator avansate, infrastructura tehnică de înaltă performanță și standardele aplicate în activitățile de monitorizare a aerului, toate în conformitate cu cerințele Uniunii Europene. Totodată s-au familiarizat cu echipamentele moderne de monitorizare și principiile de măsurare a poluanților atmosferici, conforme directivelor europene privind calitatea aerului.

Prin urmare, o cooperare interinstituțională eficientă poate îmbunătăți calitatea vieții cetățenilor, crește gradul de conștientizare a populației cu privire la menținerea unui mediu curat și implica cetățenii în procesele decizionale prin promovarea sentimentului de apartenență la comunitatea lor.

Cantemir și Ceadâr-Lunga – localități mai reziliente cu sprijinul Uniunii Europene

Localitățile Cantemir și Ceadâr-Lunga, semnatare ale Convenției Primarilor pentru Climă și Energie, vor beneficia de sprijin financiar pentru proiecte de adaptare la schimbările climatice, prin inițiativa EU4ClimateResilience, finanțată de Uniunea Europeană.

În Cantemir, va fi implementat un sistem integrat de colectare a apelor pluviale, menit să transforme două probleme majore – seceta și inundațiile – într-o soluție durabilă.

„Orașul Cantemir se confruntă cu două probleme aflate la extreme opuse – seceta și, în perioadele de ploi abundente, acumulări mari de apă care afectează infrastructura urbană. Am decis să transformăm aceste două probleme într-o soluție. Întreaga infrastructură va fi construită în parcul central al orașului, unde arborii se usucă de la un an la altul”,

**spune Tatiana Puica,
reprezentantă a orașului Cantemir.**

La Ceadâr-Lunga, proiectul prevede colectarea apei pluviale în rezervoare speciale, cu o capacitate de cel puțin 300 de tone. Apa va fi folosită ulterior pentru irigarea parcurilor și spațiilor verzi, într-un oraș afectat tot mai mult de un climat arid și fenomene extreme.

„La noi, ploile sunt rare, dar abundente, iar unele zone sunt afectate de inundații. Vom folosi această apă pentru irigarea parcurilor, pentru pepiniere și plantații tinere. Proiectul va proteja circa 600 de gospodării și va reabilita 1,5 km din strada Gogol, unde ploaia se transformă într-un torent”,

**declară Anatolii Topal,
primar de Ceadâr-Lunga.**

Prin participarea în EU4ClimateResilience, aceste localități semnatare ale Convenției Primarilor demonstrează angajamentul ferm față de protejarea mediului, dezvoltarea durabilă și bunăstarea cetățenilor.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Programul finanțat de UE „EU4Green Recovery East” sprijină tranziția verde a Moldovei și eforturile de aliniere la normele UE

Programul EU4Green Recovery East a fost lansat oficial la începutul anului 2025, cu reuniuni regionale de lansare online în februarie și martie. Cu o contribuție de 21,3 milioane EUR din partea Uniunii Europene, programul (2025-2028) sprijină o economie mai verde, mai rezilientă și mai competitivă în întreaga regiune a Parteneriatului estic.

Bazându-se pe un deceniu de cooperare între UE și Parteneriatul estic, EU4Green Recovery East promovează economia circulară, gestionarea durabilă a apei, îmbunătățirea sistemelor de date de mediu și alinierea la legislația UE în domeniul mediului.

Programul EU4Green Recovery East este implementat de Expertise France, Oficiul Internațional pentru Apă (OiEau), OCDE, CEE-ONU, UNIDO și Agenția pentru Mediu din Austria (UBA, coordonatorul consorțiului).

Implicarea activă a Moldovei în faza inițială

În prima jumătate a anului 2025, partenerii de implementare ai programului – Expertise France, Oficiul Internațional pentru Apă (OiEau), OCDE, CEE-ONU, UNIDO și Agenția de Mediu din Austria (UBA, în calitate de coordonator al consorțiului) – au organizat consultări la nivel înalt și consultări tehnice în Moldova, Armenia și Ucraina.

În Moldova, au fost organizate reuniuni bilaterale cu Ministerul Mediului și alte părți interesate cheie pentru a identifica prioritățile naționale și a defini un plan de lucru adaptat pentru următorii trei ani. Propunerile finale vor fi prezentate tuturor țărilor Parteneriatului Estic pentru aprobare la 8 iulie 2025.

Pregătirea pentru o etapă cheie a aderării la UE: capitolul 27 privind mediul

Moldova a demonstrat un puternic impuls politic pe calea către aderarea la UE și se pregătește pentru una dintre cele mai importante etape ale procesului: evaluarea bilaterală a capitolului 27 – Mediu și schimbări climatice. Această evaluare analizează gradul de aliniere a legislației și instituțiilor naționale la acquis-ul UE, un set cuprinzător de norme și standarde ale UE.

Numai pentru capitolul 27, acest lucru înseamnă demonstrarea progreselor

înregistrate în ceea ce privește peste 200 de acte legislative în domeniul mediului și al climei.

În cadrul pregătirilor, Moldova a efectuat deja evaluări preliminare în domenii-cheie precum schimbările climatice și deșeurile, iar Ministerul Mediului conduce pregătirile țării pentru sesiunea oficială de evaluare bilaterală, prevăzută pentru perioada 30 iunie-4 iulie 2025 la Bruxelles.

Mai multe informații și broșura sunt disponibile aici: <https://euneighbourseast.eu/projects/eu-project-page/?id=2684>

Servicii de apă și canalizare mai eficiente și de mai bună calitate la Ungheni, datorită sistemului SCADA, instalat cu sprijinul financiar al UE

Locuitorii municipiului Ungheni și ai localităților învecinate, Zagarancea și Semeni, beneficiază acum de servicii de apă potabilă și canalizare de mai bună calitate și mai eficiente. Operatorul regional „Apă-Canal Ungheni” a fost dotat cu un sistem modern de automatizare – SCADA (Sistem de Supraveghere, Control și

Achiziție de Date), care permite monitorizarea în timp real, colectarea datelor și controlul de la distanță al rețelei de apă și canalizare. Această investiție contribuie la optimizarea consumului de energie, reducerea pierderilor și îmbunătățirea calității serviciilor furnizate populației.

Sistemul SCADA a fost inaugurat vineri, 4 aprilie, în cadrul programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD și UNICEF.

„Lansarea sistemului SCADA la Ungheni este, incontestabil, un pas important spre eficientizarea și creșterea calității serviciilor prestate populației de către întreprinderea Apă-Canal Ungheni, precum și spre atingerea obiectivului nostru de a

transforma Ungheniul într-un oraș inteligent. Cu siguranță, atât angajații întreprinderii, cât și oamenii, vor resimți efectele pozitive ale acestui sistem, care ne va ajuta mult la buna gestionare a unui serviciu fără de care este imposibil azi să-ți imaginezi viața. Suntem recunoscători Uniunii Europene, programului 'EU4 Moldova: Regiuni-cheie' pentru suportul incontestabil oferit în realizarea acestui proiect, pe care ni l-am dorit și, iată, am reușit să-l realizăm”,

**a declarat primarul municipiului Ungheni,
Vitalie Vrabie.**

În prezent, rețeaua „Apă-Canal Ungheni” se întinde pe 155,4 km de conducte de apă și 66,5 km de conducte de canalizare. În trecut, monitorizarea manuală și controlul telefonic al zonelor de presiune generau ineficiențe, costuri operaționale ridicate și pierderi semnificative de energie. Astfel, sistemul SCADA permite economii la energia electrică de până la 30%, iar cheltuielile pentru intervenție se reduc până la 60%.

Noul sistem include un dispecerat de comandă și control, dotat cu server performant, echipamente IT și software de ultimă generație. În 15 locații – stațiile de pompare a apei, stația de tratare, stațiile de pompare de suprapresiune și cele de pompare a apelor uzate – sunt instalate senzori și echipamente de monitorizare și control, asigurând o gestionare eficientă a rețelei. Datele sunt transmise printr-o rețea securizată, ceea ce sporește siguranța și eficiența operațională a sistemului.

Totodată, cu sprijinul programului „EU4Moldova : Regiuni-cheie”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD și UNICEF, la stația de tratare a apei a fost construit un rezervor de stocare a apei potabile de 1000 m³.

Integrarea sistemului SCADA, împreună cu extinderea rețelei de apeduct în zonele rurale, contribuie la protejarea resurselor subterane și la asigurarea unui acces constant la apă potabilă sigură.

Noua infrastructură permite conectarea a 28 de comunități rurale la rețeaua centralizată de alimentare cu apă, reducând dependența de apa din fântâni și diminuând în mod semnificativ riscul de boli transmise prin apă în aceste comunități.

Valoarea totală a investițiilor, care include implementarea sistemului SCADA, construcția rezervorului și instalarea a 1.000 de apometre, este de peste 500.000 de euro.

Programul „EU4Moldova: Regiuni-cheie” (2019-2025) susține dezvoltarea social-economică inteligentă, incluzivă și durabilă în regiunile Cahul și Ungheni, pentru a asigura locuitorilor o calitate mai bună a vieții.

Programul are un buget total de 23 de milioane de euro, este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF).

Justiția Climatică și Drepturile Omului în prim-plan la Școala Europeană de Primăvară, ediția a II-a

Cea de-a doua ediție a Școlii europene interregionale de primăvară privind justiția climatică și drepturile omului a avut loc la Orhei, Moldova, în perioada 5-11 mai. Organizat de Campusul Global al Drepturilor Omului și Universitatea de Stat din Moldova (USM), cu sprijinul UE, evenimentul a evidențiat rolul din ce în ce mai important al Moldovei în domeniul drepturilor de mediu și al dezvoltării durabile.

Școala a reunit 22 de studenți, apărători ai drepturilor omului și membri ai societății civile din Moldova și din regiunile învecinate pentru

o săptămână de învățare interdisciplinară. Programul a combinat expertiza internațională și locală, cu prelegeri și activități practice care au acoperit justiția climatică, sănătatea planetei, ecocidul și responsabilitatea corporativă față de mediu.

Lectorii afiliați GC au fost Zoi Aliozi, Pim Martens, Samentha Goethals, Alma Midžić, Marina Shupac și cercetătorii MSU Rodica Iordanov, Irina Punga, Doina Cuciurca, Daniela Elenciuc și Steliana Clapco.

Școala de primăvară a combinat sesiuni academice privind justiția climatică, ecocidul și guvernarea de mediu cu activități interactive precum simulările și atelierul Climate Fresh. O sesiune specială cu Delegația UE a explorat politicile climatice ale Moldovei în contextul aderării la UE. De asemenea, participanții au vizitat Parcul Național Orhei și au luat parte

la proiecția unui documentar și la o discuție privind ecocidul și drepturile omului.

Toți participanții au primit certificate, iar unii au obținut credite academice. Școala de primăvară devine o inițiativă-cheie pentru promovarea educației privind drepturile omului și sprijinirea tranziției ecologice a Moldovei.

EUPM Moldova: Capacitățile digitale ca promotori ai securității și stabilității în contextul turbulențelor geopolitice

În perioada 10-11 aprilie, EUPM Moldova a participat și a sprijinit organizarea Moldova Cybersecurity Forum 2025. A doua ediție a acestui eveniment a reunit actori și instituții cheie din Moldova, precum și parteneri din UE și internaționali, aliniați în protejarea securității digitale a Republicii Moldova.

Obiectivul principal al acestui forum a fost de a aduna și de a face schimb de bune practici privind protejarea spațiului cibernetic și a infrastructurii digitale critice a Republicii Moldova, având în vedere faptul că securitatea cibernetică nu este doar un pilon cheie al strategiei de securitate națională a țării, ci și un catalizator al dezvoltării economice durabile care servește la bunăstarea întregii populații.

Forumul a inclus ateliere, dezbateri, sesiuni interactive și prezentări ale celor mai noi

tehnologii, protocoale și politici din domeniul securității cibernetice. Discuțiile purtate în cadrul forumului au subliniat importanța cooperării internaționale în protejarea și consolidarea capacităților Moldovei în domeniul securității cibernetice, precum și rolul pe care aceasta îl poate juca în asigurarea stabilității regionale în contextul provocărilor geopolitice în continuă evoluție.

Moldova Cybersecurity Forum 2025 a fost organizat de Agenția pentru Securitate Cibernetică a Republicii Moldova și Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, în parteneriat cu Institutul Național pentru Inovare în Securitate Cibernetică „Cybercor” și Universitatea Tehnică din Moldova, cu sprijinul proiectului „Moldova Cybersecurity Rapid Assistance”, EUPM Moldova și Biroului de Legătură al NATO în Republica Moldova.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Moldova Cybersecurity Forum 2025: două zile de dialog, instruire și angajament comun pentru un spațiu digital sigur

În perioada 10–11 aprilie 2025, la Centrul Național de Inovare în Securitate Cibernetică Cybercor, a avut loc cea de-a doua ediție a Moldova Cybersecurity Forum, un eveniment major dedicat consolidării rezilienței cibernetice a Republicii Moldova.

Forumul a reunit de experți din țară și din străinătate, oficiali guvernamentali, reprezentanți ai mediului academic, ai sectorului privat și ai partenerilor internaționali.

Evenimentul a fost organizat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării și Agenția pentru Securitate Cibernetică (ASC), cu sprijinul proiectului Moldova Cybersecurity Rapid Assistance 2.0, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de e-Governance Academy (eGA) în parteneriat cu Misiunea Uniunii Europene în Republica Moldova.

Tema ediției din acest an – „*Building Resilience: Securing Critical Infrastructure*”

– a pus accent pe provocările actuale în protejarea serviciilor esențiale și a infrastructurilor critice în fața amenințărilor tot mai sofisticate din spațiul digital.

În deschiderea forumului, Prim-ministrul Dorin Recean și Viceprim-ministrul Doina Nistor au reafirmat angajamentul Guvernului față de securitatea cibernetică, subliniind responsabilitatea comună a instituțiilor publice, companiilor și cetățenilor în apărarea spațiului digital.

Printre temele abordate în prima zi:

- ✓ armonizarea cadrului național cu standardele europene (inclusiv Directiva NIS2),
- ✓ cooperarea internațională în contextul geopolitic actual,
- ✓ exemple de bune practici din România, Estonia, Letonia și Lituania,
- ✓ securizarea sectoarelor cheie: energie, telecomunicații, finanțe, sănătate.

Cea de-a doua zi a fost dedicată sesiunilor de formare practică, structurate pe două direcții: tehnologie și managementul securității informației. Participanții au luat parte la ateliere specializate privind prevenirea atacurilor DDoS, modelul Zero Trust, organizarea centrelor de operațiuni de securitate (SOC), conștientizarea cibernetică și cerințele pentru furnizorii de servicii esențiale.

În cadrul discursurilor de încheiere, reprezentanții Uniunii Europene și ai partenerilor de dezvoltare au subliniat importanța investițiilor continue în educație, tehnologie și cooperare interinstituțională

pentru consolidarea securității cibernetice naționale.

„Reziliența digitală a Republicii Moldova este esențială pentru parcursul său european și pentru o societate sigură, modernă și incluzivă”,

a declarat Jānis Mažeiks, ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova.

Elsa Neeme, coordonatoarea proiectului Asistență rapidă în domeniul securității cibernetice în Moldova 2.0, a punctat rolul vital al parteneriatelor în acest proces: „Securitatea cibernetică este fundamentul încrederii digitale. În Republica Moldova, aceasta reprezintă totodată o chestiune de reziliență, integritate democratică și pregătire pentru integrarea în Uniunea Europeană. Alinierea cadrului legislativ și consolidarea instituțiilor capabile sunt doar o parte din ecuație. Adevărata forță constă în parteneriate și într-un angajament comun de a proteja ceea ce contează cel mai mult. Prin proiectul Moldova Cybersecurity Rapid Assistance 2.0, finanțat de UE, suntem mândri să susținem acest parcurs, împreună cu UE și partenerii locali.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Consolidarea încrederii și a rezilienței digitale în cadrul Moldova Digital Summit

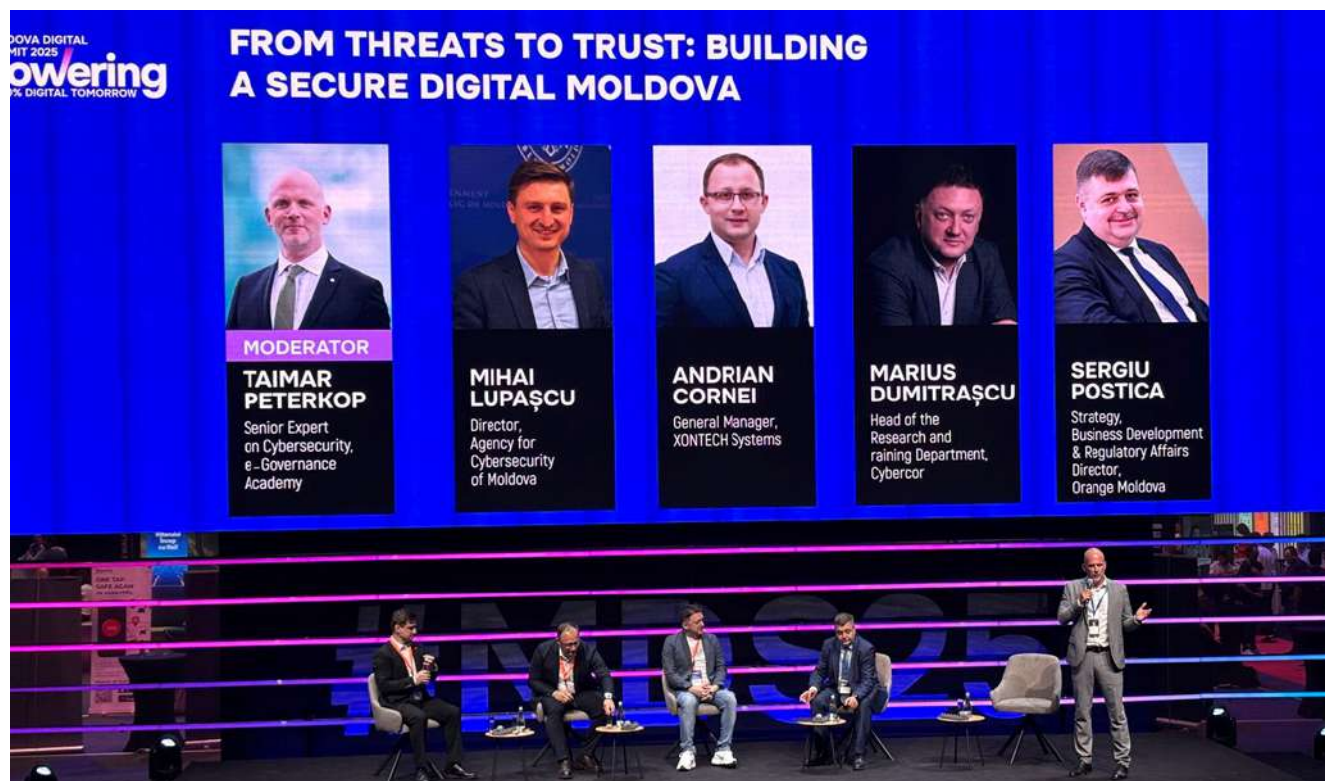
Academia de Guvernare Electronică (eGA) a sprijinit cu mândrie Moldova Digital Summit 2025 prin proiectul Asistență rapidă în domeniul securității cibernetice în Moldova 2.0, finanțat de Uniunea Europeană, contribuind cu expertiză valoroasă și încurajând dialogul privind provocările actuale în domeniul digital și al securității cibernetice.

Participarea eGA a inclus două intervenții de nivel înalt: Taimar Peterkop, expert senior în securitate cibernetică la eGA, a moderat panelul „De la amenințări la încredere: Construirea unei Moldove digitale sigure”, care a reunit reprezentanți ai guvernului, sectorului telecom, domeniului academic și al securității cibernetice pentru a discuta despre modul în care încrederea – și nu frica – ar trebui să modeleze viitorul digital al Republicii Moldova. Discuțiile au evidențiat importanța colaborării între sectorul public, privat și academic, a transparenței și a investițiilor în dezvoltarea competențelor de securitate cibernetică pentru construirea

unei reziliențe sustenabile pe termen lung.

În paralel, Priit Vinkel, expert senior eGA în guvernare inteligentă, a participat la un panel dedicat gestionării alegerilor în era digitală. Mesajul său a fost clar: încrederea digitală în alegeri presupune mai mult decât tehnologie sigură – este nevoie de coordonare, pregătire și transparență între toate instituțiile implicate. Evidențiind „cei 4 C ai rezilienței electorale moderne” – Cooperare, Coordonare, Comunicare și... Cafea, Vinkel le-a amintit participanților că factorul uman rămâne esențial în guvernarea digitală.

Aceste discuții sunt în deplin acord cu obiectivul Moldova Digital Summit: acela de a conecta politicile publice cu practica pentru a construi o societate digitală sigură și incluzivă. Contribuțiile eGA reflectă angajamentul continuu al Uniunii Europene de a sprijini transformarea digitală și reziliența cibernetică a Republicii Moldova prin parteneriate strategice și expertiză dedicată.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

CyberEast+: Factori de decizie din Republica Moldova analizează beneficiile instrumentelor comune pentru gestionarea incidentelor/probelor și a investigațiilor digitale

La 20 și 21 martie 2025, [Procuratura Generală](#) și [Ministerul Justiției al Republicii Moldova](#), în colaborare cu [CyberEast+](#), o inițiativă comună a Uniunii Europene și a Consiliului Europei, au organizat un atelier național privind punerea în aplicare a celui de-al doilea Protocol adițional la [Convenția privind criminalitatea informatică](#) (Convenția de la Budapesta). Acest eveniment valorifică realizările sesiunilor de formare anterioare din 2024, axate pe cooperarea internațională în domeniul penal.

Partenerii de proiect din cadrul Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, Inspectoratului General al Poliției, Procuraturii Generale, Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, precum și ai Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal au examinat provocările și oportunitățile ce

decurg din armonizarea instrumentelor celui de-al doilea Protocol adițional cu legislația Republicii Moldova. Ghidul Consiliului Europei privind implementarea Protocolului, elaborat în cadrul proiectului [CyberSPEX](#), a servit drept fundament pentru discuțiile legate de cadrele legislative și de reglementare ce urmează a fi adoptate în perioada următoare. Reuniunea a constituit un forum pentru stabilirea unui set de cerințe inițiale și pentru elaborarea unui plan de acțiune, în vederea implementării și aplicării cu succes a celui de-al doilea Protocol adițional.

Această reuniune națională face parte dintr-o abordare mai amplă, susținută de proiectul CyberEast+, pentru a consolida cooperarea internațională în conformitate cu dispozițiile celui de-al doilea protocol la Convenția privind criminalitatea informatică în regiunea Parteneriatului estic.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

CyberEast+: Avocații apărării din Republica Moldova participă la cursul de formare HELP privind criminalitatea informatică și probele electronice

Baroul Avocaților din Republica Moldova, în colaborare cu CyberEast+, o inițiativă comună a Uniunii Europene și a Consiliului Europei, a organizat un curs de formare privind criminalitatea informatică și probele electronice pentru avocații apărării specializați în cauze penale din Republica Moldova.

Formarea s-a desfășurat pe baza cursului online HELP al Consiliului Europei privind criminalitatea informatică și probele electronice, care cuprinde șapte module. Cursul se axează pe instrumente juridice și bune practici pentru abordarea eficientă a criminalității informatice și a gestionării probelor electronice, în conformitate cu standardele privind drepturile omului.

Pe parcursul celor trei zile de formare, avocații apărării din Republica Moldova, sub îndrumarea consultanților internaționali ai Consiliului Europei, au examinat îndeaproape standardele și practicile juridice acoperite de modulele cursului. Participanților le-au fost prezentate dispozițiile privind competențele de fond și procedurale ale Convenției privind criminalitatea informatică (Convenția de la Budapesta), ceea ce le-a permis să discute condițiile și garanțiile, menite să echilibreze cerințele de aplicare a legii cu protecția

drepturilor și libertăților omului. Acestea au inclus asigurarea dreptului la un proces echitabil, protecția lanțului de custodie și furnizarea unei supravegheri și a unei asistențe adecvate.

Proiectul CyberEast+ va continua să sprijine inițiativele care susțin respectarea standardelor privind drepturile omului și corectitudinea proceselor care implică criminalitatea informatică și probele electronice în Republica Moldova și în regiunea Parteneriatului Estic.

Exercițiu colectiv de securitate cibernetică pentru sectorul public din Republica Moldova

Pe măsură ce amenințările digitale cresc în toată Europa și dincolo de ea, consolidarea securității cibernetică în țară este esențială pentru reziliența națională și pentru securitatea mai largă a Uniunii Europene. În lumea interconectată de astăzi, apărarea cibernetică trebuie să fie o apărare comună.

În luna mai, Republica Moldova a făcut un pas important înainte printr-un exercițiu practic de apărare cibernetică în condiții reale, care a reunit experți din Agenția de Guvernare Electronică a Moldovei ([AGE](#)), Agenția pentru

Securitate Cibernetică a Moldovei ([ASC](#)) și Ministerul Apărării al Republicii Moldova.

Organizat într-un mediu realist și de mare presiune, exercițiul a fost finanțat de Uniunea Europeană, organizat de e-Governance Academy (Estonia) și implementat de Cybexer Technologies (Estonia), care a provocat echipele să se apere împotriva unei game variate de atacuri simulate – de la phishing și vandalizarea site-urilor web, până la perturbări ale infrastructurii, injectare de malware și multe altele.

Timpe de mai multe zile, echipele au lucrat intens pentru a detecta, investiga și atenua atacurile în timp real. Fiecare fază a exercițiului i-a împins pe participanți să gândească precum atacatorii, să înțeleagă tacticile acestora și să aplice strategii defensive sub presiune.

Experiența a demonstrat un lucru esențial: nu poți proteja ceea ce nu înțelegi pe deplin. Însă nu a fost vorba doar despre abilități tehnice. A fost vorba despre încredere, coordonare și construirea unui ecosistem național de apărători ciberneticici care pot acționa rapid și decisiv. Împreună!

Așa cum a subliniat Nicoleta Colomeet, directoarea Agenției de Guvernare Electronică (AGE):

„Aceștia sunt aceiași oameni care sunt mereu prezenți când apar probleme, chiar dacă nu sunt ale lor de rezolvat. Ei modelează activ viitorul nostru digital. În acest exercițiu, au demonstrat că nu doar că acordăm prioritate securității cibernetice, ci suntem și pregătiți să gestionăm crizele și să ne completăm reciproc ca o echipă unită.”

Capacitatea Republicii Moldova în domeniul securității cibernetice crește rapid, iar cu sprijinul continuu al UE, țara oferă un exemplu puternic pentru întreaga regiune. Acest exercițiu a fost finanțat prin proiectul Asistență rapidă în domeniul securității cibernetice în Moldova 2.0, sprijinit de Uniunea Europeană și implementat de e-Governance Academy (eGA).

UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Sărbătorind Ziua Europei 2025 prin promovarea securității digitale și a valorilor europene în Moldova

În luna mai, e-Governance Academy (eGA) s-a alăturat sărbătoririi Zilei Europei în toată Moldova, implicându-se activ cu cetățenii din Chișinău și Căușeni pentru a crește

gradul de conștientizare privind securitatea digitală, alfabetizarea media și valorile care unesc Uniunea Europeană.

La Orașelul European din Chișinău, pe 9 mai, și din nou la Căușeni, pe 17 mai, experții eGA – împreună cu parteneri din cadrul Serviciului Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică (STISC) și al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova – au oferit îndrumări practice privind securitatea cibernetică, protecția datelor și siguranța online. Vizitatorii de toate vârstele au avut ocazia să adreseze întrebări, să-și testeze cunoștințele și să afle mai multe despre drepturile digitale într-o lume interconectată.

În paralel, o dezbatere publică intitulată „Europa ești TU” a reunit tineri lideri, reprezentanți ai societății civile și experți în politici publice pentru a discuta parcursul Moldovei către Uniunea Europeană și importanța integrității electorale, educației civice și rezilienței în fața dezinformării în contextul alegerilor din 2025.

Aceste evenimente au fost posibile cu sprijinul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, prin două inițiative finanțate de UE – Asistență rapidă în

domeniul securității cibernetice în Moldova 2.0 (inclusiv campania *Siguranță Digitală. MD*) și Îmbunătățirea rezilienței cibernetice în țările Parteneriatului Estic 2.0 – implementate de Academia de Guvernare Electronică (eGA) în strânsă cooperare cu instituțiile din Republica Moldova.

Prin încurajarea dialogului, schimbul de bune practici și sprijinirea comunităților prin cunoștințe, eGA continuă să susțină reziliența digitală a Moldovei și angajamentul său față de valorile europene comune.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

EU4Digital ajută Agenția Invest Moldova să desfășoare o 'expoziție itinerantă' de investiții în Lituania

[Agenția Invest Moldova](#) (IMA) a promovat oportunitățile de investiții în Moldova în cadrul unei „expoziții itinerante” în Lituania în perioada 21-23 mai 2025, co-organizată cu Programul EU4Digital. Vizita a stabilit

legături mai strânse cu omologii lituanieni și a demonstrat angajamentul Moldovei de a-și consolida capacitățile de promovare a investițiilor și de colaborare în vederea stimulării creșterii economice.

Cu o economie diversificată, Moldova oferă o multitudine de oportunități pentru investitorii străini, cum ar fi [Parcul Tehnologic de Inovare din Moldova](#) și o [rentabilitate a investițiilor de până la 60% pe o perioadă de 10 ani](#) pentru investiții strategice în industrii majore. Unul dintre scopurile expoziției itinerante a fost acela de a evidenția aceste oportunități, prezentând politicile de investiții favorabile ale țării, forța de muncă calificată, deschiderea din partea autorităților guvernamentale și alte avantaje competitive pentru întreprinderi.

În timpul vizitei de trei zile, reprezentanții IMA și EU4Digital s-au întâlnit cu opt organizații din Vilnius și Kaunas, inclusiv agenții naționale și municipale de promovare a investițiilor ([Invest Lithuania](#), [GoVilnius](#), [KaunasIN](#)), agenții media și alte organizații,

cum ar fi [zona economică liberă Kaunas](#). Întâlnirile au oferit perspective practice în ceea ce privește implicarea mass-mediei, construirea de povești și comunicarea strategică, în timp ce schimburile inter pares între IMA și omologii lituanieni au permis împărtășirea cunoștințelor despre cele mai bune practici în ceea ce privește asistența ulterioară, cadrele juridice și serviciile pentru investitori.

În plus, reprezentanții IMA s-au întâlnit cu cinci întreprinderi din sectoarele IT, apărare și producție. Aceste întâlniri business-to-business au oferit Agenției Invest Moldova o platformă de prezentare a oportunităților de investiții în Moldova, de explorare a potențialelor parteneriate și de colectare a informațiilor privind așteptările investitorilor.

Expoziția itinerantă IMA din Lituania a urmat [expoziția itinerantă a IMA din februarie 2025 din Germania](#). Ambele călătorii au fost organizate ca parte a sprijinului acordat de EU4Digital pentru consolidarea capacităților IMA prin [activitatea „Atractivitatea investițiilor”](#) lansată recent. Acest sprijin EU4Digital, pentru prioritățile identificate de conducerea IMA, include facilitarea co-creării strategiei organizației pentru 2025-2030.

Citiți mai multe despre co-crearea strategiei IMA 2025-2030 cu EU4Digital:

„EU4Digital inițiază co-crearea strategiei cu Agenția Invest Moldova.”

„Strategia Agenției Invest Moldova avansează: al doilea atelier de co-creare al EU4Digital”

Informații suplimentare: [EU4Digital ajută Agenția Invest Moldova să desfășoare o 'expoziție itinerantă' de investiții în Lituania - EU4Digital](#)

Împreună mai puternici

Strategia Agenției Invest Moldova avansează: al doilea atelier de co-creare al EU4Digital

Pentru a sprijini investițiile în Moldova, Programul EU4Digital a organizat al doilea atelier pentru a facilita crearea strategiei 2025-2030 a [Agenției Invest Moldova](#) (IMA). Sesiunea din 7-8 mai 2025, de la Chișinău,

s-a bazat pe [prima sesiune dedicată strategiei IMA](#), care a avut loc în februarie, și face parte din sprijinul EU4Digital pentru consolidarea capacităților agenției.

Această a doua sesiune de co-creare a reafirmat angajamentul atât al EU4Digital, cât și al IMA față de un proces de elaborare a strategiei transparent, incluziv și axat pe rezultate. Sesiunea a acoperit mai multe subiecte-cheie, inclusiv misiunea, viziunea și cultura actuală a IMA. De asemenea, participanții au explorat piețele/sectoarele țintă, inițiativele strategice și indicatorii-cheie de performanță care au fost identificați în ceea ce privește promovarea exporturilor și atragerea investițiilor. Pentru a sprijini stabilirea strategiei IMA, au fost, de asemenea, împărtășite cele mai bune practici la nivelul Uniunii Europene și la nivel mondial. Rezultatele discuțiilor vor fi

utilizate pentru a rafina strategia 2025-2030 a organizației.

Sesiunile de elaborare a strategiei fac parte din sprijinul mai larg acordat de EU4Digital Agenției Invest Moldova prin [activitatea „Atractivitatea investițiilor”](#) lansată recent. Pentru a consolida și mai mult capacitatea agenției, EU4Digital a organizat, de asemenea, expoziții itinerante în [Germania](#) și Lituania, promovând expunerea internațională și oportunitățile de colaborare pentru investiții în Moldova.

Informații suplimentare: [Strategia Agenției Invest Moldova avansează: al doilea atelier de co-creare al EU4Digital - EU4Digital](#)

Noul Inotek, creat cu suportul Uniunii Europene, își deschide oficial porțile: sudul Moldovei intră într-o nouă etapă a inovației și digitalizării

Pe 17 iunie 2025, la Cahul, a fost inaugurat oficial noul Inotek – EU Innovation Centre Cahul, cel mai mare centru de inovare, educație și antreprenoriat din sudul Moldovei. Evenimentul a reunit oficiali de

rang înalt, reprezentanți ai Uniunii Europene, Suediei, autorități publice centrale și locale, lideri din mediul academic și de afaceri, parteneri de dezvoltare și membri activi ai comunității.

Creat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene, în parteneriat cu Suedia, și implementat de ATIC în colaborare cu Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul și Primăria municipiului Cahul, Inotek este rezultatul unei investiții strategice în infrastructură, capital uman și viitorul digital al regiunii. Proiectul beneficiază, de asemenea, de sprijinul Fondului UMAEF, Guvernului Elveției, Fundației Servicii de Dezvoltare din Liechtenstein (LED), UN

Women, Primăriei municipiului Cahul și Orange Moldova.

Inotek – spațiu de creștere pentru competențe, idei și oameni

Noul centru oferă un spațiu modern și multifuncțional, dedicat educației digitale, formării profesionale și sprijinului pentru antreprenoriat și inovare. Copiii, tinerii și adulții din sudul țării vor beneficia de acces la tehnologii avansate, învățare aplicată și

programe STEM adaptate cerințelor actuale ale pieței muncii.

Inotek contribuie direct la formarea unei noi generații de profesioniști în domeniul tehnologiilor, oferind tinerilor din regiune șansa de a-și construi o carieră acasă, în parteneriat cu instituțiile academice și companiile locale. „Universitatea de stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul pune mari speranțe în activitatea centrului Inotek. Sperăm că studenții noștri, cadrele didactice, copiii din regiune vor fi antrenați în activitatea centrului și acolo vor deprinde abilitățile în domeniul tehnologiilor informaționale. Sperăm că Inotek va deveni un pol important care va impulsiona dezvoltarea economică a regiunii”.

Antreprenori locali, sprijiniți să evolueze digital

Inotek devine un catalizator pentru dezvoltarea antreprenoriatului regional, oferind IMM-urilor și startupurilor din sudul Moldovei acces la spații moderne de lucru, instruire, mentorat, consultanță specializată și granturi pentru digitalizare. Antreprenorii locali pot implementa soluții tehnologice care cresc eficiența, extind accesul la piețe și susțin dezvoltarea durabilă.

Tot mai multe femei antreprenoare din regiune găsesc în Inotek un mediu sigur și deschis, care le oferă sprijin practic și vizibilitate. Astfel, centrul contribuie la consolidarea unui ecosistem antreprenorial incluziv și competitiv, ancorat în nevoile reale ale comunității.

Un motor pentru transformarea digitală a sudului Moldovei

Prin colaborarea cu autoritățile locale și instituțiile publice, Inotek contribuie activ la modernizarea regiunii prin instrumente și expertiză digitală. Programele centrului susțin dezvoltarea competențelor digitale în administrație, educație și afaceri, accelerând procesul de transformare digitală și creând premisele pentru o guvernare mai eficientă și servicii mai accesibile.

„Avem toate șansele să devenim și capitala inovării prin deschiderea acestui centru. Sunt convins că avem un potențial imens și este important ca de la Cahul să impulsăm dezvoltarea întregii regiuni. Sper ca aici să fie acel incubator de idei care să vină cu aplicabilitate în sectorul privat, în administrația locală, iar prioritățile de transformare digitală ale țării noastre să se regăsească și printre obiectivele acestui hub”

**a declarat Nicolae Dandiș,
Primarul municipiului Cahul.**

Un eveniment cu relevanță națională

Lansarea oficială a noului Inotek a inclus paneluri strategice, tururi ghidate, expoziții interactive, demonstrații tehnologice și discuții dedicate educației, leadershipului feminin, digitalizării administrației și dezvoltării antreprenoriatului. Atmosfera a reflectat potențialul regiunii și a pus în valoare oamenii, inițiativele și ideile care definesc viitorul sudului Moldovei.

Despre proiectul „EU4Moldova: Startup City Cahul”

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană, în parteneriat cu Suedia, și implementat de ATIC, având ca obiectiv consolidarea economiei digitale în regiunea de sud. În cei 5 ani de implementare, proiectul a generat rezultate notabile: peste 20.000 de elevi implicați în educație STEM, peste 1.000 de profesori instruiți și 15 laboratoare digitale create, 38 de IMM-uri instruite digital, 22 de entități sprijinite cu granturi pentru digitalizare, și o comunitate activă, formată prin peste 100 de evenimente dedicate dezvoltării competențelor, inovației și incluziunii.

UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Acest buletin este realizat în cadrul proiectului „Vizibilitatea și comunicarea UE în Republica Moldova 2025-2026”. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de GOPA PACE S.A.

Date de contact relevante:

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova:
Delegation-Moldova@eeas.europa.eu

Echipa editorială:

Svetlana Japalău, Lider de Echipă,
svetlana.japalau@eu4moldova.eu

Natalia Ionel, Expert cheie
natalia.ionel@eu4moldova.eu

Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a GOPA PACE S.A. și a echipei editoriale, și nu reprezintă sub nici o formă opinia Uniunii Europene.

